

KALENDARZ
Popularno - Gospodarski
POLSKI I RUSKI

NA ROK ZWYCZAJNY MAJĄCY DNI 365.

1847.

PRZEZ

D. ASSENHEIMA.

ROK TRZECI.

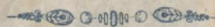
WARSZAWA,

W Drukarni Jana Jaworskiego przy ulicy Miodowej w Pałacu Pasa.

SKŁAD GŁÓWNY KALENDARZA W KSIĘGARNI M. RODZYN
PRZY ULICY PRZECHODNIEJ N. 953.

Cena Exemp. Zł. 2 czyli k. 30

SPIS RZECZY.

	<i>Stron.</i>
Liczba zwrotów kalendarzskich, święta ruchome, suche dni, wykład znaków kalendarzskich	1
Cześć Kościelno-Kalenderska, obejmująca: Święta Rzymskie, Ruskie, Wyznania Mojżeszowego, Ewangelie, Dni Galowe, Lunacye z odmianami powietrza, oraz przybycie i ubycie dnia	13
Epoki znaczniejsze	13
Dom Cesarsko-Rossyjski	14
Zaćmienia w roku 1847	14
Planeta panujący w roku 1847	15
Poczet Monarchów i Książąt panujących.	17
Kalendarz Gospodarski	22
Wiadomości Gospodarskie:	
Sposób leczenia owiec na parchy	23
Tanie i pożywne kluski z kartofli	23
Sposób rozmnażania kartofli z nasienia	23
Użycie kartofli w miejsce mydła do prania	24
Ochronne i tanie malowanie dachów z odwarem kartoflaném	24
Sposób uleczenia kanarków z zatycia	24
Przyczyna słabości, w której krowy dają mleko z krwią, i sposób leczenia onéj	24
Sposób utrzymywania i leczenia indyków, gęsi, kaczek, kur i t. p.	25
Konfekt doświadczony, zabezpieczający bydło od zarazy	26
Powłoka na drzewo, zabezpieczająca od spalania	26
Jakim sposobem można szkło, porcelanę i fajans od pęknięcia ochronić	26
Nadzwyczajna urodzajność drzew brzoskwińowych	27
Sposób przyrządzenia krajowych kaparów	27
Sposób marynowania szparagów	27
Najlepsza essencya ponczowa	27
Sposób robienia Biszofu na konserwacyę	27
Sposób przyrządzania zboża do siewu, ażeby zasianych ziarn, ani robactwo, ani ptaki nie wyjadły	28
Tani i łatwy sposób tuczenia drobiu	28
Przepis sporządzenia drożdży kartoflanych	28
Sposób wygubienia szczurów i myszy	28
Łatwy i ciekawy sposób łapania ptaków w jesieni i w zimie	28
Sposób robienia lepu do łapania ptaków	28
Bonaparte i Napoleon, czyli niektóre szczegóły o Napoleonie	31
Jarmarki znaczniejsze Krajowe i Zagraniczne w porządku alfabetycznym ułożone	37
Tabella wschodu i zachodu słońca	52
Tabella Odchodu i Przychodu Poczty, na okładce.	

Kalendarz 359.

KALENDARZ

Popularno-Gospodarski

POLSKI I RUSKI

NA ROK ZWYCZAJNY MAJĄCY DNI 365.

1847.

PRZEZ

D. ASSENHEIMA.

ROK TRZECI.

Biblioteka Jagiellońska

1002026674

WARSZAWA,

NAKŁADEM M. RODZYN KSIĘGARZA PRZY ULICY PRZECHODNIEJ N. 913.

W DRUKARNI JANA JAWORSKIEGO PRZY ULICY
MIODOWEJ W PALACU PACA.

Dni Tyg: SWIĘTA RZYMSKIE. SWIĘTA RUSKIE. Zn: LUNA CYE.

1 P.	NOWY ROK. Fulgenta B.	20	<i>Dekabria</i> 1846. Ihnatia B.	
2 S.	Makarego Opata	21	Julianii Muczenicy.	
<i>Ew. u Mateusza ś. w roz. 3 o Chrście Chrystusa w Jordanie. Przy. d. minut 8</i>				
3 N.	Po Now. Roku. Daniela N. R.	22	N. Pr. Roz. Chr. Anas. M.	
4 P.	Tytusa M. i Grzegorza B.	23	SS. Mucz. w Krytie.	
5 W.	Telesfora M.	24	<i>Naw. R. Chr.</i> Iewhenii.	
6 S.	TRZECH KRÓLI.	25	ROZDEST. CHRISTO.	
7 C.	Lucyana M. i Teodora Zak.	26	SOBOR P. BOHOROD.	
8 P.	Seweryna Opata	27	STEFANA 1. MUCZ.	
9 S.	Marcyanny P. i M.	28	SS. MM. w Nikomidii.	

<i>Ew. u Łukasza ś. w roz. 2 o Chrystusie w 12 latach. Przybyło dnia minut 21.</i>				
10 N.	1 po 3 Kr. Agatona B.	29	N. po Roz Chr. S.M. Mład.	
11 P.	Higina i Honoraty P.	30	Anisii Mucz.	
12 W.	Arkadyusza M.	31	Melanii Prep.	
13 S.	Weroniki P.	1 Henwar 1847 OB:HOSP:		
14 C.	Hilarego B. i Felixa M.	2	Silwestra Papy Ryms.	
15 P.	Pawła 1 Pustelnika.	3	Małachia Pror.	
16 S.	Marcella P. i M.	4	Sobor SS. 70 Apostołów	

Pełnia dnia 1 o godzinie 4 minucie 7 wieczór. Pochmurno, dalej wypogadza się, mroźno.

<i>Ew. u Jana ś. w roz. 2 o Godach w Kanie Galilejskiej. Przybyło dnia minut 38.</i>				
17 N.	2 po 3 Kr. Antoniego Opata	5	N. pr. Boh. Naw. Boh.	
18 P.	Liberaty i Pryszy PP.	6	BOHOJAWLENIE HOSP.	
19 W.	Henryka B.	7	Sobor S. Joanna Krest.	
20 S.	Fabiana i Sebastyana.	8	Heorhia Prepod.	
21 C.	Agnieszki P. M.	9	Poliewkta Mucz.	
22 P.	Wincentego i Anastaz. M.	10	Hrihorya Ep. Nisk.	
23 S.	Zaślubienie P. M.	11	Fteodosia Prepod.	

Ostatnia Kwadra dnia 9 o godzinie 8 min: 5 wieczór. Wypogadza się, dalej wietrzno.

<i>Ew. u Mateusza ś. w roz. 8 o Tredowatym i Setniku. Przybyło dnia minut 58</i>				
24 N.	3 po 3 Kr. Tymoteusza B.	12	N. I. Mytai Kar. Tatianny M.	
25 P.	Nawrócenie S. Pawła.	13	Jermila Mucz.	
26 W.	Polikarpa B.	14	SS. Otec w Synaj.	
27 S.	Jana Chryzostoma.	15	Pawła Prepod.	
28 C.	Karola Cesarza i Floryana M	16	Werib. S. Petra Ap.	
29 P.	Franciszka Salez. B. i W.	17	Antonia Welik.	
30 S.	Martyny P. i M.	18	Afanasia i K.	

Nów dnia 17 o godzinie 2 minucie 9 rano. Pogoda przy mroźnym powietrzu.

<i>Ew. u Mateusza ś. w r. 20 o Robotnikach w winnicy.</i>				
31 N.	Starozap. Piotra Nolaski.	19		

Pierwsza Kwad. d. 23 o godzinie 5 minu: 42 wieczór. Pochmurza się, dalej

Dnia 13 (1) Stycznia Nowy
W. X. Heleny
Dnia 19 (7) Stycznia B.

Dni Tyg. SWIĘTA RZYMSKIE. SWIĘTA RUSKIE. Zn. ZMYSL D I N I A C Y E.

Table with 3 columns: Day/Tyger, Roman Saints, Russian Saints. Rows 1-6.

Ew. u Luk. s. w roz. 8 o Nasieniu i roli. Przybyło dnia godzina 1 minut 36.

Table with 3 columns: Day/Tyger, Roman Saints, Russian Saints. Rows 7-13.

Ew. u Luk. s. w roz. 18, Jezus przepowiada swą mękę. Przy. d. god. 2 min. 13.

Table with 3 columns: Day/Tyger, Roman Saints, Russian Saints. Rows 14-20.

Ew. u Mat. s. w roz. 4 o Diable który kusil Jezusa. Przy. d. godz. 2 min. 40.

Table with 3 columns: Day/Tyger, Roman Saints, Russian Saints. Rows 21-27.

Ew. u Mat. s. w roz. 11 a Przemiententu się Jezusowem. Przy. d. god. 3 min. 8.

16. N. 2 Posta. Panfila Mucz.

Ostatnia Kwadra dnia 8 o godzinie 3 min. 3 wiecz. Pochmurno, dalej śnieg polatuje, w końcu wypogadza się, mrožno.

Nów dnia 15 o godzinie 0 minucie 50 wieczór. Słońce świeci, powietrze wietrzne na przemiany, pochmurno.

Pierwsza Kwadra dnia 22 o godzinie 5 min. 23 rano. Mgliste powietrze, potem wypogadza się.

Święta Wyz. Mojżeszowego.

6, 13 Szabasy. 16, 17 Roschodesz czyli 1 Adar. 20, 27 Szabasy.

WYKLAD ANKOW

Table mapping zodiac signs to animals: Now Księżyc, Pierwsza Kwadra, Pełnia, Ostatnia Kwadra, Baran, Byk, Bliźnięta, Itak, Włowiczka, oraz, Niedźwiadek.

Handwritten number 5476.

Dni Tyg.	SWIĘTA RZYMSKIE.	SWIĘTA RUSKIE.	Zn.
1 P.	Albina B. i Antoniny M.	17 <i>Fewrała</i> . Fteodora Tir.	☾
2 W.	Heleny Ces. W.	18 Lwa Papy Rym.	☾
3 S.	Kunegundy Cesarz. P.	19 Arhipa Ap.	☾
4 C.	Kazimierza Króla W.	20 Lwa Ep. Katan.	☾
5 P.	Teofila B. i Fryderyka	21 Timofeja Prep.	☾
6 S.	Wiktoryna M.	22 Obr. Mosz. Mu. w Ewben.	☾

Ew. u Luk. s. w roz. 11 o Wyrzucaniu czarów. Przy. dnia godz. 3 minut 37.

7 N.	Glucha . Tomasz z Akwinu	23 N. 3 Posta. Polikarpa Ep.	☾
8 P.	Jana Bożego W.	24 Obr. Hław. S. Joanna Kre.	☾
9 W.	Franciszki Rzym.	25 Tarassia Arch. Konst.	☾
10 S.	40 Męczenników	26 Porfiria Arch. Haz.	☾
11 C.	Konstantyna Wyz.	27 Prokopija Dekap.	☾
12 P.	Grzegorza W. Pap.	28 Wasilia Spostn.	☾
13 S.	Nicefora B. i Modesty M.	1 Marta . Jewdokii Prep.	☾

Ew. u Jana s. w roz. 6 o Nakarmieniu 5,000 ludzi. Przy. dnia godz. 4 min. 6

14 N.	Srodop. Matyldy Wd. Kr.	2 N. 4 Posta. Fteodota S. M.	☾
15 P.	Longina Męcz.	3 Ewtropia Mucz.	☾
16 W.	Cyryaka Dyak. P.	4 Herasima Prep.	☾
17 S.	Gertrudy Panny	5 Konona Mucz.	☾
18 C.	Gabryela Arch.	6 SS. 42 Mucz. w Am.	☾
19 P.	Józefa Oblubieńca P. M.	7 Wasilia S. Mucz.	☾
20 S.	Joachima Ojca M. P.	8 Fteofitakta Prep.	☾

Ew. u Jana s. w roz. 8 o Żydach chcących ukamio. Jezusa. Przy. d. go. 4 mi. 34.

21 N.	Biała . Benedykta Opata	9 N. 5 Posta. SS. 40 Mucz.	☾
22 P.	Pawła B. i Oktawiana M.	10 Kondrata M.	☾
23 W.	Katarzyny Kr. Szwedz.	11 Sofronia Patr. Jern.	☾
24 S.	Marka i Tymoteusza	12 Fteofana Prep.	☾
25 C.	ZWIASTOW. N. M. P.	13 Nikifora Patr. Carhr.	☾
26 P.	Ludgera B.	14 Wenedikta Prep.	☾
27 S.	Ruperta B. W.	15 Ahapia M.	☾

Ew. u Mat. s. w roz. 21 o wjeździe Chrys. do Jerozolimy. Przy. d. go. 5 min. 2.

28 N.	Kwietnia . Syxta P.	16 N. Cwielnaja . Sawina M.	☾
29 P.	Cyrylla Dyak. Męcz.	17 Alexia Czel. Bożi	☾
30 W.	Wiktora M. Anieli	18 Kirylla Are' tierus.	☾
31 S.	Balbiny P.	19 Chrizanfta i Daryi M.	☾

☾ Pełnia dnia 2 o godzinie 4 minucie 33 rano. Pogoda Przyjemna, dalej odwilż, zawierucha.

☾ Ostatnia Kwadra dnia 10 o godzinie 6 min 3 rano. Pogoda na przemiany, chmury przebiegają.

☾ Nów dnia 16 o godzinie 10 minucie 35 wieczór. Pogoda, dalej pochmurza się na śnieg.

☾ Pierwsza Kwadra dnia 23 o godzinie 7 minucie 5 wieczór. Pochmurno, zimne powietrze, wypoga. się.

☾ Pełnia dnia 31 o godzinie 10 minucie 41 wieczór. Pogoda, zimne powietrze dalej pochmurza się.

DNI GALOWE.

Dnia 9 (25) Lutego Rocznicą urodzin J. C. W. W. X. *Maryi Michałówny.*
 Dnia 10 (26) Lutego Rocznicą urodzin J. C. W. W. X. *Alexandra Alexandrowicza*, syna J. C. M. W. X. Następcy Tronu.

Święta Wyz. Mojżeszowego.
 1 Post Estery.
 2 Parim czyli zapusty.
 3 Szuszan Purim.
 6, 13, Szabasy.
 18 Roszechodesz czyli 1 Nison.
 21 Szabas.
 27 Szabas Hagudol, czyli Wiel.

Dni Tyg:	SWIĘTA RZYMSKIE.	SWIĘTA RUSKIE.	Zn.	UNIA CY E.
1 C.	Wielki Teodory P. i Hug. M.	20 Marta Cz. W. Joanna		
2 P.	Wielki Franciszka a Paulo	21 S. W. Jakowa Ispow.		
3 S.	Wielka Ryszarda B.	22 S. W. Wasilia S. Mucz.		
Ew. u Marka s. w r. 16 o Zmartwychwstaniu Chrys. Przy. d. go. 5 min. 30.				
4 N.	WIELKANOC Izydora B.	23 N. WOS. HOS. Nikona Pr.		
5 P.	WIELKANOCNY Winc. Fere.	24 P. SWIET. Zacharyi Pr.		
6 W.	Wilhelma Opata	25 W. SWIE. BE. PR. BOH.		
7 S.	Epifaniasza B.	26 Sobor Arch. Hawryła		
8 C.	Dyonizego B.	27 Matrony Selun.		
9 P.	Maryi Kleofy	28 Haryona now.		
10 S.	Ezechiela Pror.	29 Marka Ep. Aref.		
Ew. u Jana s. w r. 20 o pokazaniu się Chrys uczniom. Przy. d. go. 5 min. 58.				
11 N.	Przewodna. Leona Pap.	30 N. 2 Flom. Joanna Spisat.		
12 P.	Juliusza P.	31 Ipatia S. Mucz.		
13 W.	Opieki s. Józefa Hermenegilda	1 Apri. Maryi Ehip.		
14 S.	Tybureyusza M.	2 Tita Czud.		
15 C.	Anastazyi M.	3 Nikity Ispow.		
16 P.	Lamberta M.	4 Josifa Piesnopisca		
17 S.	Aniceta P.	5 Fteodula M.		
Ew. u Jana s. w r. 10 o Chrystusie dobrym Pasterzu. Przy. d. go. 6 min. 25.				
18 N.	2 po Wielk. Apoloniusza M.	6 N. 3 Miron. Ewtichia Ar.		
19 P.	Hermogenesa i Pafucego	7 Heorhia Mitr. Mitil.		
20 W.	Sulpiciusza	8 Irodiona Ap.		
21 S.	Anzelma B.	9 Ewpsichia M.		
22 C.	Sotera i Kaja MM.	10 Terentia M.		
23 P.	Wojciecha B. i M.	11 Antypy S. M.		
24 S.	Jerzego M. i Bony P.	12 Wasilia Ep. Par.		
Ew. u Jana s. w r. 16 o odejściu Chrystusa od Ojca. Przy. d. go. 6 min. 52.				
25 N.	3 po Wielk. Marka Ewang.	13 N. 4 Razsla Artem. S. M.		
26 P.	Marcella i Kleta	14 Martina Papy Ryms.		
27 W.	Teofila B.	15 Aristarcha Ap.		
28 S.	Witalisa M.	16 Ahapii i Iryny M.		
29 C.	Piotra M.	17 Simeona Ep. Pers.		
30 P.	Katarzyny Senenskiej	18 Joanna Prep.		

☾ Ostatnia Kwadra dnia 8 o godzinie 4 minucie 50 wieczór. Pochmurno, powietrze wietrzne.

☺ Now dnia 15 o godzinie 7 minucie 46 rano. Ciagle pochmurno.

☾ Pierwsza Kwadra dnia 22 o godzinie 10 minucie 33 rano. Niestateczna pogoda, śnieg na przemiany.

☺ Pełnia dnia 30 o godzinie 2 minu: 50 wieczór. Pochmurno, dalej deszcz.

Święta Wyz. Mojżeszowego.

DNI GALOWE.

Dnia 29 (17) Kwietnia Rocznicą urodzin J. W. Cesarzewicza W. X.

Alexandra Mikołajewicza Następcy Tronu.

- 1, 2 Pierwsze Święta Wielkanocne, uroczyste.
- 3 Szabas, Chalhamoed, czyli Szabas święteczny.
- 4, 5, 6 Chalhamoed, czyli wolne Święta.
- 7, 8 Ostatnie święta Wielkanocne uroczyste.
- 10 Szabas.
- 16, 17 Roszechodesz czyli 1 Ijar.
- 24 Szabas.

MAJ ma dni 31.

MAI.

MAJUS.

Dni Tyg: SWIĘTA RZYMSKIE. SWIĘTA RUSKIE. Zn: LUNA CYE.

1 S. Filipa i Jakóba 19 Apręta. Joanna Wetchop.

Ew. u Jana ś. w r. 16 o przyczynie odejścia Chrystusa. Przy. d. godz. 7 min. 18.

Table with 2 columns of feast days and names: 2 N. 4 po Wielk. Atanazego B., 3 P. Znalezienie S. Krzyża, 4 W. Floryana M., 5 S. Piusa 5 Papieża., 6 C. Jana w Oleju, 7 P. Domicelli, 8 S. STANISŁAWA B., 20 N. 5 Samar. Fteodo. Trich., 21 Jannuaria S. M., 22 Fteodora Sikeota, 23 Heorbia Pobiedon., 24 Sawwy Stratil., 25 Marka Ewanh. i Ap., 26 Wasilia Ep. Amas.

Ew. u Jana ś. w r. 16 o skutkach prośby w Imię Jezusa. Przy. d. godz. 7 min. 41.

Table with 2 columns of feast days and names: 9 N. 5 po Wielk. Grzegorza B., 10 P. Izydora Oracza i Antoniego, 11 W. Mamerta Bisk., 12 S. Pankracego B., 13 C. WNIEBOWST. PAN. Serwa., 14 P. Bonifacego M., 15 S. Zofii z 3 córkami, 27 N. 6 Slep. Simeona Ap., 28 Jasona Ap., 29 SS. 9 Muczen. w Kizicie., 30 Jahowa Ap., 1 Maja. WOZ. HOSP. Jere., 2 Afanasia Welik., 3 Timosteja i Mawry M.

Ew. u Jana ś. w r. 15 o przyjsciu pociechy Ducha Swię. Przy. d. godz. 8 min. 3.

Table with 2 columns of feast days and names: 16 N. 6 po Wielk. Jana Nep. i Ubal., 17 P. Paschalisa Zakon., 18 W. Wenancyusza M., 19 S. Piotra Celestyna, 20 C. Bernardyna, 21 P. Wiktora, 22 S. Julii Panny, 4 N. 7 SS. OTEC. Pęta. Pry., 5 Iriny M., 6 Jowa Mnobostr., 7 Znam. Krest. Hosp., 8 Joanna Boh., 9 Isaii i Nikolajaja, 10 Simona Zilota.

Ew. u Jana ś. w r. 14 o zesłaniu Ducha Swiętego. Przy. d. godz. 8 min. 23.

Table with 2 columns of feast days and names: 23 N. ZESŁANIE S. D. Dezyderyu., 24 P. SWIĄTECZNY. Joanny W., 25 W. Grzegorza VIII., 26 S. Filipa Nerjusza, 27 C. Magdaleny, 28 P. Germana B., 29 S. Teodozji P. M., 11 N. SOSZ. S. D. Mokia S. M., 12 Pon. S. D. Epifania Ep., 13 Hlitieryi M., 14 Isidora M., 15 Pashomia Prep., 16 Fteodora Oswiasz., 17 Andronika Ap.

Ew. u Mat. ś. w r. 28 o mocy danej Chrystusowi. Przy. d. godz. 8 min. 40.

Table with 2 columns of feast days and names: 30 N. S. TROJCY. Felixa P., 31 P. Petronelli P., 18 N. Wsiech Sw. Fteodo. M., 19 I den Petr. Pos. Petri. S. M.

Ostatnia Kwadra dnia 8 o godzinie 0 minucie 13 rano. Powietrze wietrzne do końca.

Nów dnia 14 o godzinie 4 minucie 47 wieczor. Wyjasnia się, wietrzno na przemiany, dalej pogoda.

Pierwsza Kwadra dnia 22 o godzinie 3 minucie 23 rano. Wiatr mocny, potem się ociepla, pochmurno.

Pelnia dnia 30 o godzinie 4 minucie 10 rano. Wietrzne powietrze, deszcz i grzmot miejscami.

Święta Wyz. Mojżeszowego.

Dziękuję. Dnia 3 (21) Kwietnia Imieniny Jój Ces. Król. Mości N. Alexandry Fedorówny, także Imieniny J. C. W. X. Alexandry Alexandrówny, córki J. C. M. W. X. Następcy Tronu

- 1 Szabas.
4 Lagbeomer, dzień rados.
8, 15 Szabasy.
16 Roschodesz czyli I Sywon.
21, 22 Szwyos, czyli Zielone Świątki uroczyste.
29 Szabas.

Dni Tyg.	SWIĘTA RZYMSKIE.	SWIĘTA RUSKIE.	Zn.	LUNACYE.
1 W.	Inwencyusza	20 Maja Falałja M.		
2 S.	Erazma B.	21 Konstantyna i Heleny		
3 C.	BOŻE CIAŁO Klotyldy Kr.	22 Wasiliska M. (*)		
4 P.	Opata B.	23 Michajła P. Ep. Sinod.		
5 S.	Bonifacego B.	24 Simeona Prep.		
<i>Ew. u Łuk. ś. w r. 14 o wzwaniu na Wielką Wieczerzę. Przy. d. godz. 8 min. 53.</i>				
6 N.	2 po Świąt. Norberta B.	25 N. 2 po Sosz. Ob.Hla.S.Jo.		
7 P.	Robertu Op.	26 Karpa Ap.		
8 W.	Maxymiliana i Medarda	27 Fteraponta S. M.		
9 S.	Pryma i Felicyana	28 Nikity Prep.		
10 C.	Małgorzaty i Bogumila	29 Fteodosyi M.		
11 P.	Barnaby Ap.	30 Isaakia Prep.		
12 S.	Onufrego Pustelnika	31 Erma Ap.		
<i>Ew. u Łuk. ś. w r. 15 o zgubionej owcy i groszu. Przy. dnia godz. 9 min. 1.</i>				
13 N.	3 po Świąt. Antoniego Padew.	1 Junii N. 3 po Sosz. Jus. M.		
14 P.	Bazylego B.	2 Nikifora Patr. Konst.		
15 W.	Wita i Modesta	3 Łuhiliana M.		
16 S.	Benona B.	4 Mitrofana Patr. Konst.		
17 C.	Marecyana M. i Adolfa	5 Dorofteja S. M.		
18 P.	Marka i Marcelia	6 Wissariona Prep.		
19 S.	Julianny i Gerwazego M.	7 Fteodota Antir		
<i>Ew. u Łuk. ś. w r. 5 o obfitym Piotra połowie ryb. Przy. dnia godz. 9 min. 4</i>				
20 N.	4 po Świąt. Florentyny P.	8 N. 4 po Sosz. Fteod. Stra.		
21 P.	Alojzego Gonzagi W.	9 Kirila Arch. Alex.		
22 W.	Paulina B.	10 Timofteja S. M.		
23 S.	Agripiny P. M.	11 Warfłomeja Ap.		
24 C.	Narodz. S. Jana Chrzciciela.	12 Onufia Wielik.		
25 P.	Prospera B.	13 Akiliny M.		
26 S.	Jana i Pawła M. M.	14 Jeliseja Pror.		
<i>Ew. u Mat. ś. w r. 5 o sprawie dliwości i pojednaniu się z bratem. Ubyło d. min. 1.</i>				
27 N.	5 po Świąt. Władysława Kr.	15 N. 5 po Sosz. Amosa Pror.		
28 P.	Leona P. i Ireniusza B.	16 Tichona Czudotw. Amaf		
29 W.	PIOTRA I PAWŁA	17 Manuila		
30 S.	Emilianny P.	18 Leontia M.		

Ostatnia Kwadra dnia 6 o godzinie 5 minucie 30 rano. Pochmurno, wiatr potem się ociepla, dżdżyste powietrze.

Now dnia 13 o godzinie 2 minucie 17 rano. Deszcz, powietrze wilgotne i ciepłe.

Pierwsza Kwadra dnia 20 o godzinie 8 minucie 56 wieczór. Wietrzne powietrze, dalej deszcz pada.

Pełnia dnia 28 o godzinie 2 minucie 47 wieczór. Pochmurno, w końcu deszcz z grzmotami.

Święta Wyz. Mojżeszowego.

5, 12 Szabasy.
14, 15 Roszchodesz, czyli 1 Tamuz.
19, 26 Szabasy.

DNI GAŁOWE.

Dnia 2 (21) Maja Imieniny J. C. W. W. X. Konstantyna Mikołajewicza, i J. C. W. W. X. Heleny Pawłówny.

(*) W tym dniu Greko-Źnicy obchodzą święto BOŻEGO CIAŁA.

Dni Tyg.	SWIĘTA RZYMSKIE.	SWIĘTA RUSKIE.	Zn.	LUNACYE.
1 C.	Teodoryka Kapłana	19 Junii Judy Ap.		
2 P.	Nawiedzenie P. M.	20 Mełtodia S. M.		
3 S.	Heliodora	21 Juliana M.		
<i>Ev. u Marka s. w rozdziale 8 o nakarmieniu 4000 ludzi. Ubyło dnia minut 8.</i>				
4 N.	6 po Świąt. Józefata Kalasan.	22 N. 6 po Sosz. Ewsewia M.		
5 P.	Karoliny i Prokopa	23 Ahripiny M.		
6 W.	Dominiki P. M.	24 Joanna Krest.		
7 S.	Wiktoryna	25 Fewronii Pr. M.		
8 C.	Akwili i Pryscylli M. M.	26 Jawida Selunsk.		
9 P.	Zenona M.	27 Samsona Strannopr.		
10 S.	7 Braci M.	28 Kira i Joanna Czudotw.		
<i>Ev. u Mateusza s. w rozdziale 7 o fałszywych Prorokach. Ubyło dnia minut 19.</i>				
11 N.	7 po Świąt. Piusa P. i Sab. W.	29 N. 7 po Sos. PETR. I PAW.		
12 P.	Jana Gwalberta Ap.	30 Sobor S. 12 Apostołów		
13 W.	Małgorzaty P.	1 Julii Kosmy i Damiana		
14 S.	Bonawentury B.	2 Położ. R. P. Bohor.		
15 C.	Henryka Ces. i Rozesłania Ap.	3 Jakihfta M.		
16 P.	N. M. P. Szkaplerznej	4 Andreja Arch. Krit.		
17 S.	Alexego Wyzn.	5 Afanasia Afonsk.		
<i>Ev. u Łuk. s. w roz. 16 o niesprawiedliwym Szafarzu. Ubyło dnia minut 33.</i>				
18 N.	8 po Świąt. Szymona z Lipki	6 N. 8 po Sosz. Sipoja Prep.		
19 P.	Wincentego a Paulo	7 Ftomy Prep.		
20 W.	Czesława W.	8 Prokopia Wel. M.		
21 S.	Daniela Pr.	9 Pankratia S. M.		
22 C.	Maryi Magdaleny	10 SS. 45 Muczen. w Nikop.		
23 P.	Apolinarego B.	11 Ewfimii i Olgi.		
24 S.	Krystyny P.	12 Prokla i Ilarja M.		
<i>Ev. u Łukasza s. w rozdziale 19 o Zburzeniu Jeruzolimy. Ubyło dnia minut 52.</i>				
25 N.	9 po Świąt. Jakóba Ap.	13 N. 9 po So. Sob. Arch. Haw.		
26 P.	Anny Matki N. M. P.	14 Akily Ap.		
27 W.	Natalii M.	15 Kirika i Julity M.		
28 S.	Inocentego Pap.	16 Aftinohena S. M.		
29 C.	Marty P.	17 Mariny W. M.		
30 P.	Andrzeja i Benedykta M.	18 Jakinfa M.		
31 S.	Ignacego Lojoli	19 Makriny i Dia.		

Ostatnia Kwadra dnia 5 o godzinie 10 minucie 6 rano. Słońce mocno dogrzewa przy ciągłej pogodzie.

Nów dnia 12 o godzinie 1 minucie 2 wieczór. Stała pogoda z upałami.

Pierwsza Kwadra dnia 20 o godzinie 2 minucie 17 wieczór. Upały mocne, w końcu deszcz z grzmotem.

Pełnia dnia 27 o godzinie 11 minucie 32 wieczór. Wiatr zimny nagle powietrze odmięnia.

Święta Wyz. Mojżeszowego.

- 1 Sywensor betamuz, czyli post zburze: Jeruzolimy.
- 3, 10 Szabasy.
- 14 Roszchodesz czyli I. Aw.
- 17 Szabas Chazon żalobny.
- 23 Tyszebeaw, czyli post spalenia Świątyni w Jeruzolimy.
- 24 Szabas Nachmy radosny.
- 31 Szabas.

DNI CAŁOWE.

- Dnia 7 (25) Czerwca Rocznicą urodzin Jego Ces. Krol. Mości N. *Mikołaja Pawłowicza*, Cesarza Wszecb Rossyi i Króla Polskiego.
- Dnia 13 (1) Lipca Rocznicą urodzin Jej Ces. Krol. Mości N. *Alexandry Fedorówny*.
- Dnia 23 (11) Lipca Imieniny J. C. W. W. X. *Olgi Mikołajewny*, Małżonki J. K. W. Następcy Tronu Wirtembergskiego.

Dni Tyg: | SWIĘTA RZYMSKIE. | SWIĘTA RUSKIE. | Zn. | L U N A C Y E.

Ew. u Łukasza ś. w roz. 18 o Faryzeuszu i Celniku. Uby. d. godz. 1 min. 13.

1 N.	10 po Świąt. Piotra w okow.	20 Julii N. 10 po Sosz. Ilii Pr.	
2 P.	N. M. P. Anielskiéj	21 Simeona Prep.	
3 W.	Znalezienie S. Szymona	22 Maryi Mahdaliny	
4 S.	Dominika W.	23 Trofima M.	
5 C.	N. M. P. Snieżnéj	24 Borisa i Hlieba M.	
6 P.	Przemienienie P.	25 Uszenie S. Anny	
7 S.	Kajetana W.	26 Jermolaja S. M.	

Ew. u Mar. ś. w roz. 7 o uzdrowieniu głuchoniemego. Uby. d. godz. 1 min. 36.

8 N.	11 po Świąt. Cyryaka i Larga	27 N. 11 po Sos. Patelej. W.M.	
9 P.	Romana M.	28 Prochora i Nikanora Ap.	
10 W.	Wawrzyńca M.	29 Kallinika M.	
11 S.	Zuzanny i Dygny P.	30 Siluana Ap.	
12 C.	Klary P.	31 Jewdokima Praw.	
13 P.	Hipolita i Kasyana	1 Awhust SS. M. Makow.	
14 S.	Euzebiusza Kapłana M.	2 Stefana Archidiak.	

Ew. u Łukasza ś. w roz. 10 o zranionym i Samarytanie. Ubyło dnia godzin 2.

15 N.	12 po Sw. WNIĘBOWS. P.M.	3 N. 12 po Sosz. Isaakia Pr.	
16 P.	Rocha Wyz.	4 SS. 7 Otrok Efezkieh	
17 W.	Anastazyusza B.	5 Ewsihnia M.	
18 S.	Agapita M.	6 Preobr. Hosp.	
19 C.	Rufina	7 Dometia Pr. M.	
20 P.	Bernarda Opata	8 Emiliana Ep. Kizicz.	
21 S.	Joanny Fremiot wdowy	9 Matfija Ap	

Ew. u Łuk. ś. w r. 17 o uzdrowieniu 10 trędowatych. Uby. d. godz. 2 min. 26.

22 N.	13 po Świąt. Tymoteu. i Hip.	10 N. 13 po So. Ławrentia Ar.	
23 P.	Filipa Benicyusza W.	11 Ewpla Archid.	
24 W.	Bartłomieja Ap.	12 Fotia i Anikity.	
25 S.	Ludwika Króla	13 Maksima Ispow.	
26 C.	Zefiryń P.	14 Micheja Pror.	
27 P.	Cezaryusza B.	15 Uszenie P. Bohor.	
28 S.	Augustyna B.	16 Neruk. Obraza Hosp.	

Ew. u Mat. ś. w r. 6 o służeniu Boga i Mamonie. Uby. dnia godz. 2 min. 53.

29 N.	14 po Sw. Ścięcie S. Jana Ch.	17 N. 14 po Sosz. Mirona M.	
30 P.	Felixa M. i Róży P.	18 Flora i Ławra M.	
31 W.	Rajmunda W. i Joachima.	19 Andreja Stratilata.	

☾ Ostatnia Kwadra dnia
3 o godzinie 3 minucie 24 wieczór. Przyjemne i ciepłe powietrze.

☀ Nowy dzień 11 o godzinie 1 minucie 53 rano. Pogoda, ciągła.

☀ Pierwsza Kwadra dnia
19 o godzinie 6 minucie 25 rano. Wiatr chłodny, czasem deszcz.

☀ Pełnia dnia 26 o godzinie 7 minucie 33 rano. Ociepla się na pogodę.

Święta Wyz. Mojżeszowego.

Dnia 3 (22) Lipca Imieniny J. C. W. W. X. Maryi Alexandrówny Małżonki J. C. M. W. X. Następcy Tronu, Maryi Mikolajewny Małżonki J. C. W. X. Maksymiliana Leuchtenbergskiego, J. C. W. W. X. Maryi Pawłówny, J. C. W. W. X. Maryi Michalówny

Dnia 8 (27) Lipca Rocznica urodzin J. C. W. W. X. Maryi Alexandrówny Małżonki J. C. M. W. X. Następcy Tronu, i rocznica urodzin i Imieniny J. C. W. W. X. Mikolaja Mikolajewicza.

Dnia 18 (6) Sierpnia Rocznica urodzin J. C. W. W. X. Maryi Mikolajewny Małżonki J. C. W. X. Maksymiliana Leuchtenbergskiego.

Dnia 28 (16) Sierpnia Rocznica urodzin J. C. W. W. X. Katarzyny Michalówny.

Dnia 30 (18) Sierpnia Rocznica urodzin J. C. W. W. X. Alexandry Alexandrówny, Córki J. C. M. W. X. Następcy Tronu.

7 Szabas.
12, 13 Roschodesz, czyli 1. Elul.
14, 21, 28 Szabasy.

Dni Tyg: SWIĘTA RZYMSKIE. SWIĘTA RUSKIE. Zn: LUNACYE.

1 S.	Idziego Opata	20.	Achasta Samuila Pror.	
2 C.	Stefana Króla Węg.	21	Ftadeja / Ap.	
3 P.	Serafii B. i Izabelli	22	Ahafonika M.	
4 S.	Rozalii P.	23	Luppa M.	

Ew. u Luk. ś. w roz. 7 o wskrzeszeniu syna wdowy. Ubyło dnia g. 3 m. 20.

5 N.	15 po Świąt. Wawrzyńca B.	24	N. 15 po So. Ewtieha S. M.	
6 P.	Zacharyasza P.	25	Werftolomeja Ap.	
7 W.	Reginy P. M.	26	Adriana i Natalii M.	
8 S.	NARODZENIE P. M.	27	Pimena Prep.	
9 C.	Adryana M.	28	Mojszeja Muryna	
10 P.	Mikołaja z Tolentynu.	29	Usiek, Hław. S. Joanna.	
11 S.	Teodory pokut.	30	Alexandra Newsk.	

Ew. u Luk. ś. w roz. 14 o uzdrowieniu opuchłego. Ubyło dnia g. 3 m. 48.

12 N.	16 po Świąt. Waleryana i Sa.	31	N. 16 po So. Poło.Poja.P.B.	
13 P.	Maurycyego B. i W.	1	Sentiabr Simeona Śtalpa.	
14 W.	Podwyższenia S. Krzy.	2	Mamanta M.	
15 S.	Nikodema M.	3	Anstima S. M.	
16 C.	Cypryana i Efemii P.	4	Wawilty S. M.	
17 P.	Justyna M.	5	Zacharyi i Elisawety.	
18 S.	Józefa z Kop. i Tomasza	6	Michaila Arch. Czud.	

Ew. u Mat. ś. w roz. 22 o miłości Boga i bliźniego. Ubyło dnia g. 4 m. 16.

19 N.	17 po Świąt. Januarjusza M.	7	N. 17 po Sosz. Sozonta M.	
20 P.	Eustachiusza M.	8	ROZD. P. BOHOR.	
21 W.	Mateusza Ap.	9	Joakima i Anny	
22 S.	Maurycyusza M.	10	Minodory M.	
23 C.	Tekli P. M. i Władysława	11	Fleodory Prep.	
24 P.	Gerarda B.	12	Awtonoma S. M.	
25 S.	Cypryana i Justyna M.	13	Kornilia Sotnika	

Ew. u Mat. ś. w roz. 9 o uzdrowieniu paralytyka. Ubyło dnia g. 4 m. 44.

26 N.	18 po Świąt Kleofasa M.	14	N. 18 po So. Wozd. Cz. Kres	
27 P.	Kosmy i Damiana	15	Nikity W. M.	
28 W.	Wacława Króla	16	Ewfimii W. M.	
29 S.	Michała Archaniola	17	Sofii M.	
30 C.	Hieronima Ko. W. D.	18	Ewmenia Hort.	

DNI GAZOWE.

Dnia 3 (22) Sierpnia Rocznicą Koronacyi Jego Ces. Król. Mosci N. *Mikołaja Pawłowicza* i Jej Ces. Król. Mosci N. *Alexandry Fedorówny*.

Dnia 11 (30) Sierpnia Imieniny Jego C. W. M. X. *Alexandra Mikołajewicza* Następcy Tronu, tudzież Imieniny J. C. W. W. X. *Alexandra Alexandrowicza* syna Cesarzewicza Następcy Tronu. Rocznicą urodzin J. C. W. W. X. *Olgi Mikołajewny* Matzonki J. K. W. Następcy Tronu Wirtembergskiego, i Święto Orderu S. *Alexandra Newskiego*.

Dnia 20 (5) Września Rocznicą urodzin J. C. W. W. X. *Mikołaja Alexandrowicza* syna J. C. M. W. X. Następcy Tronu.

Dnia 21 (9) Września Rocznicą urodzin J. C. W. W. X. *Konstantyna Mikołajewicza*.

☾ Ostatnia Kwadra dnia 1 o godzinie 10 minutcie 38 wieczór. Pogoda lecz chłodne dni.

☺ Now dnia 9 o godzinie 5 minutcie 17 wieczór. Wiatr zimny z deszczem.

☾ Pierwsza Kwadra dnia 17 o godzinie 8 minutcie 45 wieczór. Zimne i pochmurne dni.

☺ Pełnia dnia 24 o godzinie 3 minutcie 49 wieczór. Czas pogodny.

Święta Wyz. Mojżeszowego.

- 4 Szabas.
- 11, 12 Roszhaszana, czyli Nowy Rok 5608 od stworzenia świata.
- 13 Post Gedalja.
- 18 Szabas Szywa Pokutny.
- 20 Jomkipur czyli Sądny dzień, Post Wielki.
- 25, 26 Sukos czyli święta Kuczek uroczyste.
- 27, 28, 29, 30 Chalchamoed czyli święta wolne.

Dni Tyg. | SWIĘTA RZYMSKIE. | SWIĘTA RUSKIE. | Zn. | LUNA CYE.

1 P.	Remigiusza B. W.	19 Sentiabr Trofima M.	☿
2 S.	Aniołów Stróżów	20 Ewstafia W. M.	♄

Ew. u Mat. ś. w roz. 22 o wezwaniu na gody weselne. Ubyło dnia g. 5 m. 12.

3 N.	19 po Świąt. Kandyda M. i Ludo.	21 N. 19 po Sosz. Kodreta Ap.	♃
4 P.	Franciszka Serafickiego	22 Foki S. M.	♂
5 W.	N. M. P. Różańcowej	23 Zacz. ś. Joanna Krest.	♁
6 S.	Brunona Wy.	24 Flekły M.	♂
7 C.	Justyny P. M.	25 Ewfrosinii i Sorhia	♁
8 P.	Brygidy wdowy	26 JOANNA BOHOSŁOWA	♁
9 S.	Dyonizego B.	27 Kalistrata M.	♁

Ew. u Jana ś. w roz. 4 o chorym synu królewskim. Ubyło dnia g. 5 m. 40.

10 N.	20 po Świąt. Franciszka Bor.	28 N. 20 po Sosz. Charitona Pr.	♁
11 P.	Placydy P.	29 Kiriaka Prep.	♁
12 W.	Maxymiliana B.	30 Hrihoria S. M.	♁
13 S.	Edwarda Króla	1 Oktiabra Pokr. P. Bohor.	♁
14 C.	Kalixta P. M.	2 Kipriana S. M.	♁
15 P.	Jadwigi Wdowy	3 Dionisia Areop.	♁
16 S.	Florentyna B. i Gawła Opat.	4 Jerostęja S. M.	♁

Ew. u Mat. ś. w roz. 18 o dłużniku i złośliwym słudze. Ubyło dnia g. 6 m. 8.

17 N.	21 po Świąt. Wiktora B.	5 N. 21 po Sosz. Charitiny M.	♁
18 P.	Lukasza Ewangelisty	6 Ftomy Ap.	♁
19 W.	Piotra z Alkantary W.	7 Serhia M.	♁
20 S.	Ireney P. i Przeniesie. S. Woj.	8 Petalii Prep.	♁
21 C.	Urszuli P.	9 Jakowa Alf. Ap.	♁
22 P.	Korduli P. M.	10 Ewłampia M.	♁
23 S.	Jana Kapistrana W.	11 Filipa Ap.	♁

Ew. u Mat. ś. w roz. 22 o oddaniu czynszowej monety. Ubyło dnia g. 6 m. 36.

24 N.	22 po Świąt. Rafała Archan.	12 N. 22 po Sosz. Prowa M.	♁
25 P.	Jana Kantego Kr.	13 Karpa M.	♁
26 W.	Ewarysta P. i M.	14 Nazaria M.	♁
27 S.	Sabiny M.	15 Ewfimia now.	♁
28 C.	Szymona Judy	16 Łohina M.	♁
29 P.	Narcyza B.	17 Ossyi Pror.	♁
30 S.	Zenobiusza B.	18 Łuki Ap.	♁

Ew. u Mat. ś. w roz. 9 o wskrzeszeniu córki księcia. Ubyło dnia g. 7 m. 2.

31 N.	23 po Świąt. Wolfganga B.	19 N. 23 po Sosz. Joita Pror.	♁
-------	---------------------------	-------------------------------	---

☾ Ostatnia Kwadra dnia 1 o godzinie 9 rano. Deszcz pada powietrze wilgotne.

☺ Now dnia 9 o godzinie 10 minucie 31 rano. Deszcz, poczem wypogadza się.

☾ Pierwsza Kwadra dnia 17 o godzinie 9 minucie 5 rano. Pochmurno, da lej wypogadza się.

☺ Pełnia dnia 24 o godzinie 1 rano. Powietrze chłodne, śnieg polatuje, potem pogoda.

☾ Ostatnia Kwadra dnia 30 o godzinie 11 minucie 20 wieczór. Pochmurno, noć ostre, lecz pogoda.

Święta Wyz. Mojżeszowego.

1 Hoszana Raba, święto Palmowe.

2, 3 Ostatnie święta uroczyste. 9 Szabas.

10, 11 Roschodesz, czyli 1 Marcheszwon.

16, 23, 30 Szabasy.

Dnia 4 (22) Września Święto orderu S. Równo-Apostol. Księcia Włodzimierza.

Dnia 25 (13) Października Rocznica urodzin J. C. W. W. X. Mi chała Mikolajewicza.

Dni Tyg: SWIĘTA RZYMSKIE. SWIĘTA RUSKIE. Zn. L U N A C Y E.

1 P.	WSZYSTKICH SWIĘTYCH	20	Oktyabr Artemia W. M.
2 W.	Dzień zaduszny Wiktora B.	21	Itariona Wielik.
3 S.	Huberta B.	22	Awertia R.A. Kaz. Boż. Mat.
4 C.	Karola Boromeusza.	23	Jakowa Ap.
5 P.	Zacharyasza	24	Arefy M.
6 S.	Leonarda W.	25	Martiana M.

Ew. u Mat. s. w roz. 8 o uzdrowieniu trędowatego. Ubyło dnia g. 7 m. 28.

7 N.	24 po Świąt. Engelberta	26	N. 24 po So. Dymitr. W. M.
8 P.	Godfryda	27	Nestora M.
9 W.	Teodora M.	28	Terentia M.
10 S.	Andrzeja z Awelinu	29	Anastasyi Rym.
11 C.	Marcina Biskupa	30	Zinowia i Zinowii M.
12 P.	5 Braci Polaków	31	Stachia Ap.
13 S.	Dydaka W.	1	Nojabr Kosmy i Damiana.

Ew. u Mat. s. w roz. 14 o znakach spuszczenia. Ubyło dnia g. 7 m. 52.

14 N.	25 po Świąt. Serapiona M.	2	N. 25 po Sosz. Akindina (*)
15 P.	Leopolda W.	3	Akepsimy M.
16 W.	Edmunda B.	4	Joannikia Wielik.
17 S.	Salomei P.	5	Hałaktiona M.
18 C.	Eugeniusza i Grzegorza	6	Pawła Ispow.
19 P.	Elżbiety wdowy	7	SS. 33 Muczniki w Melet.
20 S.	Felixa Walezjusza W.	8	SOBOR S. ARCH. MICHA.

Ew. u Mat. s. w roz. 13 o nasieniu dobrem i kłokolu. Ubyło dnia g. 8 m. 14.

21 N.	26 po Świąt. Ofiarowanie P. M.	9	N. 26 po Sosz. Anisifora M.
22 P.	Cecylii P.	10	Erasta Ap.
23 W.	Klemensa Papieża	11	Wiktora i Miny M.
24 S.	Jana od Krzyża	12	Joanna Miłost.
25 C.	Katarzyny P. M.	13	Joanna Złotoust.
26 P.	Piotra Biskupa	14	Filipa Ap.
27 S.	Barlacema	15	Huria M. 1 den Posta Fili.

Ew. u Luk. s. w roz. 21 o znakach na ntebie i ziemi. Ubyło dnia g. 8 m. 34.

28 N.	1 Adwentu Rufina M. i Mans.	16	N. 27 po Sosz. Matfeja Ap.
29 P.	Saturnina M.	17	Hrihoria Neokeser.
30 W.	Andrzeja Apostoła	18	Płatona i Romana M.

DNI CAŁOWE.

Dnia 20 (8) Listopada Imieniny N. W. X. *Michała Mikołajewicza, Michała Pawłowicza*; tudzież Święto wszystkich Cesarско-
Rosyjskich Orderów.

(*) W tym dnia Greko-Unicy obchodzą Świętego Józefata.

Święta Wyz. Mojżeszowego.

6 Szabas.

9 Roszchodesz, czyli 1 Kislew.

13 20 27 Szabasy.

Now dnia 8 o godzinie 4 minucie 35 rano. Pogoda wiatry mroźne.

Pierwsza Kwadra dnia 15 o godzinie 7 mi. 9 wieczór. Pochmurno, dalej pogoda, na mroź się zanosi.

Pełnia dnia 22 o godzinie 11 minucie 28 rano. Słońce świeci na przemiany.

Ostatnia Kwadra dnia 29 o godzinie 5 minucie 46 wieczór. Pochmurno, śnieg pruszy, wietrzne powietrze.

Dni Tyg.	SWIĘTA RZYMSKIE.	SWIĘTA RUSKIE.	Zn.	WYŚWIĘTA C Y E.
1 S.	Eligiusza B.	19 Nojabr Awdia Pror.		
2 C.	Bibiany P. M.	20 Hrihoria Dekap.		
3 P.	Franciszka Xaw. Wyz.	21 WCHOD P. BOHOR.		
4 S.	Barbary P. M.	22 Filimona Ap.		

Ew. u Mat. s. w roz. 11 o poselstwie Jana do Chrystusa. Ubyło dnia g. 8 m. 48.

5 N.	2 Adwe. Sabby Op. i Piotra Ch.	23 N. 28 po Sosz. Amfitochia	
6 P.	Mikołaja Biskupa	24 Ekateriny W. M.	
7 W.	Ambrożego B.	25 Klimenta Papy Rymś.	
8 S.	NIEPO. POCZ. P. M.	26 Alipia stolp.	
19 C.	Leokadyi P. M.	27 Jakowa Persianina	
10 P.	N. M. P. Loretańskiej	28 Stefana Pr. M.	
11 S.	Damazego Pap.	29 Paramona M.	

Ew. u Jana s. w roz. 1 o poselstwie Żydów do Jana. Ubyło dnia g. 8 m. 52.

12 N.	3 Adwen. Alexandra i Konst.	30 N. 29 po Sosz. Andreja Ap.	
13 P.	Lucyi P. M.	1 Dekabr Nauma Pror.	
14 W.	Spirydyona B.	2 Awakuma Pror.	
15 S.	Waleryana B.	3 Safonia Pror.	
16 C.	Albiny P. M.	4 Warwary W. M.	
17 P.	Łazarza B.	5 Sawwy Zwen.	
18 S.	Gracyana B.	6 NIKOLAJA CZUD.	

Ew. u Łuk. s. w roz. 3 o Jante opowiadającym Chrzest. Ubyło dnia g. 9 m. 4.

19 N.	4 Adwen. Nemezyusza M.	7 N. 30 po So. Amwrosia Ep.	
20 P.	Teofila M.	8 Potapia Prep.	
21 W.	Tomasza Ap.	9 ZACZ. P. BOHOR.	
22 S.	Flawiana M. i Zenona	10 Miny M.	
23 C.	Wiktoryi P.	11 Danila / Stalpo.	
24 P.	Adama i Ewy	12 Spiridona / czud.	
25 S.	NARODZENIE CHRYSZTUSA	13 Jewstratia M.	

Ew. u Mat. s. w roz. 23 o poselaniu proroków. Przybyło dnia m. 1.

26 N.	SZCZEPANA I MĘCZ.	14 N. Praotco Ftirsa M.	
27 P.	Jana Ewangelisty	15 Jelewteria S. M.	
28 W.	Młodzianków	16 Aliheja Pror.	
29 S.	Tomasza Kantego B. M.	17 Danila Pror.	
30 C.	Sabina B. M.	18 Sewastiana M.	
31 P.	Sylwestra Papieża.	19 Wonifatia M.	

DNI GALOWE.

Dnia 2 (20) Listopada Pamiątka Wstąpienia na Tron Jego Ces. Król. Mości N. Mikołaja Pawłowicza.
 Dnia 6 (24) Listopada Imieniny J. C. W. W. X. Katarzyny Michalówny i Święto Orderu S. Katarzyny.
 Dnia 8 (26) Listopada Święto Orderu S. Jerzego.
 Dnia 12 (30) Listopada Święto Orderu S. Andreja Apostoła.
 Dnia 18 (6) Grudnia Imieniny Jego Ces. Król. Mości N. Mikołaja Pawłowicza Cesarza Wszech Rosyji i Króla Polskiego, J. C. W. W. X. Mikołaja Alexandrowicza syna J. C. M. W. X. Następcy Tronu.

☺ Now dnia 7 o godzinie 9 minucie 55 wieczór. Powietrze mroźne z wiatrem.

☾ Pierwsza Kwadra dnia 15 o godzinie 4 minucie 50 rano. Wypogadza się dalej na śnieg się zanosi.

☺ Pełnia dnia 21 o godzinie 11 minucie 32 wieczór. Pochmurno, obfity śnieg oblecuje.

☾ Ostatnia Kwadra dnia 29 o godzinie 3 minucie 12 wieczór. Śnieg z wiatrem, mroźne powietrze.

Święta Wyz. Mojżeszowego.

3 Chanuka, czyli pamiątka zwycięstwa Mahabeuszów.
 4 Szabas Chanuka.
 8 Roschodesz, czyli 1 Tewas
 11 Szabas.
 17 Asure betewas, czyli post obłężenia Jerozolimy.
 18, 25 Szabasy.

EPOKI ZNACZNIEJSZE.

Od stworzenia świata podług rachuby Euzebiusza	lat	7057
Od stworzenia świata podług rachuby Izraelitów		5607
Od potopu		3921
Od założenia Rzymu podług Wanrona		2600
Od założenia Konstantynopola		2377
Od wprowadzenia starego Julianskiego Kalendarza		1891
Od zburzenia Jerozolimy		1779
Od Ery Machometauskiej		1263
Od założenia Krakowa		1167
Od wprowadzenia wiary Chrześcijańskiej do Polski		882
Od wprowadzenia wiary Chrześcijańskiej do Rosyji		857
Od założenia Moskwy		697
Od znalezienia kopalni soli w Wilicze		595
Od założenia Warszawy		594
Od wynalezienia prochu		466
Od wynalezienia druku		409
Od wprowadzenia nowego Gregorjanskiego Kalendarza		265
Od założenia Petersburga		144
Od Narodzenia Najjaśniejszego MIKOŁAJA I. Cesarza Wszech Rosyji Króla Polskiego		51
Od wstąpienia na Tron JEGO Cesarzsko-Królewskiej Mości		22
Od Narodzenia Jego Cesarzewiczowskiej Mości ALEXANDRA MIKOŁAJEWICZA Następcy Tronu		29

DOM CESARSKO-ROSSYJSKI.

Jego Cesarzka Mość Najjaśniejszy MIKOŁAJ I. Pawłowicz, Cesarz Wszech Rosyji Król Polski urodził się dnia 25 Czerwca (7 Lipca) 1796 r., wstąpił na Tron dnia 19 Listopada (1 Grudnia) 1825 r., zaślubił dnia 1 (13) Lipca 1817 r.
Jej Cesarzką Mość Najjaśniejszą Cesarzową i Królową ALEXANDRĘ FEDOROWNĘ urodz. dnia 1 (13) Lipca 1798 r.

DZIECI.

JEGO Cesarzka Wysokość, Cesarzewicz Następca Trona i Wielki Xiążę ALEXANDER MIKOŁAJEWICZ urodz. dnia 17 (29) Kwietnia 1818 r. zaślubił.

Jej Cesarzką Wysokość, Cesarzewiczową i W. Xiężną Maryę Alexandrownę ur. dnia 28 Lipca (8 Sierpnia) 1824 r.

Ich Dzieci: Jej Ces. Wys. Cezka Alexandra Alexandrowna ur. dnia 18 (30) Sierpnia 1842 r.

Jego Ces. Wys. Xże Mikołaj Alexandrowicz, ur. dnia 8 (20) Września 1843 r.

Jej Ces. Wys. Xiężna Alexander Alexandrowicz ur. d. 26 Lutego (10 Marca) 1845 r.

Jego Ces. Wys. W. Xiążę Konstanty Mikołajewicz, ur. dnia 9 (21) Września 1827 r.

Jego Ces. Wys. W. Xiążę Mikołaj Mikołajewicz, ur. dnia 27 Lipca (8 Sierpnia) 1831 r.

Jego Ces. Wys. W. Xiążę Michał Mikołajewicz, ur. dnia 13 (25) Października 1832 r.

Jej Ces. Wys. W. Xiężna Marya Mikołajewna, ur. dnia 6 (18) Sierpnia 1819 r. Małżonka Jego Ces. Wys. Xcia

Macymiliana Leuchtenbergskiego.

Ich Dzieci: Jej Ces. Wys. Cezka Marya Macymilianowa ur. d. 4 (16) Października 1841 r. i Jego Ces. Wys.

Xże Mikołaj Macymilianowicz, ur. dnia 23 Lipca (4 Sierpnia) 1843 r.

Jej Ces. Wys. W. Cezka Olga Mikołajewna, ur. d. 30 Sierpnia (11 Września) 1822 r.

BRAT I SIOSTRY.

Jego Ces. Wys. W. Xiążę Michał Pawłowicz, ur. d. 28 Stycznia (9 Lutego) 1798 r. zaślubił d. 8 (20) Lutego 1824

Jej Ces. Wys. W. Cezkę Helinę Pawłównę, ur. d. 28 Grudnia 1806 (9 Stycznia 1807) r.

Ich Dzieci: Jej Ces. Wys. W. Cezka Marya Michalowna, ur. d. 25 Lutego (9 Marca) 1825 r.

Jej Ces. Wys. W. Cezka Katarzyna Michalowna, ur. d. 16 (28) Sierpnia 1827 r.

Jej Ces. Wys. W. Cezka Marya Pawłówna, ur. d. 4 (16) Lutego 1786 Małżonka Jego Królewskiej Wys. W. Xcia

Sąsko-Wejmarskiego Karola Fryderyka.

Jej Królewską Mość W. Xżna Anna Pawłówna, ur. d. 7 (19) Stycznia 1795 r. Małżonka Jego Królewskiej Mości

Króla Niderlandzkiego Wilhelma II.

ZACMIENIA W ROKU 1847.

W roku 1847 przypadają dwa zaćmienia Słońca i dwa Księżyca, z tych drugie zaćmienie Słońca i pierwsze Księżyca u nas widzialne będą.

1. Zaćmienie Księżyca cząstkowe dnia 31 Marca, widzialne w całej Europie, Afryce, w większej części Azji, w Nowej Holandyi i we wschodniej części południowej Ameryki. Dla Warszawy początek tego zaćmienia nastąpi o godzinie 9 minucie 48 wieczór, środek o godzinie 10 minucie 50, koniec o godzinie 11 minucie 54 wieczór. Wielkość zaćmienia $3\frac{1}{2}$ cali.

2. Zaćmienie Księżyca cząstkowe dnia 15 Września, widzialne w Azji i w Nowej Holandyi.

3. Zaćmienie Słońca obrączkowe dnia 9 Października; widzialne będzie w całej Europie, w Południowej Afryce i w większej części Azji. Dla Warszawy zaćmienie to będzie tylko cząstkowem; początek jego nastąpi o godzinie 7 minucie 47 rano, środek o godzinie 9 minucie 12, koniec o godzinie 10 minucie 37 zrana. Wielkość zaćmienia cali 10.

4. Zaćmienie Słońca cząstkowe niewidzialne, dnia 15 Kwietnia, widzialne tylko w południowej Afryce, Azji i Nowej Holandyi.

W tem roku przypadnie także zakrycie planety Wenus przez Księżyca dnia 18 Marca w południe.

PLANETA PANUJĄCY W ROKU 1847. JOWISZ.

Jowisz blyszczący najjaśniej ze wszystkich planet oprócz Wenus: Jako gwiazda świeci ta planeta ni- by żółtawym światłem. Obraca się około swęj osi w 9 godzinach, 55 minutach i 40 sekundach. Obie- ga około słońca w 4332 dni, czyli 11 latach i 318 dniach. Jowisz większy jest blisko 11 razy od śre- dnicy, 1333 razy co do bryłowatości, 309 razy co do masy, od naszej ziemi. Odległość jego od słoń- ca, najmniejsza 103 milionów mil, a największa 113 milionów mil; a od ziemi najmniejsza 79 milionów, a największa 130 milionów mil. Jowisz ma około siebie cztery księżyce takimiż samym światłem bly- szczące.

Rok w powszeczności.

Rok ten jest dosyć dobry, wszelako więcej wilgotny niż suchy, ponieważ Saturn jego poprzednik aż do późnej wiosny mrozy sprowadzać będzie, przeto bywa późny rok.

Wiosna.

Jest pospolicie wilgotna i zimna, należy bardzo pilnie uważać, ażeby ne posiewy i łąki owce nie by- ly puszczane, gdyż przykre i ostre powietrze przeszkodzi wzrostu zboża i trawy.

Lato.

Z początku zimne i wilgotne, dalej deszcze wielu grzmotami przeplatane, ku końcowi bardzo sucho i gorąco. Jeżeli w Jowiszowym roku suche lato jest, (co się w 28 latach ledwie raz przytrafia) tedy bywa potem zboże bardzo drogie.

Jesień i Zima.

W początku kilka dni zimno i przymrozki, lecz dalej bardzo łagodne dni bez śniegów lecz wietrzno. Zima początkowo niestateczna, lecz dalej sucha i mroźna.

Urodzaje letnie.

Jęczmiony wczesnie posiane udają się dobrze, równie dobrze się udają owsy, groch, soczewica i wy- ka; na mokrych i tłustych gruntach siać należy. Prosa należy wczesnie posiać; lny i konopie bywają zwykle małe ale dobre; siano i potrawy, kapusty i rzepy bywają mierne.

Zbiory ozime.

Zyta udają się dobre, pszenica średnia; należy przestrzegać aby owiec na posiewy nie puszcząć.

Siejby jesienne.

Zbytnie spieszyć się dla zimna niemożna, ale też i zbytnie spóźnić nie należy, i owiec na posiewy niewypuszcząć.

Frukta.

Gruszek bywa dosyć ale późno; lecz jabłek, śliwek, trzśni jako też i orzechów mało, miejscami prawie nie, chmielu bardzo mało lecz dobry.

Wiatry, Powodzie i Burze.

Mało bywa wiatrów, najwięcej dmie wiatr wschodni, czasem południowy, ale często grzmoty i burze; powodzie mało i nieznaczące.

Robactwo.

Z powodu zimnego roku, mało się znajduje węży i kretów, mało także robactwa w zbożach, lecz przy zejściu jesieni bywa wiele myszy. Ryb mało.

POCZET MONARCHÓW I KSIĄŻĄT PANUJĄCYCH,

DATA ICH URODZENIA I EPOKI OBJĘCIA RZĄDÓW

(w porządku Alfabetycznym.)

Rossya, Najjaśniejszy Cesarz **NIKOLAJ I.** urodzony w s. 25 Czerwca (7 Lipca) 1796.

Objął Rząd 19 Listopada (1 Grudnia) 1825 r.

	Data urodzenia	Data objęcia Rządu.
Królowa Anglii, Wiktorya Aleksandryna.	24 Maja 1819	20 Czerwca 1837
Xiąże Anhalt-Dessau, Leopold Frydryk.	1 Października 1794	9 Sierpnia 1817
Xiąże Anhalt-Bernburg Alexander Karl.	2 Marca 1805	24 Marca 1834
Xiąże Anhalt-Koethen Heinrich.	30 Lipca 1778	23 Sierpnia 1830
Cesarz Austrii, Ferdynand I.	19 Kwietnia 1793	2 Marca 1835
Wielki Xiąże Badeński Leopold Frydryk	29 Sierpnia 1790	30 Marca 1830
Król Bawarski, Ludwik.	25 Sierpnia 1786	13 Października 1825
Król Belgii Leopold.	16 Grudnia 1790	21 Lipca 1831
Cesarz Brazylii Don-Pedro II. de Alcantara.	2 Grudnia 1825	23 Lipca 1843
Xiąże Brunświecki Wilhelm.	25 Kwietnia 1806	25 Kwietnia 1831
Król Duński Krystyan VIII.	18 Września 1786	3 Grudnia 1839
Król Francuzów Ludwik Filip I.	6 Października 1773	9 Sierpnia 1830

	Data urodzenia	Data objęcia Rządu.
Król Grecyi Otto I.	1 Czerwca 1815	6 Lutego 1833
Król Hanowerski Ernst August.	5 Czerwca 1771	20 Czerwca 1837
Wielki Xiażę Hessen-Darmstad Ludwik II.	26 Grudnia 1777	6 Kwietnia 1830
Landgraf Hessen-Hamburgski Filip August.	11 Marca 1779	19 Stycznia 1839
Elektor Hessen-Kasselski Wilhelm II.	28 Lipca 1777	27 Lutego 1821
Landgraf Hessen-Philipsthalski Ernest Konstanty.	8 Sierpnia 1771	15 Lutego 1816
Królowa Hiszpańska Izabella II.	10 Października 1830	29 Września 1833
Xiażę Hohenzollern Hechingen Frydryk.	16 Lutego 1801	13 Września 1838
Xiażę Lichtenstein Alojzy Józef.	26 Maja 1796	20 Kwietnia 1836
Wielki Xiażę Holstein-Oldenburg Paweł August.	13 Lipca 1783	28 Maja 1829
Xiażę Leuchtenbergski Maxymilian.	2 Października 1817	28 Marca 1835
Xiażę Lippe-Detmold Leopold.	6 Listopada 1796	4 Kwietnia 1802
Xiażę Lippe-Schaumburgski Jerzy.	20 Grudnia 1784	13 Lutego 1787
Xiażę Łukieski Ludwik.	22 Grudnia 1799	13 Marca 1824
W. Xiażę Meklenburg-Szweryński Frydryk.	28 Lutego 1823	7 Marca 1842
W. Xiażę Meklenburg-Streliecki Jerzy.	12 Sierpnia 1779	6 Listopada 1816
Xiażę Modeny-Reggio Franciszek IV.	6 Października 1779	8 Czerwca 1815
Xiażę Nassauski Adolf.	24 Lipca 1817	20 Sierpnia 1839
Król Neapolitański i Sycylijski Ferdynand II.	12 Stycznia 1810	8 Listopada 1830
Król Niderlandzki Wilhelm II.	6 Grudnia 1792	7 Października 1840
Papież Pius IX.	13 Maja 1792	16 Czerwca 1846
Xiażęna Parmy i Plasency Marya Luiza.	12 Grudnia 1791	30 Maja 1814
Królowa Portugalska Donna Marya II.	4 Kwietnia 1819	24 Września 1834
Król Pruski Frydryk Wilhelm IV.	15 Października 1795	7 Czerwca 1840
Xiażę Reus-Greizt Henryk XX.	29 Czerwca 1794	31 Października 1836
Xiażę Reus-Schleitz Henryk LXII.	31 Maja 1785	17 Kwietnia 1818
Xiażę Reus-Koestritz, Henryk LXIV.	31 Marca 1787	22 Września 1814
Xiażę Reus-Lobenstein-Ebersdorf Henryk LXXII.	27 Marca 1797	10 Lipca 1822
Król Sardynijski Karol Albert.	2 Października 1798	27 Kwietnia 1831
Król Saski Frydryk August.	18 Maja 1797	6 Czerwca 1836
W. Xiażę Sasko-Wejmarski Karol Friedrich.	2 Lutego 1783	14 Czerwca 1828
Xiażę Sasko-Meiningen Bernhard.	17 Grudnia 1800	24 Grudnia 1803
Xiażę Sasko-Koburg-Gotha Ernst.	2 Stycznia 1784	9 Grudnia 1806
Xiażę Sasko-Altenburg Józef.	27 Sierpnia 1789	29 Września 1834
Xiażę Szwarzburg Sondershausen Gunther.	24 Września 1801	21 Sierpnia 1835
Xiażę Szwarzburg Rudolstad Frydryk Gunther.	6 Listopada 1793	28 Kwietnia 1807
Król Szwecyi i Norwegii Oskar I.	4 Lipca 1799	8 Marca 1844
W. Xiażę Toskanii Leopold II.	3 Października 1797	18 Czerwca 1824
Sultan Turecki Abdul-Medszyd.	22 Kwietnia 1823	1 Lipca 1839
Xiażę Waldek Jerzy	20 Września 1789	9 Września 1813
Król Wirtemberski Wilhelm.	27 Września 1781	30 Października 1816

KALENDARZ GOSPODARSKI.

NA MIESIĄC STYCZEN.

Gdy sanna, siano ze stogów do domu zwozić. — Pola i suche łąki nawozić, (kopać margiel i rozwozić). — Sprowadzać wszelki materiał do budowy, drzewo na tarcie, na parkany, baryery, słupy, koły, żerdzie i t. p. do grodzenia nowych i naprawiania starych plotów; niemniej drzewo do browaru, gorzelnii, cegielni. — Zasy na zasiewach przerywać. — Torować zasypane drogi a bronić wymijania ich polami. — Gdy odwilż puszczać wodę zebraną na zasiewach. — Zapobiegać wyrwaniu rowów. — Gdy umarzenie, na łąkach mchem zarosłych, lód z przymarzłym mchem, dla zniszczenia go, podrywać. — Wglądać pilnie w dozorowanie bydła. — Dbać o czystość i ciepło w oborze. — Na krótkich dniach mniej paszy a więcej posłania. — Lepszą paszę dla tuczącego się bydłęcia, dla krów cielnych; dla owiec roczniaków. — Więcej paszy dla owiec macior. — Resztę rzepy, głabiów i korzonkowych roślin spasać, ażeby nie pogniły. — Owcom liście drzew z gałązkami, a siano i potrawę oszczędzać; wypędzać je na zasiewy gdy śniegu niema. Rznąć sieczkę dla bydła i karmić nią. — Póki tylko mrozy trwają, mlócić. — Koniczyna w tegie mrozy młocena być powinna. — Nie ociagać z robieniem siodu; robić go zapas, bo w cieplejszej nocy zbyt wyrasta. — Podczas suchych mrozów zboże w spichlerzach przegarniać. — Studnie i przystępy do wody kazać poporabować. — Kloaki poczyścić. — Ostatni termin do wożenia lodu do lodowni. — Parobcy wieczorami kręca prowiasta czyli pasy z równej i długiej słomy. Przestrzegać pilnie wycierania kominów; częste rewizye ogniowe robić po mieszkaniach. — Ogniowe narzędzia utrzymywać w porządku. Przejrzeć i przygotować wszelki sprzęt rolniczy i gospodarski. Ponaprawiać lub podorabiać grabi, bron, koryt, drabin, kar, czyli taczek, hurtów dla owiec, część różnych do wozów, sprzętów rzemiennych i powroźniczych. — W końcu miesiąca najkorzystniejszy czas na sprzedania zboża zbywającego od potrzeb domowych. Upominać się o czynsze, aredy i wszelkie daniny. Sprawozdanie z czynności miesięcznych, rachunek z gorzelnii odebrać. — Pamiętać o pasiece.

DLA GOSPODYŃ.

Przypomnieć o położeniu nawozu w ogrodzie warzywnym. — Pomyśleć o inspektach; wczesne założyćwszy troskliwie ich pilnować. — Poprzeglądać i uporzadkować nasiona. — W piwnicy opatrzyć ogrodowiny, poczynszczać wysadki, zepsute od zdrowych oddzielić. — To samo uczynić i z owocami w piwnicy. — Dozorować trzody chlewnej, karmić ją dostatnio, sucho i w ciepłym chlewie utrzymywać. — Karmić wieprze bić najlepiej w ostatniej kwadrze. — Dziewki wieczorami przęda lub dra pióra.

NA MIESIĄC LUTY.

Odczytać przypomnienie robót na poprzedzającym miesiącu i dopełnić zaniedbanych. — W tym miesiącu najwłaściwszy czas na uprzątnienie zawał na polach. Skoro taje, wykopywać i wyrzucać zawałzające krzaki. — Można wydobywać części skał i wielkie kamienie wapienne oraz polowe. — Czeladź, osobliwie podczas nocy, bacność winna dawać na cielące się krowy. — Doglądać ze szczególną troskliwością krów ocielonych i młodych cieląt. — Kotne owce trzymać w odosobnieniu od innych; okocone żywić lepiej, niezałować im soli i niewystawiać ich na zimne powietrze. — Jagniąt pilnie dozorować, rachować je, znaczyć i zapisywać. Rozpocząć ciesanie drzewa, świdrować rury do pomp i t. p. — Obrabiać zwieziony materiał do zakładania parkanów, grodzenia plotów. — Robić dranice, gonty klepki i obręcze do naczyń bednarskich. — Korzystać jeszcze z dobrej drogi, zwozić co można, kopać i sprowadzać glinę; pomyśleć o robieniu dachówki i t. p. Koniczyny podczas mrozów domłócić, a co do zboża, najlepsze ziarno na siew odłączyć i zsytać osobno. — W szpichlerzu przesuszłować. — Starać się o jarzynę do siewu, jeżeli jej brakuje. — Jeżeli cena dobra, zbywające zboże przedawać, zaopatrywać się w zapas siodu i ciągle rznąć sieczkę dla bydła. — Na gorzelnię bacność rozciągnąć; często zazierać do składu wódek. — W tym miesiącu najwłaściwszy czas do wytła-

czania oleju z różnych nasion.—Pszczoly kupować i przewozić.—W miejscach, do których później dostąpić trudno, ciąć łoże i rokicinę do grodzenia płotów i t. p. Na bagnach i jeziorach kosić trzcinę. Gdy się ma ku odwilży, łód przy upustach obrabac.—Mosty przed krą ubezpieczyć.—Jeśli się rozpoczęła budowa, robotników pilnie doglądać.—Czeladź rano i wieczorami zatrudniać.—Ogłosić zakaz niszczenia gniazd nieszkodliwym ptakom.—Poodbierać czynsze i wszelkie daniny niezłożone dotąd.—Sprawozdanie z czynności miesięcznych odebrać.

DLA GOSPODYN.

Jeżeli nie ma mrozów, otwierać lufy w składach warzywnych.—Poprzeglądać owoce i wysadki.—Opatrywać wczesnych inspektów zakładać późniejsze. Często do nich zaglądać, niepolegając na ogrodniku. Okrywać matami okna na noc, a na dzień, zwłaszcza gdy słońce świeci, nie spóźnić się z lustowaniem. Pamiętać ażeby co 15 dni świeżym gnojem obłożone były.—Przypomnieć o nałożeniu gnojem szparagów. W tym miesiącu najwłaściwiej przesadzać, plantować i okładać doniczkowe rośliny w pokoju.—Pamiętać o przysposobieniu różnych krup, czyli kaszy; o zaopatrzaniu się w zapas mąki, którą nie zawsze podczas lata mleć można.—Zatrudnić się soleniem mięsa, marynowaniem ryb. Wszelkie wędliny najlepiej w tym miesiącu się udają.

NA MIESIĄC MARZEC.

Spuszczać wodę z zasiewów ozimych.—Zapobiegać wrywaniu rowów.—Wywozić na pola i ogrody szlam ze stawów, bagien i rowów.—Choćby i śnieg miejscami leżał, siać koniczynę.—Ku końcowi tego miesiąca jeżeli rola obesznie zasiewać groch, jarkę, owies i dwurzędowy jęczmień.—Na zbyt zimnych gruntach siew opóźnić.—Rolę pod wszelkie zasiewy trzykrotnie orać, bronować (wlec), z chwastu oczyszczać. Pszenicę obojętną, a nawet jarą, lepiej w tym, niżeli w przyszłym siać miesiącu.—Soczewica i wyka na paszę zieloną wczesnego zasiania wymaga z koniczyny i lucerny, nim wyrastać zaczyna, zimowe przykrycie zgrabić.—Łąki stare odnawiać, zarosłe oczyszczać z łomu, użyźniać polewaniem gnojówką i t. p. i jak najwcześniej pozatykać wichami.—Rowy ich poprawić.—Krety gubić, równając kretowiny i obsiewając je prochami siana.—Wejrzeć w jednostajność paszenia bydła.—Woły robocze karmić dobrze ażeby do pracy sił nabierały.—Opasowe starać się sprzedać.—Wpuszczać do obór świeże powietrze, a przy pogodach

bydło wypędzać o 7 rano, przypędzać o 6 wieczorem. W pogody wypędzać i owce lecz tylko na wzgóрки i dbać ażeby przed wypędzeniem zimową paszę dostawały.—Dawać im sól z lekarstwami.—Wczesne cieleta odsadzać i brać je na polewki i dobre siano.—Pospieszać ile możność z budowlami.—Poopatrywać i ponaprawiać wszelkie dachy, które przez ciąg zimy ucierpiały.—Pospieszać z młocką, zboże do jarych siewów wyczyszczać.—Z wyrabianiem słođu nieustawać.—Pomyśleć o stanie dróg i mostów.—Sadzić drzewa przy drogach i zabudowaniach.—Płoty naprawiać i grodzić.—Studnie oczyścić i ponaprawiać. Nieczystości zebrane przez zimę na dziedzińcu, zgrabić do wywiezienia.—Gnoj z pod bydła do gnojarni przynieść.—Strzedz przed powietrzem marcowym spichrzów.—Zwrócić uwagę na zapas prowiantu i przygotować słođu do dachów.

DLA GOSPODYN.

Przypomnieć rozrządzenie gnoju wywiezionego zimą pod warzywa.—Po ustąpieniu śniegów, zacząć kopanie ogrodu; grędy szparagowe pospulchniać.—Siać włoszczyzny i warzywa.—Sadzić wysadki cebuli.—Doglądać inspektów.—W połowie miesiąca, się w nich letne kwiaty inspektowe.—Przypomnieć wymłócenie główek lnianych do nasienia.—Jeżeli len lub konopie niezostały wytarte w jesieni, pospieszyć teraz z tą robotą.—Nieść się zaczyna gęsi, kaczkę i kury a nieco i indyczki.—Trzeba im przysposobić zagrody do siedzenia i siedzące pilnie opatrywać.—W tym miesiącu dobre gospodynie czynią wszelkie zapasy do szpiarni.

NA MIESIĄC KWIECIEŃ.

Pospieszać z zasieniem grochu, wyki, bobu, oraz pszenicy jaręj i jarego żyta.—Owies i jęczmień dwurzędowy zasiać.—Ku końcowi miesiąca sadzić kartofle.—Z wczesnym jęczmieniem posiać koniczynę.—Uprawiać rolę pod późny jęczmień i wszelkie warzywa.—Siać soczewicę i wykę w ugorze.—Owies kłobry już na trzy cale wyrosł przed, lub po deszczu bronami powlec.—Bryły na rolach rozbijać, gnoje oborywać.—Pola nawiezione w jesieni lub zimę, powtórnice zorać.—Pola zaperzone, przy najpierwszej pogodzie rozorywać i perz bronami szarpać.—Łąki doglądać, krety tępić.—Woły robocze jako już więcej pracujące, troskliwiej pielegnować.—Obory i stajnie często przewietrzać.—Bydło, (gdzie nie stawa latem na stajni) wypędzać na pastwisko o 7 rano, zwolna przyzwyczajając do niego, przypędzać wie-

czor o 6 — Cieleta po pięciu tygodniach odsadzać. Byczki kastrować. — Niezaniedbać dawania owcom suchej paszy przed wypędzaniem w pole. — Jeżeli pogody, zacząć hurtowanie. — Jagnięta brakować. — Woly karmno sprzedać. — Kończyć budowle. — Strycharze zaczynają robotę. — Koło młynów poczynszczać. — Lękać się o ukończenie młocki. — Kominny poogłądać i ponaprawiać. — Zboże częściej rozgarniać. — Wyznaczyć pastwiska leśne. — Wilki tępić.

DLA GOSPODYN.

Przypomnieć zasiew lnu wczesnego. — Swinie czas w pole wypędzać: maciory z prosiętami w domu karmić: wczesne prosięta od macior poodsadzać i karmić osobno. — Spieszyć z pracami w ogrodzie warzywnym. Jeszcze można siać włoszczyzny i warzywa. — Na inspekcje siać aromatyczne rośliny, majeran, bazylikę i t. p. niemniej letnie inspektowe kwiaty i rozsadkę kapusty. — Na gruncie siać szpinak, groch ranny i fasolę, tymian, trybulę, salsefie i t. p. — Na rozsadniku siać kapustę, brukiew. Zakładać szparagarnię. — Ku końcowi miesiąca przesadzać na grunt sałatę, ranne kapusty. Wszystko na noc matami okrywać. — Wysadki z piwnicy na grunt przenieść, lecz okrywać je na noc gnojem słomiastym. — Kwiatowy ogród z zimowego okrycia uwolnić. — Czyścić trawniki. — Powyznaczać kłaby kwiatowe. — Siać w gruncie letnie gruntowe kwiaty. — Najlepszy czas bielienia płócien. — Drob wszelki osadzać. Kurczęta hodować w cieple.

NA MIESIĄC MAJ.

Pospieszać z zasiewem jarzyny i sadzeniem kartofli. Najwyższy czas do zasiewu w ugorach. — Siew owsa na początku, jęczmienia i koniczyny najpóźniej w połowie miesiąca ukończyć. — Siać rośliny pastewne i koniczynę w zeszłym już jęczmieniu. — Wcześniej kartofle bronować i obradlać dla zniszczenia chwastu. — Ku połowie miesiąca siejba prosa na nowinach; od połowy pierwsze oranie ugoru. — Wywozić gnoje pod późniejsze zasiewy i zaraz worywać. — Koniczyna zaczynająca kwitnąć niezwłocznie kosić się na siano. — Pościąć wypływające kłosa żyta w pszenicy ozimej. — Niezapomnieć pobronować późnego owsa, gdy się zazieleń. — Oglądać pola po każdym deszczu. — Dozorować łak, kępy trwałych zielsk rydlem wykopywać. — Strzedz ażeby bydło nie najadało się młodej koniczyny. W hraku paszy zielonej kosić zbyt bujne oziminy nim źdźbło wypuszcza. — Woly robocze obficie karmić paszą zimową w oborze. — Bydło wypędzać o 6-stej dawszy mu suchej paszy. — Strzedz zgnilych wód, przypędzać o

6-tęj. — Okna w oborze trzymać otworem. — Nosić do obory wypielone chwasty. — Dla krów dojnych ciąć pokrzywy. — Mycie i strzyż owiec. — Skopy paść na najlepszych pastwiskach. — Późne jagnięta skopić. — Hurtować nawet bydłem, prócz krów dojnych. — Gniazda gąsiennic na drzewach w sadzie niszczyć. Chmielnik otoczyć. — Strycharze z cegłą spieszyć się powinni. Kamienie wapienne zwozić do pieców i wypalać. — Spieszyć z naprawą dróg. — Gumienne zabudowania przewietrzać. — Poprawiać klepiska i wszystko z gliną poodbywać. — Opatrzyć dachy i wierzchy brogów. Powyprzątać miejsca na skład paszy. — Przejrzyć arły, rzeszota i wory. — Przystosować kosy. — O przegarnieniu zboża pamiętać. — Od 20 pilnować rannych rojów w pasiece. — Ogłosić zakaz odzierania z drzew kory.

DLA GOSPODYN.

Zasiewać stopniowo len; wczesny pleć po deszczu. Swinie znajdują dostateczną paszę na pastwiskach. Sadzić kapuszę około połowy miesiąca. — Polewać wszelkie rozsady wodą rzeczną. — Siać na gruncie późne kalafiory, sałatę, rzodkiewkę, ogórki, groch, fasolę, rzepę i t. p. — Przesadzać na grunt wczesne kalafiory, karczochy, selery, pory i letnie kwiaty. — Grzędy warzywe opieścić. — Brać szparagi. — Zbierać liście piolunu. — Gracować ulice w ogrodzie kwiatowym. — Ostatni termin na przesadzanie roślin trwałych. — Ku końcowi miesiąca, maty od inspektów pochować. Siać konopie. Dobry czas do bielienia płócien. — Przystosować masło i sery, jako nabiał majowy.

NA MIESIĄC CZERWIEC.

Można jeszcze siać mały jęczmień, proso, rośliny, na paszę zieloną i grykę. — Po 20 miesiąca siew ukończyć. — Kartofle późniejsze bronować, wcześniejsze okopywać. — Koniczynę i wykę kosić na zieloną paszę i na siano. — Koło połowy miesiąca zaczyna się koszenie siana. — Orać ugory, nawozić i nieprzewlekać wrywanie nawozu. — Oblamywać liście buraków rzepy i t. d. dla bydła. — Pamiętać o pławieniu bydła podczas upałów. — Wypędzać je nieprędzej jak o 5 w godzinach południowych w cień zapędzać: przypędzać do domu przed 7. — Poić trzy razy na dzień. W upały nie męczyć wołów roboczych w godzinę południową. — Obory wietrzyć. — Zbierać dla owiec młode gałązki drzewa z liśćmi i suszyć je w cieniu. Częściej dawać owcom sól i jałowcowe jagody. Czas nabywania baranów. — Ciągłe hurtować. — Z paleniem cegły i wapna pospieszać. — Wszelkie budowle naprawiać przed zniwem. — Przystosować sierpy. — Naj-

łagodniejszy czas do ponaprawiania grobel i upustów przy młynach. — Zboże w spichlerzach często przegarniać. — W szpichlerzach i innych składach mysie dziury pozalepiać. — Pilnować szkody w polu i na łąkach. — Około 24 pilnować średnich rojów w pasiekach.

DLA GOSPODYN.

Można jeszcze siać len późny. — Drob przeliczać: gąsieniom uszy lnianym olejem smarować. — W ogrodzie wysadzać na grunt kalafior, kalarepy, selery, porę i t. p. — Posiać groch późny i fasole. — Chronić od upałów nowo przesadzone rośliny. — Polewać co wieczór. — Ranną kapustę i kartofle okopywać. — Wsadki poprzywiązywać do kolków. — Marchew, pietruszkę, buraki i t. d. pleć i przeredzać, jeżeli zaęsto zeszy. — Młode szparagi opleć. — Resztę letnich kwiatów z inspektu na grunt wysadzić. — Przenieść na grunt georginy z piwnicy. — Mirty i inne pokojowe ziola dla wzmocnienia w grunt wsadzić. — W dniu suchym zbierać aromatyczne ziola na suszenie. — Z zebraniem karolku na łąkach, uprzedzać ich skoszenia. — Można docierać lnu i konopi. — Płótno bielić. — Najlepszy czas do suszenia ryb. — Zapas masła i serów czynić. — Okienka piwnic na noc otwierać, na dzień zamykać.

NA MIESIĄC LIPIEC.

Na łąkach po zbiorze siana rowy poprawić. — Orze się ugor powtórnie. — Resztę gnoju wywieść. — Pod siew pszenicy ozimej grunt uprawiać. — W tym miesiącu rozpoczynają się żniwa. — Od 5 zbiera się rzepak zimowy, ranny jęczmień. — W polu ogląda się zboża ażeby nie chybić właściwej chwili dojrzałości. — Przeglądać dziesiątki i rozstawiać dla wyschnięcia. — Jeżeli deszcz przepadnie naprzemian ze słońcem, stawiać snopy kłosaami do góry dla zapobieżenia wyrastaniu. — Klepisko zasłać słomą ażeby go nie zepsuć wjeżdżaniem. — Na nasienie kłaść osobno zboże najdojrzałe z pól suchych nienawożonych. — Suchy jęczmień wiązać: wozić go rano i wieczorem. — Uwinąć się zbożem dojrzewającej wyki i grochu. — Ranne kartofle na początku miesiąca okopać, późniejsze na końcu. — Korzonkowe rośliny w polu opielają się z chwastów. — Rydło a razem i odsadzone już cielęta, wypędzać nie prędzej jak o 5 na rzyska, przed owcami, przypędzać przed 7. — W mokre lato unikać z owcami rzysk tłustych. — Ponaprawiać drogi, któremi zboże wozicie się będzie. — W gumnach poobmywać miejsca na wszystko. — Uczynić próbę z omłóce-

nia kopy zwiezonego zboża, dla doświadczenia urodzaju. — Zboże w spichlerzu jak najczęściej rozgarniać.

DLA GOSPODYN.

Wezesny len dojrzewa: w dniu wyrwania moczyć go: późniejszy pleć. — Strzedz ażeby małe prosięta w len nie wpadały, bo od tego zdychają. — Gąsienia wypędzają na rzyska. — Kury się kapłonują. — Użyć środków do niszczenia gąsienic na kapuscie. — Wszystko pleć. — Okopywać kalafior, selery i t. p. w miarę ich wzrostu. — Rokambuł i czosnek z ziemi wyjmować. — Majeran zrywać i suszyć. — Zacząć zbieranie dojrzewających nasion w wysadkach kapusty. — Kalafior wyrosłe na nasienie, poprzywiązywać do palików. — Wybierać z gruntu cebulki kwiatowe, skoro liście pożółkły. — Groch zielony marynować lub suszyć. — Wisnię i różne jagody na soki i konfitury zbierać.

NA MIESIĄC SIERPIEN

Trwają ciągle żniwa: ze zbiorem jęczmienia pośpieszać. — Orze się ugor po raz trzeci: podorać koniczyńsko, rzepisko, wszystko pod uszew oziminy. — Siał pszenicę w świeżo zoraną rolę, a żyto po dwutygodniowym jej leżeniu. — Przy końcu miesiąca spieszyć ze zbiorem potrawy (otawy). — Bydło wypędzać na rzysko o wpół do 6, przypędzać o 6 wieczorem. — Bydło do stajni dawać nieco koniczyzny, a przy końcu miesiąca liści buraków, rzepy kapusty. — Owce paść na ozimych rzyskach. — Na początku miesiąca odsadzają się jagnięta od macior. — Liście dla owiec zbierają się. — Hurty trwają. — Pamiętać ażeby przyplódek wszelkiego bydła był nacechowany. — Pamiętać o podpieranju gałęzi z owocami w sadzie. — Chmiel się zbiera. — Po skończonem żniwie wrócić się do budowania. — Poopatrywać stare budowle. — Z młóceniem oziminy do nasienia pośpieszać. — Czas nabywania pięknych odmian zboża do siewu. — Liście warzyw odłamywać dla krów dojnych. — Studnie wypórządzać kopać nowe. — Pamiętać o przerabianiu zboża w spichlerzu. — W dni pogodne miód podebrać. — Pościagać wierzytelności zbożowe: lub oddanie ich dłużnikom przypomnieć.

DLA GOSPODYN.

Dojrzały len powyrwać, ogłowieć, zamoczyć, wysuszyć, schować. — Prosięta w tym miesiącu urodzone są już późne i biją się do jedzenia. — Kapustę

selery okopać. — Karczochy pościnać — Nasiona wysadków zbierać, niemniej nasiona letnich kwiatów. Zebrać nasienne ogórków. — Suszyć owoce letnie. — Pamiętać o nawiezieniu piasku do piwnicy.

NA MIESIĄC WRZESIEŃ.

Następuje siew oziminy; siał najprzód na roli lżejszej; na najżyźniejszej na końcu. — Szczególnie popieszać z oraniem pod żyto, które nie pierwój siał, póki ze dwa tygodnie rola nie poleży. — Po zasianiu i zabronowaniu, pobródzić. — Pośpieszać ze żniwem późniejszych jarzyn. — Około połowy miesiąca nieociagać się z zebraniem potrawu (otawy). — Kartofle wybierać, skoro łączny schnąć zacząć. — Jeżeli się co gnoju zebrało, wywieść go, szczególnie na pole po grochu, i rozstrzęsiony worać. — Po zebraniu oziminy, rżysko natychmiast podorać. — Po zbiorze potrawu, krzaki z łąk wykarczować, próżne miejsca trawą obsiać. Rowy na łąkach odnowić lub pokopać. — W niedostatku paszy na rżyskach, paść bydło w lasach. — Wypędzić je o 7, przypędzać o 5. — Cieleta do hodowania przeznaczone w oborze zostawiać. — Bydło wybrukowane stawiać na karmi. — Najlepszy czas do kupowania bydła. — Owce wybrukowane sprzedać. — Owce prostych odmian strzydz powtórnie. — W końcu miesiąca rozpocząć w lesie spuszczenie drzewa potrzebnego. — Zbudowaniem popieszać, wszystkie dawniejsze budowle popatrywać. — Kopać glinę. — Groble i upusty opatrzyć. — Robienie siodu rozpocząć. Okna i piece powyporządzić. — Wyporządzić naczynia browarne i gorzelne. — Studnie wyczyszczać lub kopać. — O spichrzu pamiętać. — Od włościan i arendarzy należne opłaty odebrać. — Pomiarkować czy wystarczy paszy na zimę. — W opał na zimę zacząć się sposobić. — Polecieć na wsi opatrzenie kominów przed zimą. — W dni pogodne podbierać pszczoły.

DLA GOSPODYN.

Swinie dobrze karmić, ograniczywszy ich ilość stosowną do folwarku. — Zbierać owoce zimowe w sadzie. — Dalej zbierać dojrzewające nasiona. — Wybrać z ziemi buraki, marchew, cykorya, pietruszkę, selery i t. p. — Roczne flance karczochów wybrać z gruntu i do piwnicy przenieść. — Koło połowy miesiąca sadzić do gruntu rokambul, czosnek i szalotkę; niemniej cebule wiosennych liliowych kwiatów. — Zbierać nasienie z kalafiorów, z cebuli i porów. — Rozdzielać i przesadzać korzenie roślin kwiatowych trwałych. — Przy końcu miesiąca zasiał maki, ostrożki i

t. p. na zimę. — Len i konopie trzec zacząć. — Zapas mąki i krup do spiżarni sposobić. — Robić powidła ze sliwek.

NA MIESIĄC PAZDZIERNIK.

Po pierwszy dzień tego miesiąca wszystko z pola i łąk zebrane bydź powinno. — Gdzie się uprawia warzywo w znacznej ilości, teraz podwoić należy starania w zebraniu go. — Z podorywaniem roli pod przyszłą jarzynę, i ugoru popieszać. — Obejrzyć zazielenioną oziminę i podosiewać miejsca opuszczone. — Gnoj zapasowy wywozić. — Rowy wszędzie poprawiać lub nowe dawać. — Z krzaków łąki czyścić. — Łąki mchem zarosłe popielic. — Kretowiska rozrzucac. — Bydło wypędzać o 8, przypędzać o 4 i zacząć przyzwyczajania go do zimowej paszy. — Obornemu bydłu dawać liście warzyw, a unikać koniczyny przemarzłej. Bydło tuczające się pilnie opatrywać. — Owce tylko do połowy miesiąca wypędzać i dawać im więcej paszy suchej. — Brakować je. — Obory luftować. — Rznąć się czkłę. — Spuszczać drzewo: pomiarkować ile go do budowy potrzeba. — Murowania około budowy poprzestać. — Kopać glinę na cegłę. — Wziąć się do młocenia. — Słod robić. — Wodociągi przed nadejściem zimy gnojem od zamarnięcia zabezpieczyć. — Przeglądać wszelkie sprzęty rolnicze i inne gospodarskie i przedsięwziąć ich naprawę. — Rozpocząć sadzenie drzew. Odbierać od włościan zboże pożyczone im na siew jakoteż inne należytości od nich. — Zaopatrywać się w zapas mąki do gorzelnii. — Pszczoły leśne podebrać i na zimę opatrzyć.

DLA GOSPODYN.

Ogrodowiny zachować w piasek w piwnicy. — Kapustę wycinać. — Grzędy szparagowe nakryć gnojem. — Siał warzywa, jakoto: marchew, pietruszkę i t. p. Po zebraniu ogrodowin, nawieść grzędy i przekopać. Grzędy z cebulkami kwiatowymi przykryć liśćmi. — Pookrywać na zimę rośliny trwale marznące. — Georginy poprznieść do piwnicy. — Kwiaty z naczyniami pownosić do pokoju. — Z suszeniem i tarcieniem przędziwa popieszać. — Jagody jałowcowe zbierają się. — Zaopatrywać się w zapas mąki na chleb i krup do spiżarni.

NA MIESIĄC LISTOPAD.

Rżyska i ugor orać, nawóz worywać. — Marglować role. — Łąki przejrzeć w celu ich poprawiania. — By-

dło wypędzać o 9, przypędzać o 3, i jak najtroskliwiej paść je w oborze. — Dawać mu liście warzyw. — Bydła opasowego ściśle doglądać. — Owce w pogody tylko wypędzać: w mróz na ozime zasiewy. — Hurtować łąki jeżeli pięknie. — Zachowywać lepszą paszę na czas kocenia się owiec. — Wypasać żołędzie. — Zacząć sprowadzać drzewo na opał i do budowl: ostatnie zacząć ociesywać. — Statki wodne, ule, sprzęty gospodarskie i t. d. robić. — Zbierać i zwozić kamienie wapienne. — Młócić ciągle konieczyne w mrozy. — Ciągłe słód robić. — Dowiedzieć się do kartofli i innego warzywa, czy zachowane dobrze. — Pośpieszać z sadzeniem drzew. — W sadzie opatrzyć wszystko na zimę. Chmiel pokryć gnojem. — Jeżeli sanna, zwozić z łąk siano. — Rznąć ciągle sieczkę dla bydła. — Opatrywać się w zapas mąki. — Od włościan wszelkie daniny odebrać. — Czeladź wieczorami zatrudniać.

DLA GOSPODYN.

Owoce, w piwnicach rozgatunkować i przebrać. — Len i konopie suszyć i wycierać. — Spieszyć z robieniem talek i nici, lub rozdać przedziwo do wyrobienia. — Zurawiny zbierać do konfitur. — Zaopatrywać we wszystko spiżarnię. — Robić pekeflejsz i marynaty. Gęsi i innego drobia ściśle doglądać i dobrze go karmić. — Dziewki wieczorami przęda, drą pierze i t. p.

NA MIESIĄC GRUDZIEŃ.

Gdy marznie, gnój w pole pod warzywa wywozić. Krótki i drobny na łąki. — Zwozić torf do opału. Kamienie wielkie. Siano z łąk błotnych. — Pilnować przemiany paszy dla bydła: mieszać z nią korzenie

warzyw. — Ocielonym krowom dawać napój z otrab osolony. — Cieląt nie odsadzać, bo zdychają. — Bydło i owce niekiedy na dwór wypędzać: ostatnim obok innej paszy, zakładać liście suszone. — Stajnie, obory i owczarnie wykładać jałowcem i octem. — Gdy śnieg głęboki, kurop (tłom żywności) podrzucić. — W stawach i sadzawkach robić przereble. — Gdy mocny lód, najlepszy jest czas do bicia pali przy upustach. Pośpieszać ze zwożeniem drzewa i wszelkich materiałów na parkany, do grodzenia płotów, do opału tak przy gorzelni jako i przy domu. — Zwozić do pieców kamienie wapienne. — Palić cegły. — W stodołach ciągle młócić. — Słomę składać na gumnie w brozi. — Sieczkę rznąć ciągle. — Robić słód bez przerwy. — Czysto przegładać składy warzywa: wieczorem przejrzeć czy wszystko u gumien pozamykane. — Ponowić zalecenie ostrożności w obchodzeniu się z ogniem. — Zbierać popioły z pieców dla użycia ich za nawoz. Umieć zatrudnić czeladź, której dobozem w tym tak nazwanych god miesiącu, najtroskliwiej się zająć. — Jest wiele robót drobniejszych: rąbanie drzew na zapas, plectenie koszów i półkoszków z rokićiny, robienie matów do ogrodu, sieci do rybołówstwa, kręcenie prowiazeł czyli pasów, naprawa wszelkich rolniczych i innych narzędzi. — Zaległe długi u włościan podobierać. — Przejrzeć pasiekę, uważając czy śnieg do ulów nie wpada i czy do nich myszy się niezakradają.

DLA GOSPODYN.

Docierać lnu i konopi. — Przedziwem się trudnić. Drzeć pióra. — Prosiat nie zostawiać na przychowek, bo są nietrwale. — Słonina z bitych w tym miesiącu wiewrzów, bywa najtrwalsza i najlepsza.

WIADOMOŚCI GOSPODARSKIE.

Sposób leczenia owiec na parchy.

Jedno z najużyteczniejszych zwierząt które człowiek od niepamiętnych czasów przyswoił, jest owca: ona w patryarchalnych czasach stanowiła wyłączne bogactwo pojedynczych rodzin, a dziś we wszystkich narodach jest przedmiotem starań rządowego gospodarza. Przyrodzenie odjęło jej wszelkie narzędzia do obrony służące, i wskazało na cierpienia

jakie nań potrzeby człowieka i nieprzyjazny wpływ atmosfery wywiera.

Owca, rozważając jej budowę i skłonności fizyczne, w ciepłej tylko strefie pod otwartym niebem zawsze przebywać może, wyłączyć jednak potrzeba te, które natura zmienniejszy podług praw nam nieznanych, uzbroidła do znoszenia klimatu ostrego, jakimi są owce kirgizkie i te które w Norwegii bez-

karmi kilka miesięcy ciągle na polach przebywać mogą. Zbyteczna ilość łożu czyli tłustości czyni je mniej czulemi na zimno. W naszym kraju owce są albo czarne czyli chłopskie, dobrze wszystkim znane z użytku, albo białe w okolicach niektórych czabanami zwane, albo merynosy czyli hiszpańskie. Ostatnie dwa gatunki najczęściej podlegają chorobom, a to za najmniejszą zmianą powietrza lub paszy (o napojach tu pomijamy). W czasie mokrej wiosny lub jesieni najwięcej ulegają rozmaitym słabościom, często nawet zaraźliwym. Pomijając inne, pomówimy tu o krostach czyli parchach.

Zwykle owce wypędzane na paszę w zimnych dniach wiosny (*), gdy jeszcze dokuczają przymrozki są przymuszone z głodu jeść trawę lub drobne lodygi ziół rozmaitych, prawie lodem pokryte i chodzące po ziemi mokrej, z tą nogi moc tracą właściwą, i galarete przy pischczelach będącą. Przekonać się o tem można łatwo, bo skoro powrócą z pola, kładą się zaraz na słomie lub bartogu, a chciwość ich do podobnego spoczynku bez znajomości fizjologii łatwo każdy pozna. Na nozdrzach wysypują się im wtędy krosty, zwane częstokroć parchami, które rzadni gospodarze starają się wygubić smarując olejkami terpentynowym i dziegieciem, lecz ten środek zaradzenia złemu najczęściej nieskuteczny, a to dla wielu przyczyn. O ile z własnego doświadczenia się przekonałem, najlepszym lekarstwem na podobne krosty są oleje drzewne, a szczególnie olej z drzewa lipowego. Pomijam sposoby jakimi by go fabrycznie wyrabiać można, podam jeden sposób tak łatwy, że każdy gospodarz wiejski bez wielkiego zachodu otrzymać go może.

Biorą się wiory suche z drzewa lipowego, sypią w garnek nowy czysty, którego dno jest drobno podziurawione, garnek ten nakryty i oblepiony gliną, wstawia się w drugi garnek (co do wielkości równy pierwszemu). Garnek próżny zakopuje się w ziemię (najlepiej wilgotną jak np. na łące lub pastwisku), wierzchni zaś, który wystaje nad powierzchnię ziemi, okłada się suchym drzewem, roznieci się mocny ogień, a tak wiory lipowe się prażą i wydzielają z siebie olejek, który spływa na dno górnego naczynia, przez otwory znajdujące się w dnie jego przechodzi do garnka spodniego, w którym stygnie i nabywa pewnej gęstości.

Wydobyty z tej odbieralni już użyty być może korzystnie na lekarstwo, a to smarując wszelkie strupy i krosty owiec szczególnie przy nozdrzach piórkami zmaczanem w tymże olejku, dwa albo trzy razy na dzień.

(*) Nie mówimy tu o utrzymywanych starannie w owczarniach.

Tanie i pożywne kluski z kartofli.

Dr. Rumfort podał przepis robienia pożywnych a nie kosztownych klusek z kartofli, w następujący sposób:

Ugotowane kartofle do połowy, tak aby jeszcze były twarde, obierają się i ugnietają na masę, do której dodawszy jedną dziesiątą mąki, to jest: do 4 garncy kartoflanej masy, 1 kwartę mąki, robią się z niej kluski, które się obsypują po wierzchu tą samą mąką i rzucają się na wrzącą wodę, w której dopóty zostawać powinny, dopóki na wierzchu ukropu nie wypłyną. Wtenczas wyjęte, będą wyborną i tanią zaprawą do zupy.

Sposób rozmnażania kartofli z nasienia.

Doświadczenie hodowania kartofli z nasienia, tak, żeby zaraz w pierwszym roku korzyść przynosiły, winni jesteśmy JP. Genth w Szląsku, gdyż dotąd dawnym sposobem uprawiane; w roku trzecim dopiero zdawnymi być mogły do użytku.

W tym celu zbiera się nasienie kartoflane z najdojrzałych główek nasiennych i wcześniej na wiosnę siewe, na urządzonych umyślnie do tego inspektach. Gdy młode wyrostki czyli flance są już wielkości rozsady, sadzą się jak kapusta na stosownie urządzonych zagonach, w odstępach półtory stopy jedna rozsada od drugiej.— Tym sposobem w jesieni każda roślina wyda najmniej piętnaście do dwudziestu sztuk kartofli, niektóre wydały do pięćdziesiąt i więcej lepszych daleko i smaczniejszych od zwykłych, a co do wielkości równych tym, które z zasadzonych kartofli sposobem zwyczajnym wyrastają.

Nasienie kartoflane można dwa i trzy lata zachowywać i nie tylko że się nie psuje, ale nawet lepszym się staje.— Siewe się na początku Kwietnia, a rozsada się czyli flancuje na końcu Maja. W kilka tygodni po wysadzeniu trzeba kartofle obkopać, obsypać i od zagłuszającego chwastu uwolnić.

Użycie kartofli w miejsce mydła do prania.

Pan *Cadet de Vaux* wynalazł i opisał sposób użycia zwyczajnych kartofli w gospodarstwie domowym zamiast mydła do prania bielizny; a ten jest następujący: zupełnie z łupin i wszelkich nieczystości obrane i obmyte kartofle, gotują się do połowy ażeby jeszcze cokolwiek twarde były, poczem rozcierają się na masę.— Bieliznę trzeba naprzód w wannie lub innym drewnianym naczyniu przez godzin dwadzieścia i cztery w miękiej wodzie moczyć, poczem wycisnąwszy z niej zupełnie wodę: parzy się też sama bielizna w kotle gorącym ukropem przez

pół godziny, po którym czasie dobywa się z ukropu i dobrze wyżyma.

Wtenczas dopiero pociera się masą kartoslaną, wyżej opisaną, jak mydłem i pierze jak zwyczajnie gdyby zaś plamy jeszcze nie puściły, pociera się i pierze powtórnie. Tym sposobem prana bielizna osobiwie kuchenna, traci wszelki zapach stariej tłustości, nabywa białości; lecz oraz pewnej sztywności jak gdyby krochmaloną była, czego łatwo się pozbawi; przepłukując w zwyczajnej miękkiej letniej wodzie.

Ochronne i anie malowanie dachów z odwarem kartoslanem.

Wziawszy trzydzieści funtów kartosli obmytych i oskrobanych, i utarłszy jak najmiej na tartkach, kładzie się w kocioł i nalewa trzydziestą garncami wrzącej wody, w której się mają gotować wciąż przez pół godziny, przy rozbijaniu należyć wiostem a gdy trochę ostygna, w ciepłym atoli jeszcze stanie, precedzają się przez rzadkie sito żeby żadnych nie pozostało grudek, odwar odlewa się w drewnianą kadź lub wannę.

Następnie farby funtów dziesięć, licząc do trzech funtów kartosli jeden funt farby, moczyć trzeba w gorącej wodzie przez dni kilka, poczem precedza się przez sito do tego naczynia gdzie są cedzone kartosle. Ażeby zaś farba łatwiej przeszła przez sito, trzeba mocno zagrzać cedzone kartosle i na sito z farbą przelewać. Dla otrzymania koloru ciemniejszego dodają się sadze cedzone przez sito.

Chcąc takową farbą malować trzeba ją zawsze używać w stanie gorącym, raz jako grunt, a drugi raz na piękne, i to w dnie pogodne lata.— Lubo wprawdzie możnaby tym sposobem rozmaitemi kolorami malować, zwykle atoli używa się *Braunrotu* farby czerwonej, która i piękny kolor dachom daje, jest trwałą, łatwo się chwytą drzewa i jest najtańszą.

Sposób uleczenia kanarków z zatycia.

Częstokroć strata rzeczy na pozór mało wartości mającej, do której się jednak przez upodobanie z czasem mocno przywiązujemy, bywa nieodżałowana dla właściciela, który ją poniósł. Przyjemną więc zapewne będzie dla miłośników kanarków, wiadomość o sposobie leczenia tychże z zatycia, z którego one bardzo często zdychają. Ta słabość poznaje się po tém, kiedy kanarek przestaje śpiewać, często zasypia, zupełnie jest osłabiony, i kiedy zdmuchnąwszy mu piórka z pod brzuszka, widzić się daje żółty tłuszcz. W takowym razie trzeba go winem francuzkiem skropić, bawełną obwinąć i w ciepłe

trzymać ażeby obsechl, potem mu z ogonka dwa lub trzy piórka wyrwać, a za kilka godzin do zupełnego zdrowia powróci.

Przyczyna słabości, w której krowy dają mleko z krwią, i sposób leczenia oniej.

Słabość ta bydłęca, którą ludzie prości czarom przypisują, pochodzi z następujących przyczyn:

1. Gdy bydło jest mocno zgrzane, a wejdzie do wody; przez to bowiem nagle się wymię oziebia i zapalenie wszczyną, a ztąd powstaje krwotok.

2. Pochodzić także może z nieostrożnego uderzenia, albo

3. Z zaniedbania czystości.

Znaki poprzedzające tę słabość są: wymię czerwone, niespokojność bydłęcia za dotknięciem pochodząca z boleści, niekiedy się także wrzody widzić dają, a nareszcie plynienie krwi z mlekiem.

Sposób leczenia.

Robi się napój, roztwarzając w wodzie gorącej otręby, mąkę, sól i cokolwiek saletry, i ten daje się bydłęciu zamiast wody.

Jeżeli zapalenie jest wielkie i puls mocno bije, potrzeba bydłęciu krew puścić.

Na wymię przykładą się kataplazm sporządzony z siemienia lnianego ugotowanego w mleku; kataplazm ten potrzeba letni przykładać.

Smarowania tłustościami powszechnie używane, nie tylko nie pomagają, ale nawet szkodzić mogą.

Gdy zapalenie minie, daje się lekarstwo następujące: bierze się ćwierć łuta korzenia tormentylli, czyli kurzego ziela, tyleż saletry miesza to oboje, i daje w takiéjże ilości trzy razy dniem. W tym czasie daje się także bydłęciu z paszą *Rdest plasi*, lub *Tobolki polne* (*Ahlaspi bur sapastoris L.*)

Sposób utrzymywania i leczenia indyków, gesi, kaczek, kur, i t. p.

Indyki wielkiego potrzebują starania, i są do wychowania najtrudniejsze, tak dalece, że dopóty ich życia nie można być pewnym, dopóki im się korale nie rozwina. Ten ptak jest bardzo czułym na odmianę powietrza, wilgoć i zimno; ztąd też pochodzą ich liczne choroby. Szkodzi im zaduszone i zgańle powietrze, wszelkie nieczystości i smród, zbytnia ciżba, a osobiwie mnóstwo siedzących na jajach; wtenczas dostają zatkania w nosach, bólu i spuchnienia głowy, i tą chorobą inne ptastwo zarazają.

Oczewistą zatem jest rzeczą, iż chcąc indyki zabezpieczyć przeciw tej chorobie, trzeba naprzód usunąć przyczyny, z których powstała; potrzeba więc wedle nich zachować największą czystość, często przewie-

trzać i zaopatrywać kurniki, ażeby było ciepło i powietrze miało przystęp wolny. Nadto, potrzeba im dawać wodę przegotowaną z odrobiną czarnego pieprzu i ostudzoną, a ponieważ często zwykły cierpieć zatwardzenie, trzeba im niekiedy z rana dawać cokolwiek oliwy zielonej z trochę cukru w pokarmie.

Najlepszym pokarmem indyków jest kasza jęczmienna gotowana, i umieszana z najświeższym serem troszkę siekaniny z krwawnika i zagawek na przemian. Dobrą także jest rzecz dawać im niekiedy mleka słodkiego prosto od krowy, a głowy raz na miesiąc smarować oliwą, pomieszana z jedną częścią tłustości rybiej czyli tranu, gdyż zamłodu często ich napada wszaka i niezmiernie dręczy. To staje się przyczyną ich częstej śmierci, oznaką tej słabości jest opuszczenie skrzydeł.

Gdy podrosną, dostają zatwardzenia, w skutku czego cofają się w tył, chcą się pozbyc gnój. Takim potrzeba wellnąć w gardło jakiegokolwiek pajaka domowego, a na wszystkie słabości najskuteczniejszym lekarstwem jest dawać mrówcze jajka przez sześć tygodni po wylegnięciu.

Zaraza na gęsi przytrafia się pospolicie w Czerwcu i Lipcu; wtedy najczęściej zwłaszcza młode zwieszają głowy, niechęć jeść, i zdychają. Przyczyną tej choroby, jest mały robaczek, gatunek pijawki, który im, w czasie gdy po wodzie pływając nurkują, wnozdruza wchodzi, kanały oddechowe zatyka, wysysa wilgoć i krew, przezco gęsi tracą pożywne soki, a niemogąc oddychać, niesłychanej doświadczają meki.

Najlepszym na te pijawki lekarstwem jest: ponasiwywać gęsiom w dziurki nosowe po odrobienie soli, lub kilka kropel oliwy z tranem, a robaczki natychmiast powylżą, główki także nasmarować rzeczoną mieszaniną. Dobrą jest także rzeczą do łyżki oliwy z tranem, dodać cztery krople terpentynowego olejku, lub bergamotowego, a w niedostatku, rozmarynowego lub lewandowego, płyn zaś tak przegotowany za pomocą piórka napuszczać.

Podobnej słabości ulegają kaczki, i toż samo służy dla nich lekarstwo.

Gdy gęsi tak młode jako i stare zaczynają opuszczać skrzydła, potrzeba im przez trzy dni co rano dawać szczypte soli mialkiej, lub łyżkę słonego rosolu, a przyjdą do zdrowia, i nie będą skłonne do zarazy. Względem gąsi i kaczek tego przestrzegać należy, ażeby dopóki są w puchu, i dobrze się piórkami niepokryją, nie było im zimno, i po deszczu nie chodzili: bo gdy przemokną zdychają.

Choroby kur są następujące: pypcie, wszy w głowie, zatykie, woda między wnętrzościami, lanie jaj bez skorupki. Chcąc od tych wszystkich słabości zachować kury, potrzeba nadewszystko kurnik utrzymywać w czystości, stawiać na południe, zaopatrywać

licznymi grzędami i dawać podłogę drewnianą, szczerłą lub kamienną; ostatnia z powodu kun i lisów nie jest bezpieczna. Potrzeba więc zwłaszcza w lecie, przynajmniej raz na tydzień chędożyć kurnik, przeto unika się rozplemienia wszy kurzych, któremi gdy kury są dręczone, cały czas trwają na iskanie się, o jadle nawet zapominają, pędzą nocy bezsenne, i jaj nie nosą.

Jeżeli kura lub inne ptastwo zaczyna skrzydła opuszczać, jeżeli u niej bliednieje grzebień i kołczyki czyli pod uszka, jest to dowodem, że na głowie mają kilka małych robaczków brunatnych. Te to robaczki są przyczyną bólu głowy, a ten początkiem pypcia.

W tym przypadku pociera się głowa oliwą z tranem i zdejmuje pypec. Smarowanie to, gdy zniknie powtarza się, a dla zabezpieczenia się na zawsze, co trzy miesiące ponawia.

Gdy kura zatyje, wyrывa się jej kilka piór z kupa, uszczupła pokarm, a pić podostatkiem daje.

Na puchlinę robi się mała dziurka w skurze na brzuchu, wypuszcza wodę, zaszywa i zasmarowywa balsamem peruwiańskim.

Nalanie jaj bez skorupki, daje się kurze z rana trochę jęczmienia zrumionego na patelni lub w piecyku od kawy, i wody; potem się ją osadza na popiele w piecu kafłowym zimnym, i tam zostawia przez 24 godzin. To powtarza się do czterech razy po jednodniowych przerwach, lub dopóty, dopóki kura nie zacznie nieść jaj w skorupkach. — Tego sposobu powielekroć doświadczano, a zawsze z pomyslnym skutkiem.

Konfekt doświadczony, zabezpieczający

bydło od zarazy.

Do zrobienia tego konfektu bierze się:

Bobku (*Boccarum laury*).

Piolunu z kwiatem (*Herbae Absynthii cum summitatibus*).

Mchu włoskiego pospolitego (*Adianthi aurei, seu Polytrichi*).

Ruty ogrodowej (*Rutae hortensis*).

Dziegłu (*Radice Angelicae*).

Ciemierzycy czarnej (*Hellebori nigri*).

Koziolku korzenia (*Valerianae sylvestris*).

Koperku (*Seminis Anethi*).

Kopru włoskiego (*Foeniculi*).

Szaleju nasienia (*Hyoscyami*).

Gorezycy białej (*Sinapis albae*).

Koperwasu (*Ferri Sulphurici puri*).

Siarki (*Sulphuris citrini*).

Olibanu (*Olibani*).

Czarciego lajna (*Assae foetidae*).

Kamfory (*Camphorae*).

Powidła Teryaki (*Electuarii Theriacae*).

Każdego uncy trzy.

Zioła, korzenie, nasiona i bobki, co do pierwszego gdy suche, tłuką się na proszek, i przez sito miernej gęstości przesiewają; co do drugiego *Ferum sulphuricum* i *Sulphur citrinum*, osobno się sieją przez sito: dalej co do trzeciego, *Oliban* osobno się proszkuje, *Assa foetida* jeżeli w zimie, tedy na mróz tegi wystawiona przez 24 godzin, daje się łatwo utluc na zimnie; jeżeli zaś w lecie, tedy kawałki drobno uszkrobane, z 4 żółtkami jaj rozrabia się, trąc je w donicy jak najlepiej za pomocą wałka: kamfora rozkruszona i spirytusem skropiona, daje się najlepiej utrzyć.

Do tych tak przyrzadzonych przedmiotów, razem wymieszanych, dodaje się *Electuarium Theriacae*: a naostatek polewki śledziowej kwart trzy, gdyby zaś tej nie było, funt soli kuchennej w trzech kwartach wody gorącej rozpuszczonej; oraz mazi czyli smoły płynnej funt jeden, i jak najlepiej w donicy lub kociółku mięsza, aby massa nabrała gęstości powideł: tak zachowuje się w garnku lub słoju pęcherzem zawiazanym w chłodnym miejscu.

Przepis używania.

Tego konfektu dawać każdemu bydłciu, póki jest zdrowe, co rok dwa razy na czczo, to jest: na wiosnę i w jesieni, wielkości włoskiego orzecha z chlebem, i nie prędzej dopuścić do pokarmu, aż wa trzy godziny, a to się ma dziać na ten czas, kiedy księżyc ubywa, czyli po pełni księżyca.

W chorobie zaś, kiedy się powietrze, czyli mór na bydło w okolicy okazywać zaczyna, trzeba o lekarstwo przy ubywającym księżycu, co miesiąc wytkać bydłu w paszczkę; młode bydło ma dostać stosownie do swojego wieku, a gdy się morowe powietrze już na bydłeta zbliża, wtenczas co tydzień dawać trzeba, a to rano i wieczór.

Powłoka na drzewo zabezpieczająca od spalenia.

Doktor *Fuchs* w Akademii umiejętności w Mnichowie zrobił masę zabezpieczającą drzewo od ognia. Otrzymuje się ona rozpuszczając piasek gruby do brze wyplukany w roztworze potażu kaustycznego.— Powłoka z niej na drzewie nie odpada, i nie daje się zniszczyć wodą ani ogniem.

Komitet królewskiego teatru po dwakroć sprawdził niezawodność tego środka, podkładając ogień pod dwa budynki drewniane, z których jeden był powleczoney rzeczoną masą, a drugi nie.— Ostatni się zapalił i w perzynę obrócił, a pierwszy pozostał w całości.

Tego rodzaju powłoka, na powierzchnią 100 stóp kwadratowych wynoszącą, mało więcej kosztuje nad złp. 3.— Teatr Mnichowski ma tym sposobem zabezpieczonej powierzchni 400,000 stóp kwadratowych, co kosztowało około 8,000 złotych.

Hrabia *Stanhope* w miejsce tej massy, używał w tym samym celu mieszanki z piasku i kitu.

Jakim sposobem można szkło, porcelanę i fajans od pęknięcia ochronić.

Dla ochronienia naczyń szklanych, porcelanowych fajansowych a nawet glinianych od pęknięcia, kiedy je mocno rozgrzewamy a potem nagle oziębiamy albo przeciwnie, obwijają je zwyczajnie słomą lub płótnem i kładą do zimnej wody, którą potem rozgrzewają, aż do zawrzenia, i po jakimś czasie znowu z wolna zastudzają. Niektórzy używają do naczyń szklanych i glinianych polewanych, zwyczajnej wody, do porcelany zaś i fajansu ługu z popiołu.

W obudwu razach może się wprowadzić porcelana i szkło zahartować, i do nagłego przejścia z gorąca do zimna lub przeciwnie przyzwyczaić, nalewając atoli wrzący płyn do zimnego naczynia szklanego lub porcelanowego i nie przesteregając aby takowe wtenczas w ręce trzymane, albo na innym jakim złym przewodniku ciepłika postawione było: np. na drzewie na chustkach i t. d. wspomniany środek nie jest zupełnie zabezpieczający od pęknięcia. Łatwo atoli osiągnąć tego celu, dodając do wody, w której się naczynia dla zahartowania gotują, soli taką ilość, aby woda dobrze była słona. Potem naczynia nie pękają; choćby przy najniebezpieczniejszej odmianie temperatury, ani ich polewa rysów nie dostaje.

Nadzwyczajna urodzajność drzew brzoskwiniowych.

Trzy drzewa brzoskwiniowe tu w Warszawie znajdujące się, na śliwkach węgierskich okulizowane od 18 lat posadzone, obfitośm wydawaniem owocu odznaczają się. Jednego roku wydały ośmset pięćdziesiąt kilka sztuk, zwyczajnie zaś rodzą trzy do czterech set brzoskwini.

Utrzymywanie tych drzewek jest następujące, które rozumiem że przyczynia się do takiej obfitości, bez wysilenia drzewek.— Gałęzie zwyczajnie niepotrzebne, źle wyrosłe, lub cieniujące zdejmują się w miarę potrzeby, drzewka są obrócone na południe, o dom murowany oparte i rozpięte, wyprowadzone do wysokości więcej łokci pięciu. Po pierwszych mrozach obwiązują się słomą i nie zostają odkryte aż kwiat się na wiosnę zaczyna ukazywać. Gdy znowu kwiat zaczyna opadać, bierze się gnój czysty bydłcey, rozrabia wodą, i tem każde drzewko obficie polewa,

skorupa z wyschnięcia gnoju pozostała nie porusza się, a po sześciu tygodniach to samo się powtarza, i ta skorupa równie jak poprzednia aż do jesieni nieporuszoną zostaje. — Skutkiem tego polewania, jak doświadczenie uczy, jest że nierównie więcej związków po opadnięciu kwiatu zostaje. — Co parę lat zbiera się obrzynki rogów od grzebieniarzy, kopyta, i te w dosyć znacznej ilości, w oddaleniu o stopę od korzeni zakopują. Kopyta te mięszają się z gruzami wapna. Temu obchodzeniu się z drzewkami obfitość tychże w owoce jak się wyżej powiedziało, przypisać należy.

Sposób przyrządzenia krajowych Kaparów.

Z rośliny zwanej *Nasturcium*, zbierają się niedojrzałe pączki, gdy tej dojdą wielkości, jaką mają prawdziwe kapary, takowe pączki rozkładają się w cieniu, w którym przez pięć godzin zostają, ażeby dobrze przewiedły, co gdy nastąpi, nasypują się w słoje szklanne, odwa cale od wierzchu nie pełno, potem się nalewają czystym dobrym octem i zostawiają przez dni ośm w miejscu spokojnym, a następnie wylewają się na sito, ażeby z nich ocet dobrze odplynął, który się przez to jeszcze lepszym do użytku donowego stanie.

Gdy ziarka *Nasturcyi* obeschną, nalać je trzeba świeżym octem, w którym podobnie przez dni ośm zostawać powinny, a po powtórzeniu działania tego po trzeci raz, dobrze wymieszane, lekko się solą po raz ostatni, octem nalewają i w nim do użytku zachowują.

Dr. *Hermstädt* w dziele swoim *Rathgeber*, wymienia jeszcze więcej roślin europejskich, z których on sam krajowe kapary smakiem zupełnie do Hiszpańskich i Azyatyckich podobne robił, a te są:

1. Młode, dopiero co okwitłe nasienie główki rzęchuchy tureckiej, pospolicie *Nasurcium* zwanej (*Trapa-colum major*).
2. Pączki na kwiat, bzu czarnego czyli pospolitego (*Sambucus nigra*).
3. Nierozwinięte kwiatkowe pączki majówki błotnej *Kluk*, kurzęca pospolitego *Jundzill*, (*calthapalustris*).
4. Pączki na kwiat nie rozwinięte *Żarnowca* miotłowego, obficie w lasach rosnącego (*Spartium scaparium*.) (*)

Sposób marynowania szparagów.

Wybrać jak największe, podrzynać końce białe, a zielone oplukać w krynicznej wodzie, moczyć je

potem w świeżej wodzie przez dwie godziny, gotować z solą, a gdy cokolwiek powrą, wyłożyć dziurkowaną łyżką na płótno, po ostudzeniu włożyć w naczynie gliniane, nalane octem z solą, muszkatołowym kwiatem i pieprzem w ziarnkach; przykryć płótnem we czworo złożonym, obwiązać, i w tym stanie przez tydzień zostawić: po upłynieniu tego czasu zlać płyn, przegotować, napowrót nalać szparagi i przykryć; po ośmiu dniach toż samo powtórzyć, i dopiero w ten czas płótnem i pargaminem na zachowanie starannie przykryć i obwiązać.

Najlepsza essencya pomarowa.

Sześnaście lutów świeżego soku cytrynowego i 56 lutów Jamaika Rumu mięsza się razem, i tak spokojnie zostawia. Po 48 godzinach, gdy się płyn wyklaruje, trzeba go zwolna z osadu odlać a resztę przez bibułę przefiltrować: wziąć potem funt cukru i w fun-cie wody rozpuściwszy, wolny syrop usmażyć, z po-wyższym płynem dobrze wymieszać, a w końcu w bu-telki nalać i zakorkować do zachowania.

Sposób robienia biszofu na konserwacyę.

Do dwunastu garncy czerwonego wina w beczulce, włożyć trzeba 160 do 180 sztuk pomarańcz, które (kiedy są jeszcze świeże) należy wprzód dobrze na wyczyszczonym rożcie upiec, tudzież jąderka z nich wszystkie wybrać, potem beczkę zaszpuntować i tak przez cztery lub sześć tygodni zostawić, codziem poruszając; a w końcu płyn na butelki razem stoczyć; chcąc zaś tego wyciągu do picia użyć, bierze się go butelkę jednę, wina dwie butelek, oraz cukru podług upodobania.

Sposób przyrządzania zboża do siewu ażeby zasianych ziarn, ani robactwo, ani ptaki nie wyjadaly.

P. Makharty Esqu: w hrabstwie Kornwalis w Anglii otrzymał od towarzystwa rolniczego w Londynie, złoty medal za wynalazek, przez który wszelkie zasiane ziarno, nie tylko stanie się łatwiejsze do wschodzenia, ale nadto zabezpieczone jest od wszelkiego gatunku robactwa i ptaków. Wynalazek ten jest następujący: w naczyniu drewnianem, rozpuszcza się w wodzie, w proporcji na garniec wody, ćwierć funta wątroby siarczanej (*hepar sulphuris*) a gdy się całkiem rozpuści, moczą się w takowej wodzie przez godzinę ziarna do siewu przeznaczzone, poczem się wyjmują i są zdadne do siewu.

Nietylko że takie ziarno prędzej wschodzi i bujnijsze zboże wydaje, ale nadto dla nader przykre-go zapachu, żaden ptak ani robak go nieporuszy. Sposób ten nie jest kosztowny, albowiem wątroba siarczana może być w domu, bez kosztów, przez każdego robiona.

(*) Dokładne opisanie powyższych krzewów, znajduje się w wielce szacownem dziele Professora b. Uniwersytetu Warszawskiego Szuberta p. t. Opisanie drzew i krzewów leśnych Królestwa Polskiego 1827.

Tani i łatwy sposób tuczenia drobiu.

Wziąć grochu i to takiego, co się do gotowania nie zda, namoczyć w słonej wodzie tyle, ile potrzeba na dni dwa: tym moczonym grochem karmić drób, lecz z tą przecznością, aby go dopóty niedawać, dopóki pierwszej dani ptak nie strawi. Przytém mieć potrzeba baczną, aby woda do napoju zawsze czysta w naczyniu lub korytku stała. Gęsi i wszelki drób tym sposobem karmione, ma wątroby wielkie, smaczne i tłuste.

Przepis sporządzenia drożdży kartoflowych.

Bierze się wody wrzącej garncy dwa, do której wkłada się zdrowych, na masę pogniecionych kartofli garniec jeden i pół, oraz chmielu lutów pięć, a wymieszawszy wszystko należycie, przepuszcza się przez cedźwkę; dodawszy mąki pszennej trzy kwatki i wysłodziwszy, tak jednak, iżby mieszanina ciepłą jeszcze była, dolewa się do niej młodego piwa garncy cztery, oraz faryny lutów dwa, a wymieszawszy masę należycie, stawia się w ciepłe, póki robić nie zacznie: co gdy nastąpi, wynosi się w chłodne miejsce do zachowania.

Drożdże tym sposobem sporządzone są przyjemne, żadnej nie mają goryczy, i dłużej się od zwyczajnych zachowują.

Sposób wygubienia szczurów i myszy.

W kalendarzu moim na rok 1845 podalem kilka sposobów doświadczonych wypędzania szczurów i myszy z domu, podajemy tu jeszcze dwa inne sposoby pozbycia się z domu tych uprzykrzonych gości:

1. Ugotować grochu polnego w miękkiej wodzie, wodę odlać, groch rozetrzeć, wsypać doń sporo mialkiego tuczonego szkła białego przesianego i dobrze zmieszać. Uskwarzyć słoniny nie bardzo tłustej, drobno ukrajanęj, po ostudzeniu włożyć w nią drobno w kostkę ukrajanęj gąbki morskiej, a gdy się napoi tłustością, wlać tę słoninę wraz z gąbką do przygotowanego grochu, dobrze wszystko wymieszać, i tę mieszaninę pokłaść w ilości pełnej łyżeczki do kawy w tych miejscach, w których się znajdują myszy i szczury. To powtarzać po kilka razy, a jedne z tych stworzeń się potrują, drugie z domu wyjdą.

2. Rzecz osobliwsza, że Dziewanna jest lekarstwem dla ludzi, a trucizną dla myszy, szczurów i t. p. stworzeń, tak dalece, że gdy się to ziele z kwiatem liśćmi i korzeniem położy w izbie, spichrzu, piwnicy, stajni, stodole i t. d. zaraz z nich pomienione zwierzęta uciekają. O tym ważnym wynalazku przekonałem się własnem doświadczeniem: włożyłem bowiem do klatki, w której dla doświadczenia trzymałem myszkę, garść jedną dziewanny, a mysz niespokojna przez pół godziny raz wraz do upa-

dłego biegła. Wypuściłem ją potem w dobrze obwarowanej izbie, gdzie we wszystkich rogach leżała dziewanna; mysz biegła po izbie przez godzinę, nakoniec zdechła. W pewnym domu w którym niezmierna mnogość była tych szkodników, po rozrzuconiu dziewanny w stosownych miejscach, za kilka dni zupełnie dom opuścili.

Gospodarz jeden doświadczając tej rośliny, kazał jej po kilkanaście sztuk między warstwy zboża porozkładać, i przekonał się iż nietylko myszy, ale i szczury zupełnie uciekły ze stodoły, uwolniły go od szkodników, obdarzeni zostali ogromną mnogością nowych przybylców na zniszczenie ich pracy zgromadzonych. Wypadłoby zatem, chcąc takowego użyć sposobu do odpędzenia szczurów i myszy, przedstawić okolicznym sąsiadom, aby podobnie użyli doświadczonego środka.

Łatwy i ciekawy sposób łapania ptaków w jesieni i w zimie.

Z grubego klejowego papieru ukleić potrzeba okrągło-spiczaste rurki, w kształcie zupełnie takim, jak kupcy korzenie i pieprz zawijają. Na samym dnie takowego funcika umieszcza się mięso, zboże, lub inna pożywka, jaką lubią ptaki które chcemy łapać, brzeg zaś wewnętrzny górnej części tego funcika, wysmarować potrzeba lepem (niżej opisanym). Chcąc przystąpić do łapania ptaków, wtykają się tak urządzone funciki w ziemię, śnieg, gnój i t. p. wtedy gdy ptak takowy zechce dostać na dnie funcika umieszczoną pożywkę, funcik mu się do głowy przylepi i oczy całkowicie zasłoni: ptak natychmiast zerwie się w górę i tak długo w pionowym kierunku lecieć będzie, aż siły utraciwszy, włoż samo miejsce spadnie, z którego odleciał: natenczas z łatwością będzie go można wziąć rękami.

Sposób robienia lepu do łapania ptaków.

Do nowego garzeczka nalewa się dwa funty oleju lnianego, więcej jak do połowy, i do ognia przystawia aby się zagotował, co gdy nastąpi, trzeba go od ognia odstawić i zapalonem wiorkiem z drzewa zapalić.

Z początku widać będzie niebieski płomień, lecz ten zamieni się później w jasny. Niechaj się tak przez $\frac{1}{2}$ do 2 godzin popali, dopóki go połowa nie ubędzie, a tymczasem zanurza się w nim od czasu małą drżączkę drewnianą, na której zostający olej gdy ostygnie, próbuje się palcem, czyli dosyć jest klejny i czy się w nitki ciągnie, którą to własność gdy otrzyma, trzeba garzeczek pokrywką zamknąć i szmatą obwiązać, żeby pokrywka lepiej przystała. Gdy potem ogień zwolna wygaśnie, zdejmuje się pokrywka a garzeczek zastudza.

BONAPARTE I NAPOLEON

CZYLI

NIKTÓRE SZCZEGÓŁY O NAPOLEONIE.

Cesarz Napoleon był protektorem prawie wszystkich oddziałów naukowych Akademii. Jednak nigdy nie chciał zachować tytułu członka nauk fizycznych, matematycznych i mechanicznych, który otrzymał był, będąc jeszcze generałem.

Dopiero 5 nivosu roku VI. (26 Grudnia 1797 r.) powróciwszy z armii Włoskiej po bitwie pod Campio-Formio, przedstawiając dyrektorjatowi plan kampanii Egipskiej, po raz pierwszy nazwał się członkiem Akademii.

Na posiedzeniu 6 nivosu (27 Grudnia) generał Bonaparte pierwszy raz wystąpił publicznie w Akademii. Przy tym wystąpieniu mianował się razem z Monge'em i Prony'm członkiem Kommissyi, przeznaczony do rozpoznania maszyny pana Hanin zwaną *pieczęcią topograficzną*.

W Egipcie zwykle podpisywał się na swych listach: Generał głównodowodzący wojskiem w Egipcie: członek Akademii.

Będąc konsulem często przychodził na posiedzenia które wówczas odbywały się w Luwrze i dokąd udawał się wprost z Tuleryów. Przybywszy na posiedzenie obejmował prezesostwo, poczem rozprawa toczyła się dalej bez żadnej przerwy.

Po koronacji Napoleon nieprzychodził już do Akademii, jednak zawsze chciał aby jego imię nieprzestawało być na czele listy członków nauk fizycznych i matematycznych. W rocznikach wydawanych roku 1805 i 1815 czytano: „Napoleon mianowany członkiem sekcyi mechanicznej 5 nivosu roku VI.”

Cesarz Napoleon wymagał aby jego najdawniejsi przyjaciele zawsze pamiętali o różnicy jaka między nimi panuje, i dla tego pewnego razu nadzwyczaj ucieszył się odebrawszy prośbę jednego z członków Akademii, która tak się zaczynała: Najjaśniejszy Panie i kolego.

Mówiono że Cesarz był z liczby członków którzy w roku 1815 zostali wykreśleni z rozkazu Ludwika XVIII. dodają także, że w jego miejsce mianowano pana Canchy. Byłby to dwojaki błąd; prawda że pan Canchy był niezłym matematykiem i dla tego został obrany, lecz w miejsce Monge'a tym sposobem Cesarz niedozwolił swemu dawnemu prefektowi panu Vaublaue małej przyjemności złożenia go z urzędu

PODKOWA KOŃSKA.

W chwili gdy wystrzał maszyny piekielnej dał się słyszeć, Fouché i pan Réal weszli na operę, gdzie miano wykonać oratorium: *Saul*. Wkrótce w parę minut po eksplozyi, zostali zawiadomieni o zamachu na życie Cesarza; pozostawili więc swoje żony a sami udali się na miejsce w którym miano wykonać zamach, umówiwszy się zejść wieczorem w pałacu ministra policyi.

Ulica Saint-Nicaise i sąsiednie były napelnione agentami policyjnemi, tłumem ciekawych, oraz zawalona szczątkami maszyny; w pośród których leżał koń którego członki były poodrywane i tak rozproszone, że ledwie nogę można było rozróżnić. Lecz czy uwierzycie że ten nieszczęśliwy koń posłużył za skazówkę w odkryciu prawdy?

Pan Réal spostrzegłszy u kopyta podkowę która zdawała się być tylko co przybitą, poznał całą ważność tego odkrycia, dla tego też kazał ją strzedz pilnie.

Nazajutrz ułamki wozu i zwłoki konia zostały przeniesione do bióra policyi. Wszyscy kowale i kołodzieje zostali zwołani dla wybadania. Jeden z nich

poznał podkowę robioną przez siebie; tym sposobem wskazał człowieka, który przyprowadził do niego konia do podkucia; miał mieć około pięciu stóp wysokości i bliżną nad prawym okiem, tak poznał Carbon'a.

Pan Armand Dailly który wówczas należał do *komedy francuskiej*: występował dnia 3 nivosa. W chwili gdy dał się słyszeć wystrzał, znajdował się na scenie. Ledwie że powrócił za kulisy, wziął dyrektora na stronę i rzekł mu: „Strzelają z armat, bez wątpienia z powodu zwycięstwa o którym rząd został zawiadomiony, trzeba uwiadomić o tem publiczność.” Dyrektor sprzeciwiał się temu jakimś czas. Nakoniec zasłona podniosła się. Pan Armand Dailly wyszedł na scenę, uklonił się trzy razy i rzekł:

„Panowie! jesteśmy zniewoleni oznajmić wam, że rząd odebrał w tej chwili wiadomość o zwycięstwie odniesionem przez wojska francuskie. To zwycięstwo, którego korzyści są jeszcze nieznanne, jest ogłoszone teraz przez wystrzały armatnie.”

W trzy dni potem pan Armand Dailly został aresztowany i zamknięty w cytadelli. Potrzeba było wiele dowodów aby przekonać że nie miał wspólnego z machiną piekielną.

PIERWSZY KONSUL SĄDZIĄ POKOJU.

Napoleon będąc konsulem, a nawet jeszcze za Cesarstwa, poświęcał prawie codzień popołudnie godzinę lub dwie na rozmowy familijne do których mało osób było przypuszczonych. Był to drugi konsul lub arcy-kancelarz, minister sekretarz stanu, jenerałowie wyższych stopni, dwóch lub trzech jenerał-adjutantów, i ci z członków rady którzy posiadali w wielkim stopniu łaskę naczelnego wodza.

Tekst rozmowy ciągnął się czasem aż do nocy i były już to smutne, już wesole: stosownie jak wiadomości dzienne były smutne lub radosne. Nie raz mowa kończyła się sposobem bardzo naturalnym, gdy Napoleon siedząc na kanapie zasypiał.

Pewnego wieczora, pierwszy konsul (było to bowiem za konsulatu) był więcej wymownym jak zwykle. Słuchano go z zapalem. Wszystkich przedmiotów już dotknął, nareszcie zaczął o dumie.

Sądza że jestem dumny rzekł... dumnym... i z czego?... Słuchajcie mnie panowie. Za trzy lata złożę mój urząd. Będę miał pięćdziesiąt tysięcy liwrów dochodu, to nawet zanadto dla mnie. Będę miał wieś, ponieważ pani Bonaparte lubi wieś. Wówczas nie będę żądał jak tylko jednej rzeczy na którą będę się starał zasłużyć, chcę być *sędzią pokoju* mego kantonu... Jestem że więc dumny?... Tak mówił pierwszy konsul na początku roku 1802.

Tu pospieszam dać choć mały rys owego sławnego *quartier-général* Cesarza o którym tyle mówiono i jeszcze długo mówić będą, gdyż *quartier-général* był prawdziwym żywiołem Napoleona.

Najuciążliwszą służbą u *quartier-général* była bez wątpienia służba oficera ordynansowego, służba zaszczytu o którą ubiegały się najpierwsze domy Francji.

Przy Cesarzu było zawsze przynajmniej ośmiu oficerów ordynansowych, w dzień bitwy używał ich prawie wszystkich. Skoro którego zażądał, wówczas ten który był najbliższym, przystępował z kapeluszem pod pachą odbierał rozkazy, które powinien był pomimo wszystkich przeszkód zakomunikować je właściwemu marszałkowi. Nieraz byli rozsyłani jako kurjerzy z rozkazami do którego gubernatora lub głównodowodzącego Jenerała, przy tym ostatnim powinien póki rozkaz jeżeli był pilnym nie został wykonanym: poczem powracał do Cesarza z stosowną odpowiedzią.

Oficerowie ordynansowi byli jeszcze wysyłani na zwiady lub na główne stanowisko, lub nareszcie na poznanie biegu rzeki którą miano przebyć.

Gdy Napoleon przebywał w jakimś mieście, wówczas Berthier zajmował zawsze toż samo mieszkanie co i on. Wielki konjuszy niepowinien był nigdy oddać się z pod boku Cesarza. Rządca pałacowy lub kurjer jechał naprzód aby wszystko przygotować na przyjazd Cesarski. Poczem zawieszał w pokoju służbowym listę zawierającą mieszkania wszystkich osób z świty Cesarskiej.

Drugi kurjer jechał przodem dla wystarczenia żywności. Żywność dostarczana była przez folwarki. Czterdzieści wozów wiozło ją, również jak bagaże świty, i gdy czasem zły stan drogi nie pozwalał przybyć tym wozom na miejsce przeznaczone, na obiad wówczas oficerowie służbowi bywali nieraz zmuszeni pić kwaśne wino lub wodę.

Co do potraw starano się przynajmniej o ile można, mieć ich dostateczną ilość, lecz gdy brakowało co się nieraz przytrafiało, ciż oficerowie musieli znosić głód, ponieważ był przedmiotem rzadkim i wówczas musiano nieraz przestać na kartoflach.

W miejscach gdzie można było zaopatrzyć się w zapas żywności, spieszono się ponapełniać koszyki które nosły za orszakami muly.

Skoro przyszło biwakować gdzie, rozpościerano pięć namiotów w miejscu wybranem i oznaczonem przez Cesarza. Namiota te były z pewnego gatunku płótna, z szerokimi błękitnymi i białymi pasami.

Dwa pierwsze stykały się z sobą, jeden był przeznaczony na sypialny pokój Cesarza; drugi zaś na jego gabinet i salon do przyjmowania; wyżsi ofice-

rowie jedli i spali w trzecim, czwarty był przeznaczony dla oficerów niższych, a piąty na mieszkanie generał-majora. Ci zaś którzy nie mogli znaleźć miejsca ani w trzecim ani w czwartym namiocie, lub których obowiązek niepozwalał zamieszkiwać im namiot, przepędzali noc przy ogniu, przy którym połowa starszej gwardyi obozowała.

Napoleon nigdy niewydawał się tak wielkim, tak wspaniałym jak gdy był w pośród swych wojsk. Oskarżano go często, iż niedosyć ich oszczędzał, a szczególnie w nieszczęśliwej bitwie pod Waterloo, lecz ani szeregowi, ani młoda gwardya, ani też stara nigdy nie szła na nieprzyjaciela, skoro on sam na ich czele nie znajdował się. Wszyscy żołnierze uwielbiali go. Roku 1809, na polu Lobau przed bitwą Napoleon wyszedł o świcie ze swego namiotu, przechadzając się w okolicy, zatrzymał się na chwilę przed gromadą strzelców pieszych, którzy właśnie jedli swoje śniadanie.

— No panowie! — rzekł, jakże znajdujecie wino.

— Oh! oh! niech się W. C. Mość nie obawia rzekł sierżant, nieupijemy się, oto jest piwnica. Tu wskazał ręką na małą rzeczkę, która płynęła o kilka kroków.

Napoleon który dniem przedtem rozkazał wydać każdemu z żołnierzy, butelkę wina, zdziwiony iż niewykonano jego polecenia, zapytał się księcia Neuchâtel o przyczynę tego; — książę odpowiedział iż rzadca magazynu i dwóch niższych urzędników, sprzedali na swą korzyść 20,000 butelek wina, a dostawili wódkę. Trzech obwinionych, zostali natychmiast aresztowani, stawieni przed sądem wojennym, osądzeni i skazani na śmierć; zapewnijają że Cesarz kazałby ich rozstrzelać, gdyby nie wstawienie się pułkowników gwardyi, gdyż Napoleon koniecznie nalegał aby wyrok został wykonany. „Ponieważ, mówią, są to złodzieje, potrzeba więc dać z nich przykład.”

W Eylau zabrakło żywności. Już od ośmiu dni zapasy chleba i jarzyny zostały wyczerpane, żołnierze żywili się jak który mógł.

W wigilią pierwszego ataku, Cesarz który według swego zwyczaju, chciał wszystko widzieć na własne oczy, poszedł odbyć swój (jak nazywał) przegląd. (*)

Przybywszy do pierwszego biwaku, znalazł wszystkich żołnierzy śpiących. Spostrzegłszy kartofle w ogniu, przyszła mu myśl zjeść jeden, i już zaczął wydostawać go końcem szpady, gdy w tym przebudził się jeden z żołnierzy, i nie podnosząc głowy, ani też niezmieniając położenia, lecz obraca-

jąc się do tego, który zabiera część kolacyi jego towarzyszków, rzekł:

— Hej!... ty! mały!... jak śmiesz przychodzić jeść nasze kartofle?

— Przyjacielu odrzekł Cesarz, jestem tak głodny żeś powinien mi to przebaczyć.

— Możesz zresztą zjeść jeden lub dwa, jeżeli tak chcesz jeść, lecz ani jednego więcej, a potem ruszaj sobie z Bogiem.

— Jednakowoż Cesarz nie myślał odejść, żołnierze powstawali, zawiązała się kłótnia i możeby nie skończyło się na niej, gdyby Cesarz nie osądził za rzecz rozsądną dać się poznać.

Nie nie może odmawiać przestraszonemu żołnierzy: *podnieśli rękę na swego Cesarza!*... Rzucili się do nóg jego wydzierając sobie włosy z rozpacz, i chociaż Napoleon używał wszystkich sposobów aby ich pocieszyć, rozkazując powstać im, nieprzestawali jednak wołać: „Niech nas rozstrzelają!”

„Wstaniecie, przebaczam wam” mówił Cesarz, jato jestem winien!

Wkrótce dowiedziawszy się że to byli żołnierze przeciw którym żadnych nie było zarzutów, mianował każdego porucznikiem.

Niepodobna byłoby wyrazić co za skutki przysporzyły podobne czyny. I ci z którymi Cesarz rozmawiał, wzbudzały prawdziwe uszanowanie między swymi towarzyszami.

Dniem przed bitwą, Napoleon miał zwyczaj wstawać w nocy parę razy i przywoływać do siebie tych, którzy pracowali w jego gabinecie. Przytem rzadko kiedy przytrafiło się, aby nie wstał o trzeciej lub o czwartej rano, lecz za to, gdy nie miał nic nadzwyczajnego do czynienia, kładł się o 10 wieczorem. Jego łóżko olszowe, nieodstępowało go nigdy. Jeżeli przepędził w biwaku, lub gdy przebył długą drogę w dzień, wówczas wieczorem stawiono mu łożo pod drzewem, w pierwszym lepszym miejscu, gdzie zasypiał na otwartem powietrzu tak, jak w swym sypialnym pokoju w Saint-Cloud lub w Tuileryach.

Jeżeli zawieszenie broni, pozwalało mu spoczątku, wówczas wyprowadzał się do najbliższego miasta, gdzie prowadził trochę regularniejsze życie, jednakowoż nie zaniedbywał zwyczaju pracowania co noc parę godzin, potem kładł się na nowo, poczem znowu się budził, aby pracować aż do szóstej godziny, o której przybywali marszałkowie i generałowie po rozkazy.

Znajdował go w swym gabinecie, przechadzającego się w białym szlafroku, w zielonych pantoflach i z głową obwinietą chustką, nakosztł zawoju. Po-
czem Konstan lub Rastan, przynosili mu pół fili-

(*) ronde.

(*) Pierwszy dzień Cesarz wyczerpał.

zanki kawy nadzwyczaj mocnej, lub w braku jej, dekokt lipowy mocno osłodzony, do którego dodawał jedną, lub dwie łyżeczki araku. Bardzo często także brał naprzód kąpiel

W *quartier-general* wielki koniuszy zaspokajał naprzód wszystkie potrzeby Cesarza. Był to obowiązek pod każdym względem zaszczytny, lecz wymagający wielkiej pilności i delikatności. Niezmordowana czynność była przymiotem księcia Wicencyi, który pomimo licznych obowiązków i zatrudnień, miał czas, aby wejść w najmniejsze okoliczności dotyczące się oszczędności domu cesarskiego, niezaniedbując jednakowoż utrzymywać, w świetności i wspaniałości.

P. Caulaincourt umiał tak jak jego pan: w kilku słowach zamknąć wiele rzeczy. Cesarz razem z nim używał jednego tylko sekretarza, i gdy czasem przepędził większą część nocy pracując, nazajutrz był pierwszym przy swej robocie. Jego sekretarz bywał nieraz przymuszony naśladować ten przykład a szczególnie, wcześniej wstać: to mu dało powód do mówienia, iż p. Caulaincourt wstając tak rano, ubiera się dniem wprzód.

Ze wszystkich którzy otaczali Napoleona, doznawał najwięcej przywiązania do Duroc'a (marszałka pałacowego) p. Caulaincourt, miał podług niego, coś w sobie zimnego i ceremonialnego, co go odstręczało, wielki koniuszy był jedynym (wyjąwszy kilku starych żołnierzy z gwardyi, którzy znajdowali się w kampanii Włoskiej i Egipskiej) który, mówił z pewną poufałością do Cesarza, i który nie ukrywał nigdy nic przed nim, czego inni nieśmieliby uczynić z bojaźni ściągnięcia na siebie nielaski. Lecz do tego zwyczaju mówienia prawdy, łączył czasem grzeczność i obejście najwyszukane: p. Caulaincourt był niegdyś dworskim Ludwika XIV, nawet p. Narbonne mógłby mu przyznać palmę pierwszeństwa w pięknej wymowie i grzecznym obejściu. Skoro który z żołnierzy miał jaką prośbę do Cesarza, wówczas on mu ułatwiał wszystkie trudności, zachodzące w otrzymaniu jej, i dla tego był nadzwyczaj lubiany od żołnierzy. Wiele osób będących pod jego rozkazami, nie lubiało go z powodu iż był zanadto sprawiedliwym, często unosił się w swej mowie co wcale nie zgadzało się z świetnym wychowaniem, jakie był otrzymał.

Pewnego dnia Cesarz wyjechał z Paryża do Fontainebleau, spostrzegłszy iż powoz za wolno jedzie, przywołał paza służbowego, który jechał konno przy prawych drzewkach.

„Hum! hum!” rzecze Napoleon.

Paz zbliżył się i zdjął czapkę.

„Jedź naprzód, powiedz Jardinowi (*), żeby jechał prędzej, ... słyszysz.”

P. de Caulaincourt który z powodu obowiązku wielkiego koniuszego, jechał przodem w swym powozie; usłyszał ten rozkaz i nieczekając aż paź doniesie mu, wychylił się na wprost z powozu, i obracając się do pocztylionów którzy także to słyszeli, ponieważ Cesarz powiedział to bardzo głośno, rzekł: „pierwszy który popędzi konie, będzie siedział o chlebie i o wodzie.” Zaczęło jechać dużym klusem. Podczas drogi która trwała cztery godziny, Cesarz nieprzesławał powtarzać: „Do czego się to zdają... tym sposobem nie dojedziemy nigdy... kaza mi jechać jak kurczęciu, które tylko co wykłóło się z jaja. Pomimo tego jechało dobrym klusem jak zwykle, orszak (byli to grenadyerowie) całą drogę galopował, za przybyciem ludzkie i konie byli cali zlanii potem. Wsiadając z powozu, pierwszą rzeczą Cesarza, było uskarżać się na powolność jazdy: „Najjaśniejszy panie, odpowiadał mu z zimną krwią Caulaincourt, racz mi dać drugie tyle na wydatki stajenne, wówczas Wasza Cesarska Mość, jechał będziesz tak szybko, jak zechcesz.

Cesarz nie mu nieodpowiedział.

Napoleon często zbliżał się do którego z pułkowników, zapytując go przedko:

— Ilu ludzi masz pan w pułku?

— Trzy tysiące dwieście siedemdziesiąt-dwa Najjaśniejszy Panie,

— Ilu w szpitalu?

— Dwustu.

— To wiele.

Zdarzało się często, iż pułkownik odpowiadał tak przedko, że Cesarz nie miał czasu porównać odpowiedzi, wówczas stosując toż samo zapytanie do drugiego pułkownika, zapytywał:

— Ilu ludzi masz pan w pułku?

— Tysiąc trzystu dwudziestu pięciu.

— A w szpitalu?

— Tysiąc czterystu dziesięciu, odpowiadał z powagą dowódca pułku.

Napoleon surowo zakazał, aby jego sztafete nie używano do żadnych prywatnych posylek. Aby więc przekonać się jak szanują jego zakaz, pewnego dnia wychodząc z *quartier-general*, spotkał ku-

(*) Pierwszy béréjter stajni cesarskiej.

ryera z depeszami, które wyexpedyował był tego rana z Paryża, kazał go zatrzymać i podać sobie torbę z papierami do powozu, chcąc je przejrzeć; w tém przyszło mu na myśl iż niema klucza... niedługo namyślając się, podobnie jak Aleksander Macedoński użył do wężu gordyjskiego miecza, tak on końcem swej szpady otwiera tekę, i nie zważając na nic czyta wszystkie listy. Pomiedzy wielu depeszami, znajduje jedną adressowaną do pana Lavalette, naczelnego dyrektora poczt. Przejrzawszy ją, wkłada znowu do koperty i pisze ołówkiem na wierzchu. „Nie dziwię się teraz, dla czego poczta nie przynosi *tylko* co w latach poprzednich, ponieważ sam naczelną dyrektora przemycyca.” poczem oddał wszystko kuryerowi, rozkazując jechać w swoją drogę.

Zwykle Cesarz obiadował z księciem Wagram lub Muratem, lub nareszcie z Wice-królem Włoskim.

Gdy Berthier był chory, wielki koniuszy zastępował. Obiad składał się z jednego podania, to jest: wszystkie potrawy stały razem na stole, od zupy aż do desseru. Wiedziało że Cesarz jadł i pił bardzo wstrzemięźliwie. Berthier nalewał mu a Rustan lub Konstan pierwsi pokojowi, usługiwali mu, paż służbowy odmieniał talerze: całą zaś służbą kierował rządca pałacu.

Miedzy wielu osobami otaczającymi Cesarza, książe Wagram używał największych przywilejów. Pomimo podeszłego wieku i częstych napadów podagry której był podległy, posiadał jeszcze nadzwyczajną rzeskość. Zawsze skromnie ubrany nosił taki sam kapelusz co i Cesarz, przez co brano go często za niego, szczególnie, gdy jechał w powozie. Obowiązki wielkiego marszałka nikt lepiej od niego niewykonywał, lubiał bowiem namiętnie polowanie, ta namiętność doszła w nim do tego stopnia, że skoro przelatował jaki ptak nad nim, puszczał lejce swego konia i przez ręczne gesta naśladował strzelca, który celuje z fuzji. Mówią że aby zaspokoić swą żądze, wielki łowczy pozwolił sobie pewnego dnia w Fontainebleau w obec Cesarza żartu, któryby mógł pociągnąć za sobą najprzyjemniejsze skutki dla niego, gdyby go Cesarz nie tak lubił.

Cesarz oznajmił iż nazajutrz będzie polował. Na drugi dzień rano przy wstawaniu, Berthier wchodzi do Cesarza, ten go pyta o pogodę.

— Zły czas Najjaśniejszy Panie.

— A polowanie czy dobrze pójdzie dodaje Napoleon.

— Bardzo źle, albowiem psy nie będą wesołe.

— W takim razie trzeba będzie odłożyć.

— Tak i mnie się zdaje Najjaśniejszy Panie.

— A więc na jutro.

O jedenastej, Cesarz poszedł jeść śniadanie z Cesarzową. Dzień był jak najpiękniejszy. Napoleon zapytał o Bertier'go odpowiedziano mu że pojechał na polowanie do Gros-Bois. (*)

Napoleon nie mógł wstrzymać się od śmiechu iż tak został oszukany, przyrzekł sobie odtąd nigdy niezasiegać rady względem pogody do polowania.

Pomimo całej gorliwości i oddaniu się bez granic usługom Cesarza, oraz pomimo swego surowego głosu jakim przemawiał do swych podwładnych, Berthier w swej mowie wyrażał się z największą słodyczą i grzecznością. Jego obejście się z Cesarzem, zmieniało się stosownie do okoliczności, był poufalski, skoro rzecz szła o potoczne przedmioty, uniżony gdy rozstrząsał przedmioty polityczne, lub odbierał rozkazy, i gdy dawał odpowiedź z wykonanego polecenia, w tym ostatnim przypadku trzymał swój kapelusz w ręku i nieomieszkał nigdy, odchodząc zrobić głęboki ukłon.

Można sądzić ile Napoleon wzbudzał uszanowania a nawet prawie bojaźni w otaczających go osobach przez swój sposób postępowania, nawet z swoją familią którą tak kochał i których porobił bogatemi i możnemi. Jedyne król Neapolitański był oceniony bardziej ze swej wartości. Murat pomimo swego teatralnego ubioru który wcale niegardzał się z prostym ubiorem jego szwagra, był jedynym z generałów najbardziej odznaczających się w wielkiej gwardyi. Jego przenikliwe oko, biegłość w sądzeniu o sile i położeniu nieprzyjaciela, zimna krew w największych niebezpieczeństwach, kroki wojenne, postawa, wszystko aż do piękności i mocy jego konia, przykładało się w nadaniu mu postaci prawdziwego bohatera. Naczele swej jazdy przewycięzał wszystkie niebezpieczeństwa i z oczyma zamkniętymi rzucał się na liczne zastępy nieprzyjaciół. Swoboda i męstwo, twarz zawsze spokojna, czyniły Murata przyjemnym w rozmowie, dla tego też Cesarz lubiał z nim rozmawiać. Wesołość nigdy go nieopuszczała, nawet w najprzykrzejszych okolicznościach: zawsze powiedziało coś rozbawiającego, coś zabawnego. Dla tego gdy rzecz szła o co ważniejszego, Napoleon obracał się do księcia Bassano, Bertier'go, Caulaincourt'a lub do innych, a Murat natychmiast oddalał się, nie mogąc lub też nie chcąc mieszać się do tej rozmowy.

W bitwach i marszach, Cesarz który zawsze miał przy swym boku Murata, czynił z nim nadzwyczaj-

(*) Dobra które wówczas należały do księcia, położone o sześć mil od Paryża. Nateraz własnością księżny Wagram.

na sprzeczność. Jakżeż wyglądał w swym małym kapeluszu, w szarym surducie, małego wzrostu a wielkiego brzucha, z swemi rzadkimi i krótkimi włosami, siedząc zle na koniu, obok swego szwagra który zdumiewał swą szlachetną postacią, świetnym ubiorem, drogim rzedem na koniu, swą twarzą, pięknymi oczyma, gestami faworytami i czarnymi włosami, które w naturalnych lokach spadały mu na bogaty kołnierz jego karku. (ubiór polski), którego zgrabny krój i rękawy, miały otwory około ramion na sposób dawny hiszpański. Na długim pasie haftowanym i wysadzonym drogiemi kamieniami, wisił lekki turecki pałasz, którego rekojęsć była starannie wypracowana i ozdobiona turkusami; zwykle nosił spodnie opięte koloru purpurowego, których szew był ukryty pod szerokim złotem haftem i żółte buty z małemi złotemi ostrogami. Świetność tego ubioru podwyższała jeszcze aksamitna zielona

czapka na sposób polski, ozdobiona dyamentem, nad którą powiewało białe strusie pióro. Jego koń był również bogato ubrany, już to po turecku, już po węgiersku, czaprak błękitny lub purpurowy złotem haftowany, lub wspaniała tygrysia skóra pokrywała go całkiem. Jeżeli było zimno, Murat, wdziewał na ten ubiór obszerne futro pokryte zielonym aksamitem. Co się tyczy ubioru jego koniuznych, psów i innych sług, ten był szkarłatny i błękitny haftowany, i obszyty srebrem.

Cesarz pomimo swego upodobania do prostoty, lubiał aby jego swita była wspaniale ubrana. Jego służba była dobrze płaconą. Jenerałowie, oficerowie ordynansowi, jako też pазie, dostawali nie zle gratyfikacye na koncu miesiąca, dla tego sa ci ostatni byli tak zalotni jak kobiety. Napoleon sam czynił nad tem nieraz uwagi, gdyż nic tak niecierpiał jak zalotność.

W bitwach i marszach, Cesarz który zawsze miał przy swym boku Murata, czynił z nim nadzwyczajny swym boku Murata, czynił z nim nadzwyczajny... (The text continues with a detailed description of the emperor's appearance and military habits, but is largely illegible due to the image quality and bleed-through from the reverse side of the page.)

... (The text continues with a detailed description of the emperor's appearance and military habits, but is largely illegible due to the image quality and bleed-through from the reverse side of the page.)

(*) Dobry kłós wówczas należał do kategoria poljone o... (A small note at the bottom left of the page, partially cut off.)

JARMARKI ZNACZNIEJSZE

KRAJOWE I ZAGRANICZNE.

	Gubernia	Powiat		Gubernia	Powiat
<i>Adamów.</i> Jarmarków 7, jako to: na 3 Króle, na ś. Kazimierz, na ś. Filip i Jakób, na ś. Jan Chrzciciel, na ś. Bartłomiej, na ś. Jadwige, na ś. Andrzej.	Lubelska	Łukowski	<i>Bieżuń.</i> Jarmarków 4, w Poniedziałki jako to: po ś. Małgorzacie, po Narodzeniu P. M. po ś. Mikołaju, po Kwietniej Niedzieli.	Płocka	Mławski
<i>Aleksandrów.</i> Jarmarków 8, jako to: na s. Walenty, na s. Grzegorz, na s. Stanisław, na s. Małgorzate, na s. Jacek, na s. Rafał, na s. Andrzej, dnia 23 Grudnia. Nazajutrz po każdym jarmarku odbywać się ma targ na konie i bydło, oraz targi tygodniowe w Poniedziałki są przeznaczone.	Warszawska	Łęczycki	<i>Bitgoraj.</i> Jarmarków 10, jako to: na Nowy Rok, na ś. Macieja, na Zwiast. P. M. na Wielki Czw. na Przewo. Niedziele, na Zielone Świątki, na ś. Maryą Magdal. na Wniebowzięcie P. M. na ś. Franciszek, na ś. Mikołaj.	Lubelska	Zamojski
<i>Andrzejów.</i> Jarmarków 6, jako to: dnia 6 Lutego, 20 Maja, 29 Czerwca, 25 Sierpnia, 14 Września, 11 Listopada.	Płocka	Ostrołęcki	<i>Biskupice.</i> Jarmarków 6, jako to: na Nowy Rok, na ś. Maciej, na ś. Wojciech, na ś. Wawrzyniec, na Narodzenie P. M. na ś. Marcin.	Lubelska	Lubelski
<i>Augustów.</i> Jarmarków 6, jako to: na Nowy Rok, w kwietnią Niedziele, na ś. Antoni, na ś. Piotr i Paweł, na ś. Bartłomiej, na ś. Marcin.	Augustowska	Augustowska	<i>Blaszk.</i> Jarmarków 10, jako to: na N. P. Gromniczną, na Niedz. Przew. na ś. Antoni w Niedz. po ś. Janie, na ś. Annę, na ś. Roch, nazajutrz po ś. Michale, na ś. Katarzynę, na s. Tomasz na 3 Króle.	Warszawska	Kaliski
<i>Babiałk.</i> Jarmarków 6, jako to: dnia 17 Stycznia, dnia 1 po Wielkiejnoy, po s. Trójcy, dnia 14 Lipca, dnia 29 Września, dnia 2 Listopada.	Warszawska	Kujawski	<i>Bloncie.</i> Jarmarków 7, jako to: na ś. Trójcę, na ś. Augustyn, na Nawidzenie P. M. na ś. Katarzynę, we Wtorek po Niedzieli Kwietniej, na N. P. Gromniczną, na ś. Łukasz.	Warszawska	Warszawski
<i>Bulwierzynski.</i> Jarmarków 3, jako to: na Zielone Świątki, dnia 22 Lipca, na ś. Michał.	Augustowska	Marjampolski	<i>Bobrowniki.</i> Jarmarków 7, jako to: na Oczyszczenie P. M. na ś. Wojciech, na Wniebowzięcie P. M. na ś. Andrzej, na ś. Franciszek.	Płocka	Lipnowski
<i>Belchatów.</i> Jarmarków 6, jako to: w Poniedziałek po 3 Królach, w Biały Poniedziałek lub Niedziele, w tydzień po Zielonych Świątkach, na ś. Antoni, na ś. Michał, w tydzień po Wszystkich Świat.	Warszawska	Piotrkowski	<i>Bobrowniki.</i> Jarmarków 7, jako to: na Nowy Rok, 24 Lutego, 25 Marca, 1 Maja, 6 Czerwca, 2 Lipca, 6 Grudnia.	Lubelska	Łukowski
<i>Belżyce.</i> Jarmarków 8, jako to: na N. P. Gromniczną, na białą niedzielę, na ś. Stanisław, na ś. Trójcę, na ś. Małgorzate, na Wszystkich Świętych, na ś. Michał, na ś. Lucia.	Lubelska	Lubelski	<i>Bodzanów.</i> Jarmarków 9, jako to: 25 Stycznia, w Półpoście, na ś. Stanisław, na trzecią Niedziele po Zielonych Świątkach, na ś. Roch, 27 Września, na ś. Łukasz, 28 Listopada, na ś. Jana Ewangelistę.	Płocka	Płocki
<i>Benckowo.</i> Jarmarków 7, jako to: na ś. Agnieszkę, na ś. Józef, na Znalezenie s. Krzyża, na Nawidzenie P. M. po N. P. Bartłomiej, na ś. Szymona Judę, na ś. Katarzynę.	Warszawska	Rawski	<i>Bogorza.</i> Jarmarków 6, jako to: We wtorek po przewod. Niedz. w dzień Rozesłania Apostołów. w dzień s. M. Magdaleny, w dzień s. Tomasza Biskupa, w dzień s. Mateusza Apostoła.	Radomska	Sandomierski
<i>Benżyn.</i> Jarmarków 11, jako to: na 3 Króle, na N. P. Gromniczną, po Niedzieli Suchej, po niedzieli Białej, po niedzieli Przewodni, na ś. Stanisław, po s. Trójcy, na Nawidzenie P. M. po N. P. Snieżnej 27 Września, na ś. Andrzej.	Radomska	Olkuski	<i>Bolesławiec.</i> Jarmarków 9 jako to: 3 Lutego w Poniedziałek po Niedzieli Głuchoj, w 3 Poniedziałek po Wielkiejnoy, w Poniedziałek po S. Trójcy d. 13 Lipca, 10 Sierpnia, 24 Września, 2 Listopada, 13 Grudnia.	Warszawska	Wieluński
<i>Biała.</i> Jarmarków 2, jako to: na ś. Annę, na Zielone Świątki.	Lubelska	Bialski	<i>Brok.</i> Jarmarków 5, jako to: 21 Stycznia na Wstępy, 13 Lipca, 29 Września, 13 Grudnia.	Płocka	Ostrołęcki
<i>Białaczów.</i> Jarmarków 2, jako to: w Wilią ś. Stanisława, w Wilią ś. Jana Chrzciciela.	Radomska	Opoczyński	<i>Brześć Kujawski.</i> Jarmarków 8, jako to: na Oczyszczenie P. Maryi, na ś. Józef, na ś. Stanisław, w Niedziele pomiędzy	Płocka	Kujawski
<i>Białobrzegi.</i> Jarmarków 12, zawsze w pierwszą Niedziele każdego miesiąca.	Radomska	Radomski			

	Gubernia	Powiat		Gubernia	Powiat
Oktawę Bożego Ciała, na ś. Piotr i Paweł, na Wniebowzięciu P. M. na ś. Michał, na ś. Katarzynę.			<i>Czerwińsk.</i> Jarmarków 4, jako to: na 3 Króle, na ś. Wojciech, na ś. Małgorzatę, na ś. Marcina.	Plocka	Plocki
<i>Brzesko Nowe.</i> Jarmarków 19, to jest w każdy Ponied: co trzy tygodnie.	Radomska	Miechowski	<i>Czesłochowa Stara.</i> Jarmarków 12, jako to: na ś. Agnieszkę, w Poniedz. po Niedzieli Wstępnej, w Poniedz po Niedzieli Kwietnię, na ś. Filipa i Jakóba, w Srodę po Zielonych Świątkach na ś. Jan Chrzciciel, na ś. M. Magdaleny, w Poniedziałek po Wniebowzięciu P. M. w Poniedz. po Narodzeniu P. M. w Poniedziałek po ś. Michale, po Wszystkich Świętych, na ś. Katarzynę.	Warszawska	Wieluński
<i>Brzeźnica.</i> Jarmarków 10, w Poniedziałki, jako to: ś. Walentym, we Czwartek przed Kwiet. Niedz. po Wniebowstąpieniu pańskim, po Bożem Ciele, na ś. Rozesłańców, po ś. Wawrzyńcu, po ś. Lizim, po ś. Mateuszu, po ś. Jadwidze, po ś. Mikołaju.	Warszawska	Sieradzki	<i>Czesłochowa Nowa.</i> Jarmarków 4, jako to: 19 Marca, 15 Czerwca, 1 Września, 13 Grudnia; Oprócz tego targi co Czwartek na wszelkie produkty.		
<i>Burzeña.</i> Jarmarków 10, jako to: na 3 Króle, na ś. Maciej, w Niedzielę Kwietnię, na ś. Kr. yz, we Wtorek święteczny, na ś. Maryą Magdaleny, na ś. Bartłomiej, na podwyższenie ś. Krzyża, na ś. Łukasz, na ś. Katarzynę.	Radomska	Stopnicki	<i>Czyżewo.</i> Jarmarków 7, jako to: na Nowy Rok, 10 Kwietnia, na ś. Stanisław, 23 Lipca, 20 Września, 28 Października, na Niepokalane Poczęcie P. M.	Plocka	Ostrołęcki
<i>Busk.</i> Jarmarków 10, we środy jako to: po 3 Królach, po Niedzieli Kwietnię, po środopocin, po Znalezieniu ś. Krzyża, po s. Antonim, po ś. Prokopie, po podwyższeniu ś. Krzyża, po ś. Mateuszu, po ś. Leonardzie, po ś. Barbare.	Radomska	Stopnicki	<i>Dobieszycze.</i> Jarmarków 2, jako to: na s. Filip i Jakób, na ś. Michał.	Radomska	Kielecki
<i>Chęciny.</i> Jarmarków 12, w poniedziałki jako to: po 3 Królach, po ś. Dorocie, po ś. Józefie, po ś. Wojciechu, po Zielonych Świąt. po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Annie, po ś. Bartłomieu, po ś. Mateuszu, po ś. Jadwidze, po ś. Marcynie, po Niepokalanej poczęciu N. P.	Radomska	Kielecki	<i>Dąbroniec.</i> Jarmarków 7, jako to: na s. Szymona Jude, w Kwietnię Niedziele, na ś. Trójcę, na ś. Rozalię, na ś. Agnieszkę.	Warszawska	Kaliski
<i>Cielm.</i> Jarmar. 5, jako to: Na Zwiastowanie P. M. na ś. Mikołaj, na ś. Jan Chrzei. na Narod. P. M. na ś. Michał.	Lubelska	Krasnostawski	<i>Dobra.</i> Jarmarków 13, jako to: na ś. Walenty, na Niedzielę Judycey, na ś. Filipa i Jakóba, w poniedziałek po ś. Trójcy, na ś. Jan, na Maryą Magdaleny, na ś. Bartłomiej, na Narodzenie P. M. na s. Mateusz, na ś. Franciszek, na Wszystkich ŚŚ. na ś. Katarzynę, na ś. Tomasz.	Warszawska	
<i>Gimienik.</i> Jarmar. 13, jako to: Na 3 Króle, na ś. Agnieszkę, na ś. Maciej, na ś. Józef, w Niedzielę przewodni, na ś. Zofią, na ś. Wit, na ś. Jakób, na ś. Jacek, na ś. Idzi, na ś. Szymona Jude, na ś. Michał, na ś. Andrzej.	Radomska	Stopnicki	<i>Dobre.</i> Jarmarków 8, jako to: na s. Jan, na przeniesienie s. Stanisława, na Niedzielę Starozapustną, na s. Antoni, na s. Małgorzatę, na s. Bartłomiej, na s. Michał, na s. Andrzej.	Warszawska	Stanisławowski
<i>Choć.</i> Jarmarków 4, jako to: na 3 dni przed s. Filipem i Jakóbem, przed s. Bartłomiejem, przed s. Jadwigą, przed s. Marcinem.	Warszawska	Kaliski	<i>Dobrzyń nad Wisłą.</i> Jarmarków 12, w poniedz jako to: po Nowym Roku po ś. Agnieszcze, po ś. Macieju, po Niedzieli Przewod. po ś. Janie Neponucenie, po ś. Antonim, po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Magdaleny, po Wniebowzięciu P. M. po ś. Franciszku po ś. Łukasz, po Niepokal. Poczęciu P. M.	Plocka	Lipnowski
<i>Cholecz.</i> Jarmarków 13 jako to: na ś. Józef, na ś. Filip, w ponied. po Wniebowstąpieniu pańskim, na s. Piotr i Paweł, na ś. Anuę, na ś. Dominik, na ś. Bartłomiej, na Narodzenie P. M. na ś. Jadwige, na ś. Tomasz, w Pierwszą Niedzielę postu, na ś. Elzbiecie, na ś. Fabjan i Seba-tyan. Oprócz tych Jarmarków odbywają się targi w dni poniedziałkowe.	Warszawska	Kujawski	<i>Dobrzyń nad Drupeg.</i> Jarmarków 12, jako to: we Wtorek po Nowym Roku po Zapustnej Niedzieli, po Niedzieli drugiej postu, po Kwietnię Niedzieli po ś. Wojciechu, po ś. Filipie, po ś. Janie, po ś. Jakóbie, po ś. Bartłomieu, po ś. Michale, po ś. Jadwidze, po ś. Katarzynie.		
<i>Chorzela.</i> Jarmarków 8, w poniedziałki jako to: po Bożem Ciele, po N. M. P. Szkaplerz po N. P. M. na wszystkich ŚŚ. w Zapusty, na ś. Mikołaj, w Kwietnię Niedzieli, na ś. Filip.	Plocka	Przasnyski	<i>Drobin.</i> Jarmarków 10, jako to: 6 Sycznia, 24 Lutego, 28 Marca, 1 Maja, 13 Czerwca, 22 Lipca, 6 Sierpnia, 2 Września, 28 Pazdz 15 Listopada.	Plocka	Plocki
<i>Ciechanów mil 3 od Prusznysza.</i> Jarmarków 3, jako to: na ś. Małgorzatę, na ś. Marek, na północie.	Plocka	Przasnyski	<i>Drzewica.</i> Jarmarków 8, jako to: Na Nowy Rok, w Niedzielę Zapustną, w Niedzielę Białą, na ś. Wojciech, na ś. Piotr i Paweł, na ś. Anuę, na Narodzenie P. M. na ś. Łukasz.	Radomska	Opatowski
<i>Czeladz.</i> Jarmarków 13 w pierwszy Wtorek każdego Miesiąca.	Krakowska	Olkuski	<i>Dubanka.</i> Jarmarków 3, jako to: na 3 Króle, na Zielone Świątki, na N. P. Różanicową.	Lubelska	Hrubieszowski
<i>Czemierniki.</i> Jarmarków 3, jako to: na ś. Stanisław, na ś. Piotr i Paweł, na ś. Andrzej.	Lubelska	Lubelski			

	Gubernia	Powiat		Gubernia	Powiat
<i>Działoszyce.</i> Jarmarków 7, jako to: na ś. Maciej, na ś. Wojciech, na ś. Maryą Magdalenę, na ś. Michał, na ś. Jadwigę, na ś. Marcin, na ś. Tomasz.	Radomska	Miechowski	krowę, na ś. Marcin, wszystkie podług Ruskiego Kalendarza.		
<i>Działoszyca.</i> Jarmarków 2, jako to: na 3 Króle, na ś. Tomasz.	Warszawska	Wieluński	<i>Jadów.</i> Jarmarków 12, jako to: dnia 7 Stycznia, 4 Lutego, na ś. Józef, na ś. Piotra Męczennika i ś. Katarzynę Sejdnowską, dnia 2 Maja, na ś. Bernardy, na trzydniowy 15, 16 i 17 Lipca, po ś. Jakóbie, dnia czwartego dwudniowy na ś. Cypryan i ś. Franciszek, na ś. Franciszek Serafiński, trzydniowy dnia 5, 6 i 7 Listopada, dnia 23 Grudnia. Targi tygodniowe w każdy Poniedziałek przypadają.	Warszawska	Stanisławowski
<i>Faipowo.</i> Jarmarków 7, jako to: Na tydzień przed zapusty, w poniedziałek po Kwietnięj Niedzieli, w poniedziałek Zielonych Świątek, na Wniebowzięcie P. M. na ś. Mateusz, na ś. Marcin, na tydzień przed Bożem Ciałem.	Warszawska	Sejdnowski	<i>Janów.</i> Jarmarków 8, jako to: na Nowy Rok, na N. P. Gromnicz, 4 Marca 3 Maja, 2 Czerwca, 24 Czerwca, 18 Października, 1 Listopada.	Lubelska	Zamojski
<i>Gabin.</i> Jarmarków 4, jako to: 11 Maja 1 Czerwca, 7 Września, 6 Grudnia.	Radomska	Gostyński	<i>Janów.</i> Jarmarków 2 jako to: na Wniebowstąpienie Pańskie, podług Rzymskiego i Ruskiego Kalendarza, na Boże Ciało, podług Rzymskiego i Ruskiego Kalendarza.	Lubelska	Biański
<i>Gielnów.</i> Jarmarków 11, jako to: na ś. Paweł, 16 Lutego, na ś. Grzegorz na ś. Marek, na ś. Trójcę, na Nawiedzenie P. M. na ś. Dominik, na ś. Idzi w poniedziałek po N. P. Różancowej, na ś. Marcin, na ś. Łucya.	Lubelska	Opoczyński	<i>Janów przy granicy Pruskiej.</i> Jarmarków 8, w poniedziałki, jako to: po ś. Kaju, 3 Maja, po ś. Janie, po ś. Magdalenie, po ś. Bartłomieju, 16 Września, 15 Października, po ś. Andrzeju	Płocka	Przasnyski
<i>Głowaczów.</i> Jarmarków 2, jako to: na ś. Wawrzyniec, w Niedzielę Kwietnią.	Radomska	Lubelski	<i>Janowiec.</i> Jarmarków 4, jako to: na ś. Agnieszkę, na ś. Stanisław, na ś. Malgorzate, na ś. Łukasz.	Radomska	Radomski
<i>Głusk.</i> Jarmarków 10, jako to: na 3 Króle, na ś. Kazimierz, na Wniebowstąpienie Pańskie, na Narodzenie P. M. na ś. Jakób, na ś. Marcin, po Przewodnięj Niedzieli, po ś. Stanisława, na ś. Jadwigę, na Niepokalane Poczęcie P. M.	Radomska	Radomski	<i>Jarczów.</i> Na ś. Mikołaj podług Ruskiego Kalendarza.	Lubelska	Hrubieszowski
<i>Gutrowszów.</i> Jarmarków 4, jako to: na ś. Michał na ś. Szymona Judę, na ś. Józef, na Nawiedzenie P. M.	Warszawska	Warszawski	<i>Jezińsko.</i> Jarmarków 7, jako to: na 3 Króle, na ś. Józef, na ś. Wojciech, na ś. Urban, na ś. Jan, na ś. Idzi na Wszystkich śś.	Radomska	Radomski
<i>Góra Kalwaryja.</i> Jarmarków 4, jako to: po Bożem Narodzeniu, po Wielkięj nocy, po Zielonych Świątkach, po Bożem Ciele.	Warszawska	Gostyński	<i>Jędrzejów.</i> Jarmarków 14, jako to: po Nowym Roku, po N. P. Gromniczej, na ś. Kazimierz, w Kwietnią Niedzielę, na ś. Wojciech, w Sobotę świętę, w Sobotę po Oktawie Bożego Ciała, po ś. Piotrze i Pawle, na ś. Piotr w Okowach, na Narodzenie P. M. na ś. Franciszek, na ś. Bernard na ś. Łukasz, po ś. Katarzynę.	Radomska	Kielecki
<i>Gostynin.</i> Jarmarków 6, jako to: 6 Stycznia, 19 Marca, 8 Maja, 25 Lipca, 30 Listopada, 21 Grudnia.	Warszawska	Warszawski	<i>Jedrąbno.</i> Jarmarków 13, jako to: na ś. Agnieszkę, na ś. Kazimierz, na ś. Józef, dnia 8 Kwietnia, na ś. Stanisław, na Boże Ciało, na ś. Piotr i Paweł, na Przemienienie Pańskie, na ś. Idzi, na ś. Mateusz, na dzień Zaduszny, na ś. Andrzej, na ś. Tomasz.	Augustowska	Augustowski
<i>Gowczyń.</i> Jarmarków 8, jako to: na ś. Agnieszkę, na ś. Jerzy, na ś. Floryan na ś. Maciej, na ś. Łucya, na ś. Urszule, na ś. Andrzej, na ś. Wiktorję.	Augustowska	Augustowski	<i>Jłow.</i> Jarmarków 4, jako to: na ś. Walenty, na ś. Bazyli, na ś. Jadwigę, na ś. Tomasz. — Nowych jarmarków 4, jako to: 15 Stycznia, na ś. Paweł, 10 Marca, na 40 Męczenników, 1 Września na ś. Idzi, 26 Września, na ś. Józefat.	Warszawska	Gostyński
<i>Grójec.</i> Jarmarków 4, jako to: na ś. Józef, na ś. Trójcę, na N. P. M. Zieloną, Wszystkich Świątek.	Warszawska	Warszawski	<i>Ilza.</i> Jarmarków 8, jako to: na N. P. Gromniczną, na Zwiastowanie P. M. na Niedzielę Kwietnią, na ś. Stanisław, na Wniebowzięcie P. M. na ś. Idzi, na ś. Jadwigę, na Niepokalane Poczęcie P. M.	Radomska	Opatowski
<i>Grudzińsk.</i> Jarmarków 5, jako to: na ś. Józef, na ś. Annę, na ś. Marcin, na ś. Tomasz, na ś. Wojciech.	Warszawska	Warszawski	<i>Ironłodz.</i> Jarmarków 3, jako to: na ś. Filipa i Jakóba, na ś. Idzi, na ś. Szymona Judę.	Warszawska	Rawski
<i>Grójec.</i> Jarmarków 9, jako to: 14 Lutego, na ś. Józef, na ś. Marek, 15 Maja, na Nawiedzenie P. M. na ś. Annę, na ś. Idzi, 15 Października, 6 Grudnia.	Lubelska	Hrubieszowski			
<i>Grzegorzewo.</i> Jarmarków 8, jako to: w Niedzielę po ś. Agnieszce, na ś. Józef, na ś. Wojciech, na ś. Trójcę w Niedzielę przed ś. Malgorzate, w Niedzielę po ś. Bartłomieju, w Niedzielę przed ś. Jadwigą w Niedzielę przed ś. Barbarą.	Warszawska	Łęczycki			
<i>Holubko.</i> Jarmarków 3, jako to: 13 Stycznia, 22 Maja, 18 Grudnia.	Lubelska	Hrubieszowski			
<i>Hrubieszów.</i> Jarmarków 8, jako to: na Masłenice, na Wniebowstąpienie, na 10 Piątek, na ś. Prokopa, na Wniebowzięcie P. M. na ś. Krzyż, na Po-					

	Gubernie	Powiat		Gubernia	Powiat
<i>Iwanowice.</i> Jarmarków 5, jako to: w Niedziele po 3 Królach, na s. Kazimierz, w Niedziele po s. Trójcy, na Narodzenie P. M. na s. Katarzynę.	Warszawska	Kaliski	<i>Kleczew.</i> Jarmarków 10, jako to: 2 Stycznia, 14 Lutego, 21 Marca, 17 Kwietnia, 23 Maja, 13 Lipca, 10 Czerwca, 1 Września, 29 Września, 28 Października, 30 Listopada.	Warszawska	Koniński
<i>Kalisz.</i> Jarmarków 6, w Poniedziałki, jako to: po Niedzieli Septuagesima, po Niedzieli Judycya, po s. Wicie, po s. Wawrzyńcu, po s. Michale, po s. Marcinie.	Warszawska	Stanisławowski	<i>Kłobucko.</i> Jarmarków 12, jako to: 24 Stycznia 7 Lutego, 7 Marca, 28 Marca, 18 Kwietnia, 15 Maja, 30 Maja, 13 Lipca, 29 Sierpnia, 3 Października, 14 Listopada, 4 Grudnia.	Radomska Warszawska	Opoczyński Wieluński
<i>Katwarya.</i> Jarmar. 4, jako to: na Wnieb. Pań. na s. Jan, na s. Bartło. na s. Marcin.	Augustowska	Kalwaryjski	<i>Kłodawa.</i> Jarmarków 8, jako to: na 3 Króle, we Srodę po Półpościu, w Wielki Czwartek, we Srodę po Niedzieli 4 po Wielkiejnocy, we Srodę przed Oktawą Bożego Ciała, na s. Jakób, na s. Idzi, na s. Klemens.	Warszawska	Łęczycki
<i>Kaluszyn.</i> Jarmarków 12, jako to: na Nowy rok. na s. Maciej, na s. Marek, w Niedziele Kwietnią, na s. Wojciech, na Wniebowstąpienie, na s. Małgorzate, na s. Bartłomiej, na s. Mateusz, na s. Szymona i Judę, na s. Andrzej, na s. Tomasz.	Warszawska	Stanisławowski	<i>Kock.</i> Jarmarków 2, jako to: 23 Kwietnia, 4 Października.	Lubelska	Radzyński
<i>Kamińsko.</i> Jarmarków 10, jako to: na 3 Króle, na Gromnice, na s. Józef, na s. Filip i Jakób, na s. Piotr i Paweł, na s. Maryą Magdalene, na Wniebowzięcie P. M. na s. Franciszek, na s. Szymon i Judę, na s. Tomasz.	Warszawska	Piotrkowski	<i>Kodeń.</i> Jarmarków 2, jako to: na Zielone Świątki, na s. Michał (r. s.)	Warszawska	Bialski
<i>Karczew.</i> Jarmarków 13, jako to: na s. Agnieszkę, na s. Walenty, na s. Kazimierz, na s. Wojciech, na Wniebowstąpienie Pańskie, na s. Wit, na s. Maryą Magdalene, na s. Bartłomiej, na s. Krzyż, na s. Franciszek, na Wszystkich ss. na s. Andrzej, na s. Łucyą.	Warszawska	Stanisławowski	<i>Kolbiel.</i> Jarmarków 13, jako to: po s. Józefie, po Znalezieniu s. Krzyża, po s. Trójcy, po s. Annie, po s. Michale, po s. Mikołaju, po s. Marcinie, po s. Wincentym, po Nawiedzeniu P. M. po s. Wawrzyńcu, po s. Idzim po s. Łukasz, po Młodziankach.	Warszawska	Stanisławowski
<i>Kazanów.</i> Jarmarków 4, jako to: na 3 Króle, na s. Trójce, na s. Franciszek, na s. Marcin.	Radomska	Radomski	<i>Kolno.</i> Jarmarków 7, jako to: Na s. Grzegorz, na s. Wit, na s. Kilian, na s. Jakób, na s. Bartłomiej, na s. Łukasz, na s. Katarzynę.	Augustowska	Łomżyński
<i>Kazimierz.</i> Jarmarków 12, jako to: na 3 Króle, na s. Maciej, na Zwiastowanie P. M. na s. Wojciech, na s. Stanisław, na s. Jan Chrzcziciel, na s. Anę, na s. Porcyonkulę, na Narodzenie P. M. na s. Franciszek, na s. Marcin, na Niepokalane Poczęcie Panny Maryi.	Warszawska	Koniński	<i>Kolo.</i> Jarmarków 10, jako to: w dzień po nowym Roku, w dzień po Oczyszczeniu P. M. po s. Macieju, w poniedziałek po Niedzieli Judycya, po s. Filipie i Jakóbie, w poniedziałek po Bożem Ciele, w dzień po s. Wawrzyńcu, po Podwyższeniu s. Krzyża, po s. Szymonie i Judzie, po s. Katarzynie.	Warszawska	Koniński
<i>Kazimierz.</i> Jarmarków 5, jako to: na s. Kazimierz, na s. Jan Chrzcziciel, na Wszystkich SS. na s. Barbare, na s. Bartłomiej.	Lubelska	Lubelski	<i>Komorów.</i> Jarmarków 8, jako to: na Srodoposcie, na Niedziele Przewodnią, na s. Stanisław, na Wniebowzięcie P. M., na s. Michał, na s. Szymona i Judę, na s. Andrzej, na Młodzianki.	Lubelska	Hrubieszowski
<i>Kazimierz.</i> Jarmarków 6, jako to: na s. Józef, na s. Jan Chrzcziciel, w Wilią s. Jana Chrzcziciela, na s. August, na s. Marcin, na s. Barbare.	Warszawska	Łęczycki	<i>Komorówka 7 mil od Siedlec.</i> Jarmarków 2, jako to: Na s. Piotra, na s. Andrzej.	—	Radzyński
<i>Kielce.</i> Jarmarków 14, jako to: na s. Agnieszkę, na Niedziele Popielcową na Niedziele Kwietnią, na s. Stanisław, na s. Trójce, na Nawiedzenie P. M. na s. Marle, na Narodzenie P. M. na poświęcenie Kościoła, 4 Września, na s. Mateusz, na Wszystkich SS. 22 Listopada, na 3 Niedziele Adwentu. — Oprócz targu co Wtorek, targ co Piątek.	Radomska	Kielecki	<i>Kontcepol.</i> Jarmarków 11, jako to: w wilią s. Agnieszki, w wilią s. Macieja, w wilią s. Józefa, w pierwszą Niedziele po Wniebowstąpieniu Pańskim, po święcie s. Piotra i Pawła, w wilią s. Michała, w wilią s. Franciszka, w wilią s. Marcina, w wilią s. Mikołaja.	Warszawska	Piotrkowski
<i>Kikol.</i> Jarmarków 12, w Poniedziałki, jako to: przed s. Agnieszką, po s. Walentym, po Srodoposciu, po s. Wojciechu, po s. Trójcy, po s. Antonim, po s. Piotrze i Pawle, po s. Jakóbie, po s. Rochu, po Wszystkich SS. po s. Tekli, po s. Tomasz.	Plocka	Lipnowski	<i>Konin.</i> Jarmarków 9, jako to: Na s. Fabian i Sebastyan, na Laetare, na Wniebowstąpienie Pańskie, na Boże Ciało, pazajutrz po s. Maryi Magdalene, nazajutrz po s. Idzim po s. Franciszku, na s. Urszule, na s. Mikołaj.	Warszawska	Koniński
			<i>Końska Wola.</i> Jarmarków 9, jako to: na s. Fabian i Sebastian, na Wstępną Niedziele, na Zwiastowanie P. M., na Znalezienie s. Krzyża, po	Lubelska	Lubelski

	Gubernia	Powiat		Gubernia	Powiat
pierwszej Niedzieli Oktawy Bożego Ciała, na s. Annę, na s. Bartłomiej, na podwyższenie s. Krzyża, na s. Łukasz.			<i>Krzepice.</i> Jarmarków 8, w Poniedziałki, jako to: po s. Dorocie, po Półpościu, po s. Filipie i Jakobie, po s. Wicie, po s. Dominiku, po podwyższeniu S. Krzyża, po s. Jadwidze, po Niepokalanem Poczęciu Panny Maryi.	Warszawska	Wieluński
<i>Końskie.</i> Jarmarków 9, jako to: w Poniedziałek po Nawróceniu s. Pawła, na s. Maciej, na s. Józef, na s. Filip i Jakób, w Poniedziałek po s. Bartłomieju, na Poświęcenie Kościoła, na s. Mikołaj.	Radomska	Opo-czyński	<i>Kurów.</i> Jarmarków 10, jako to: na 3 Króle, na s. Agatę, na s. Grzegorz, w Poniedziałek po Niedzieli Wielkanocy, nazajutrz po Wniebowstąpieniu Pańskim, nazajutrz po s. Piotrze i Pawle, na s. Wawrzyniec, na s. Mateusz, na s. Jadwigę, na s. Katarzynę.	Lubelska	Lubelski
<i>Koprzewnica.</i> Jarmark odbywa się co miesiąc peryodyczny.		Sando-mierski	<i>Kutno.</i> Jarmarków 8, jako to: na s. Filipa i Jakóba, na Zielone Świątki, na s. Wawrzyniec, na s. Franciszek, na s. Elżbietę, 14 Lutego, na Półpoście, 14 Września.	Warszawska	Gostyński
<i>Kowal.</i> Jarmarków 9, jako to: Na s. Dorotę, na s. Wojciech, na Wniebowstąpienie Pańskie, na s. Jan Chrzciciel, na s. Małgorzatę, na s. Jakób, na Narodzenie P. M., na s. Urszulę, na s. Mikołaj.	Warszawska	Kujawski	<i>Lelów.</i> Jarmarków 16, jako to: po Nowym Roku, na s. Agnieszkę, na s. Maciej, na s. Józef, po Wielkiejnocy, po Wniebowstąpieniu Pańskim, po Bożem Ciele, po s. Piotrze, po s. Maryi Magdalenie, na N. P. Anielską, na s. Bartłomiej, po Narodzeniu P. M. na s. Franciszek, na s. Łukasz, na s. Marcin, po s. Mikołaju.	Lubelska	Olkuski
<i>Kozienice.</i> Jarmarków 12, jako to: 24 Stycznia, 24 Lutego, w Niedzielę Białą, 23 Kwietnia, 22 Maja, 24 Czerwca, 24 Lipca, 24 Sierpnia, 24 Września, 18 Października, 4 Listopada, 6 Grudnia.	Radomska	Radomski	<i>Lipno.</i> Jarmarków 12, jako to: Po 3 Królach, po N. P. Gromicznój, po Niedzieli Przewodniej, po Wniebowstąpieniu Pańskim, po Bożem Ciele, po N. P. Skaplerznój, po Przemienieniu Pańskim, po Podwyższeniu S. Krzyża, po s. Michale, po s. Szymonie Juda, po s. Barbarze, w pierwsze Poniedziałki.	Płocka	Lipnowski
<i>Kozminek.</i> Jarmarków 8, jako to: na s. Agnieszkę, na s. Grzegorz, na s. Wojciech, na s. Piotra i Pawła, na s. Wawrzyniec, na Narodz. P. M., na s. Szymona Judę, na s. Barbarę. Oprócz tych odbywają się jeszcze dnia 15 Stycznia, 14 Lutego, 29 Maja i 29 Lipca.	Warszawska	Kaliski	<i>Lipsk.</i> Jarmarków 9, jako to: na Nawrócenie s. Pawła, we Wtorek świąteczny, na s. Maryą Magdalę, na s. Elżbietę, na s. Małgorzatę, po Popielcu, w Poniedziałek po Niedzieli Białej, na s. Wojciech.	Radomska	Opatowski
<i>Kraśnik.</i> Jarmarków 11, jako to: Na 3 Króle, na s. Walenty, w Poniedziałek po Kwietniej Niedzieli, na s. Serwacy, na s. Antoni, na s. Kilian, 6 Sierpnia, na s. Nikodem, na s. Franciszek, na s. Marcin, na s. Barbarę.	Lubelska	Zamojski	<i>Liw.</i> Jarmarków 4, w Czwartki, jako to: przed Niedzielą Starozapustną, przed Niedzielą Kwietnią, przed Zielonemi Świątkami, przed Wszystkimi Świętymi.	Lubelska	Siedlecki
<i>Krasnobród.</i> Jarmarków 9, jako to: 24 Lutego, 25 Marca, 28 Maja, 2 Lipca, 18 Sierpnia, 22 Września, 2 Listopada, 10 Grudnia, 26 Grudnia.	Lubelska	Zamojski	<i>Lubartów.</i> Jarmarków 7, jako to: na 3 Króle, na Niedzielę Zapustną, na Niedzielę Kwietnią, na s. Filip i Jakób, na s. Annę, na s. Bartłomiej, na s. Dyonizy.	Lubelska	Lubelski
<i>Krasnosielce.</i> Jarmarków 8, jako to: 26 Stycznia, 25 Marca, 8 Maja, 29 Czerwca, 10 Sierpnia, 21 Września, 1 Listopada, 30 Listopada.—Targi zaś tygodniowe w każdy Poniedziałek.	Płocka	Przasnyski	<i>Lublina.</i> Jarmarków 4, jako to: na N. P. Gromiczną, na Zielone Świątki, na Wniebowzięcie P. M. na s. Szymona Judę; oprócz tego odbywa się 12ście jarmarków jednodniowych w pierwszy dzień każdego miesiąca.	Lubelska	Lubelski
<i>Krasnostaw.</i> Jarmarków 6, jako to: Na 3 Króle, na N. P. Gromiczną, na s. Annę, na Wniebowzięcie P. M., na s. Mchal.	Lubelska	Krasno-stawski	<i>Lutomirsk.</i> Jarmarków 8, jako to: dnia 4 Lutego, 4 Marca, na ośm dni przed	Warszawska	Sieradzki
<i>Kromaków.</i> Jarmarków 12, do roku: w Poniedziałek pierwszy każdego miesiąca.	Radomska	Olkuski			
<i>Krosniewice.</i> Jarmarków 14, jako to: 31 Grudnia, 1 Lutego, 18 Marca, 7 Maja, w Poniedziałek przed Zielonemi Świątkami, 12 Czerwca, 12 Lipca, 25 Lipca, 14 Sierpnia, 7 Września, 28 Września, 17 Października, 10 Listopada, 29 Listopada.	Warszawska	Gostyński			

	Gubernia	Powiat		Gubernia	Powiat	Gubernia	Powiat
Wielkim Czwartkiem, na cztery dni przed Zielonemi Świątkami, 29 Czerwca, 24 Sierpnia, 15 Października, 4 Grudnia.						Warszawska	Sochaczewski
Eagów. Jarmarków 12, jako to: na Nowy Rok, na Oczyszczenie P. M. na ś. Józef, na ś. Leonard, na Wniebowstąpienie Pańskie, po Oktavie Przemienienia Pańskiego, na ś. Bartłomiej, na ś. Michał, na ś. Mikołaj, na ś. Maciej, na ś. Marcin, na ś. Jan Chrzciciel.	Radomska	Opatowski	Łoździeje. Jarmarków 3, jako to: na Boże Ciało na ś. Annę, na Półpoście.			Augustowska	Sejneński
Eask. Jarmarków 10, jako to: na Nowy Rok, 6 Lutego, w Niedzielę Kwietnią, w Niedzielę Przewodnią, na ś. Stanisław, na Zielone Świątki, 1 Lipca, na Wniebowzięcie P. M., 29 Września 19 Listopada.	Warszawska	Sieradzki	Łuków. Jarmarków 5, jako to: w Wielki Poniedziałek, w Poniedziałek Kwietni, w Poniedziałek Przewodni, w Poniedziałek Świąteczny, na Narodzenie Panny Maryi.			Lubelska	Łukowski
Easkarzew. Jarmarków 13, jako to: na 3 Króle, w Niedzielę Starozapustną, na ś. Kazimierz, w Niedzielę Kwietnią, na Znalezienie ś. Krzyża, na Zielone Świątki, na ś. Piotr i Paweł, na ś. Annę, na Wniebowzięcie P. M. na Podwyższenie ś. Krzyża, na ś. Franciszek, na Wszystkich SS. na ś. Andrzej.	Lubelska	Łukowski	Łysobyki. Jarmarków 3, jako to: na Zwiastowanie P. M. na Narodzenie P. M. na ś. Barbarę.			Lubelska	Radzyński
Easzczów. Jarmarków 10, jako to: 13 Stycznia, 2 Lutego, 24 Lutego, 19 Marca, 6 Kwietnia, 21 Kwietnia, 6 Czerwca, 11 Lipca, 29 Września, 11 Listopada.	Lubelska	Hrubieszowski	Maków. Jarmarków 10, jako to: dnia 25 Lutego, 27 Marca, 29 Kwietnia, 28 Maja, 28 Czerwca, 24 Lipca, 24 Sierpnia, 29 Września, 6 Listopada, 21 Grudnia — targi zaś tygodniowe na różne przedmioty w każdy wtorek i piątek.			Płocka	Pułtuski
Eęzna. Jarmarków 6, jako to: na Boże Ciało, na ś. Idzi, na ś. Maryą Magdalenę, na ś. Marcin, na ś. Mikołaj, na 3 Króle Ruskie.	Lubelska	Krasnostawski	Małogoszcz. Jarmarków 12, jako to: na ś. Agnieszkę, na tłusty Czwartek, na Srodopóście, w Niedzielę Przewodnią, na Znalezienie ś. Krzyża, na ś. Jana, na ś. Małgorzatę, na ś. Wawrzyniec, na podwyższenie ś. Krzyża, na ś. Szymona Jude, na ś. Mikołaj i przed Wigilią Bożego Narodzenia.			Radomska	Kielecki
Eęczna. Jarmarków 8, jako to: na 3 Króle, 2 Kwietnia, 4 Czerwca, 2 Lipca, 17 Lipca, 15 Października, 25 Listopada, 6 Grudnia.	Warszawska	Eęczycki	Maryampol. Jarmarków 7, jako to: na 3 Króle, na ś. Trójce, na Wniebowzięcie P. M. na ś. Michał, na ś. Jerzy na Wszystkich SS. na ś. Piotr.			Augustowska	Marjampolski
Eódz. Jarmarków 12, jako to: 6 Stycznia, 2 Lutego, 3 Marca, 7 Kwietnia, 8 Maja, 13 Czerwca, 13 Lipca, 13 Sierpnia, 21 Września, 18 Października, 14 Listopada, 21 Grudnia.	Warszawska	Eęczycki	Mokobody. Jarmark jeden na ś. Jadwige.			Lubelska	Siedlecki
Eomia. Jarmarków 8, jako to: w Poniedziałek po Naj. Pannie Gromniczej, w Poniedziałek pierwszy Wielkiego Postu, w Poniedziałek po Kwietniej Niedzieli, na Przewodnią Niedzielę, w Poniedziałek po Bożem Ciele, na N. P. Skaplerzną, w Poniedziałek po ś. Michale, w Poniedziałek po ś. Stanisławie.	Augustowska	Łomżyński	Miczków. Jarmarków 19, jako to: na 3 Króle, na N. P. Gromniczną, na ś. Maciej, na Niedzielę głuchą, na Zwiastowanie P. M. w Kwietnią Niedzielę, w Przewodnią Niedzielę, na ś. Stanisław, na Zielone Świątki, na Narodzenie ś. Jana, na ś. Rozesłańców, na ś. Jakób, na ś. Jacek, na Narodzenie P. M. na ś. Mateusz, na ś. Łukasz, na ś. Szymona, na ś. Marcin, na ś. Łucya.			Radomska	Miechowski
Eosice. Jarmarków 11, jako to: na ś. Agnieszkę, na Srodopóście, w Kwietnią Niedzielę, na Kwietnią Niedzielę Ruską, na Przewodnią Niedzielę, na Przewodnią Niedzielę Ruską, na ś. Jan Chrzciciel, na ś. Jan Chrzciciel Ruski, na Wniebowstąpienie Pańskie, na ś. Michał, na ś. Michał Ruski.	Lubelska	Bialski	Miedzna. Jarmarków 3, jako to: 25 Marca, 8 Maja, 6 Grudnia.			Lubelska	Siedlecki
			Międzyrzec. Jarmarków 4, jako to: na ś. Mikołaj, na N. P. Gromniczną, na przeniesienie ś. Mikołaja, na ś. Jakóba Apostoła, wszystkie podług Ruskiego Kalendarza.			Lubelska	Badzyński
			Mińsk Polski. Jarmarków 3, jako to: dnia 8 Lipca, na Narodzenie P. M. dnia 3 Października. Oprócz powyższych jarmarków odbywają się co tydzień we Srodę targi na różne produkta.			Warszawska	Stanisławowski
			Mława. Jarmarków 7, jako to: na ś. Trójce, na ś. Piotr, na ś. Wawrzyniec, na ś. Mateusz, na ś. Szymona, na ś. Mikołaj, na ś. Maciej.			Płocka	Mławski

Powiat		Gubernia	Powiat	Powiat		Gubernia	Powiat
Mogielnica. Jarmarków 12, jako to: w Poniedziałek po Niedzieli Wstępnej, na s. Benedykt, na s. Franciszek, w Październiku, na s. Elżbietę, w dzień 3. Króli, w Poniedziałek po Niedzieli Kwietniew, w Poniedziałek po Zielonych Świątkach: w dzień znalezienia s. Krzyża, na s. Jan Chrzciciela, na N. P. Skaplerzną, na s. Wojciech.		Warszawska	Warszawski	Małgorzacie, po Narodzeniu P. M., po s. Szymonie Juda.		Radomska	Ostrolecki
Mordy. Jarmark jeden na święty Kazimierz.		Lubelska	Siedlecki	Nur. Jarmarków 3, jako to: w Środę pierwszą postu, w Środę po Świątkach, w Środę po s. Jadwidze.		Płocka	Ostrolecki
Mstów. Jarmarków 12, jako to: na 3 Króle, na s. Walenty, na s. Gertrude, na s. Wojciech, na s. Urban, na Niedziele po s. Janie Chrzcicielu, na Rozesłańców, na Wniebowzięcie P. M. na s. Matysz, na s. Szymona Juda, Na ofiarowanie P. M. na s. Tomasz.		Warszawska	Wielunski	Odrzywoł. Jarmarków 10, jako to: Na s. Fabian i Sebestyan, na s. Józef, na s. Kazimierz, w Willą Bożego Ciała, na Nawiedzenie P. M., 6 Sierpnia, 14 Września, na s. Jadwige, 6 Grudnia, 21 Grudnia.		Radomska	Opatowski
Mszczonów. Jarmarków 6, jako to: na Nawrócenie s. Pawła, w cztery tygodnie po Wielkiej nocy, na s. Jan Chrzciciel, na s. Bartłomiej, na s. Michał, na Niepokalane Poczęcie P. M.		Warszawska	Warszawski	Okuniew. Jarmarków 2, jako to: Na s. Mikołaj, w Niedziele Przewodnią.		Warszawska	Stanisławowski
Nadarzyn. Jarmarków 7, jako to: Na 3 Króle, na półpoście, na s. Stanisław, na s. Annę, na s. Krzyż, na s. Leonard, na s. Łukasz.		Warszawska	Warszawski	Oleśnica. Jarmarków 13, jako to: w pierwszy poniedziałek po pierwszej Niedzieli po Nowym Roku, drugi na s. Walenty, na s. Grzegorz, na s. Marek, na s. Stanisław, po s. Trójcy, 14 Lipca, w poniedziałek po święcie s. Jacka, po s. Mateusz, w pierwszy poniedziałek po s. Michale, po Wszystkich ŚS., na s. Andrzeja, na s. Tomasz.		Radomska	Stopnicki
Nasielsk. Jarmarków 8, jako to: Na s. Agnieszka, na Srodopocie, na s. Wojciech, w Oktawę Bożego Ciała, na s. Jakób, na s. Michał, na Wszystkich ŚS., na s. Barbare.		Płocka	Pułtowski	Olkusz. Jarmarków 9, jako to: w wstępny poniedziałek, w Kwietniu Niedziele, w poniedziałek po Wniebowstąpieniu Pańskim, na s. Jan, na s. Annę, na Wniebowzięcie P. M., na s. Michał, na s. Franciszek, na s. Andrzeja.		Radomska	Olkuski
Nowe Miasto. Jarmarków 4, jako to: Na s. Małgorzate, na s. Wawrzyniec, na s. Mateusz, na s. Marcin — oprócz tych przywrócone zostały 8 jarmarków ustanowionych przywilejami Królewskimi z r. 1744 i 1779 z różnicą iż jarmark w dniu 21 Września, przenosi się na dzień 12 tegoż miesiąca.		Warszawska	Rawski	Olsztyn. Jarmarków 2, jako to: w poniedziałek po Srodopociu, w poniedziałek po s. Stanisławie.		Radomska	Olkuski
Nowe Miasto. Jarmarków 9 jako to: 6 Stycznia, w Poniedziałek Wstępny, we Czwartek przed Niedziela Wstępną, na Wniebowstąpienie Pańskie, w poniedziałek po s. Trójcy, na s. Roch, na Narodzenie P. M., na s. Jadwige, na s. Andrzeja.		Płocka	Pułtowski	Opatów. Jarmarków 12, jako to: Na Nowy Rok, na s. Agnieszka, w Wstępną Środę, w Niedziele Kwietnią, w Niedziele przewodnią, na s. Trójce, na s. Jan Chrzciciel, na s. Annę, na s. Bartłomiej, na s. Franciszek, na s. Marcin, na s. Tomasz.		Radomska	Opatowski
Nowe Miasto Korczyn. Jarmarków 8, jako to: Na Gromnicę, na s. Józef, na s. Stanisław, na Nawiedz. P. M., na s. Bartłomiej, na przenies. s. Stanisława, na s. Elżbietę, na s. Tomasz.		Radomska	Stopnicki	Opatówek. Jarmarków 7, jako to: w dzień Czwartkowe, po 3-ch Królach, na woły opasne, bydło, trzodę i kramarszczyznę, na s. Dorotę, na konie, bydło, trzodę i zboże, po s. Piotrze i Pawle, na wełnę, bydło, i zboże, po N. M. P. na skopy opasne, wieprze, bydło i zboże, po s. Łukaszu Ew. na woły, skopy opasne, bydło i zboże, po Wszystkich ŚS. na chmiel, bydło i zboże, po Niepokalaniem Poczęciu P. M., na woły opasne, bydło, kramarszczyznę, i zboże.		Warszawska	Kaliski
Nowodwór. Jarmarków 6, jako to: 15 Stycznia, 19 Marca, 13 Maja, 15 Lipca, 15 Września, 11 Listopada.		Warszawska	Stanisławowski	Opatówek. Jarmarków 2, jako to: Na s. Jakób, na Zielone Świątki.		Radomska	Miechowski
Nowogród. Jarmarków 8, w Poniedziałki, jako to: po 3-ch Królach, po s. Agnieszce, po s. Macieju, po s. Stanisławie, po s. Janie Chrzcicielu, po s.		Augustowska	Łomżyński	Opatów. Jarmarków 2, jako to: Na s. Jakób, na Zielone Świątki.		Radomska	Opatowski
				Opczno. Jarmarków 10, jako to: Na 3 Króle, w poniedziałek Starozapustny, w poniedziałek Srodopostny, w poniedziałek Przewodni, we Wtorek Świąteczny, 22 Lipca, 24 Sierpnia, 21		Radomska	Opatowski

	Gubernia	Powiat		Gubernia	Powiat
Września, 2 Listopada, w poniedziałek Adwentowy.					
<i>Opole.</i> Jarmarków 13, to jest: w każdym miesiącu po jednym, w jednym miesiącu dwa.	Lubelska	Lubelski			
<i>Osięk.</i> Jarmarków 11, jako to: Na s. Paweł, na s. Walenty, na s. Benedykt, na s. Stanisław, na s. Witt, na Nawiedzenie P. M., na s. Maryą Magdalene, na s. Piotra w Okowach na s. Idzi, na s. Szymona Jude, na Przeniesienie s. Stanisława, na s. Tomasz.	Radomska	Sandomierski		Warszawska	Łęczycki
<i>Osmolin.</i> Jarmarków 5, jako to: 21 Stycznia, 8 Maja, 25 Lipca, 3 Października, 11 Listopada.	Warszawska	Gostyński		Radomska	Olkuski
<i>Ostrołęka.</i> Jarmarków 8, w poniedziałki jako to: po s. Agnieszce, po s. Walentym, po s. Józefie, po Znalezienia s. Krzyża, po Nawiedzeniu P. M., po Podwyższeniu s. Krzyża, po Wszystkich SS., po s. Mikołaju.	Płocka	Ostrołęcki		Warszawska	Piotrkowski
<i>Ostrów.</i> Jarmarków 6, jako to: Na półpoście, dnia 22 Marca; 2 Kwietnia, na Boże Ciało, 21 Września, 15 Października.	Płocka	Ostrołęcki		Warszawska	Piotrkowski
<i>Ostrów.</i> Jarmarków 3, jako to: Na Wniebowstąpienie Pańskie, na s. Wawrzyniec, na s. Jadwige.	Lubelska	Radzyński		Warszawska	Płocki
<i>Ostrowiec.</i> Jarmarków 12, jako to: Na 3 Króle, na Usły Czwartek, na s. Józef na Niedzielę przewodnią, na Wniebowstąpienie Pańskie, w Oktawę Bożego Ciała, na s. Jan, na Przemienienie Pańskie, na s. Idzi, na s. Michał, na s. Szymona, na s. Katarzynę.	Radomska	Opoczyński		Płocka	Płocki
<i>Ozorków.</i> Jarmarków 6, jako to: 2 Stycznia, w 3 Poniedziałek po Wielkiójnocy, w Poniedziałek przed Oktawą Bożego Ciała, w ósmy Poniedziałek po Świątkach, w szesnasty Poniedziałek po Świątkach, w dwudziesty Poniedziałek po Świątkach.	Warszawska	Łęczycki		Płocka	Płocki
<i>Pabianice.</i> Jarmarków 7 jako to: na s. Agnieszkę, na s. Józef, na s. Alojzy, na s. Wawrzyniec, na s. Mateusz, w Niedzielę po s. Marcynie, na s. Tomasz.	Warszawska	Sieradzki		Radomska	Sandomierski
<i>Pajeczno.</i> Jarmarków 12, jako to: Na 3 Króle, na Gromnicę, na s. Kazimierz, na Wielki Czwartek, na s. Wojciech na s. Antoni, na Nawiedzenie P. M., na Wniebowzięcie P. M., na Narodzenie P. M., na s. Franciszek, na s. Leonard, na Niepokalane Poczęcie P. M.,	Warszawska	Piotrkowski		Radomska	Sandomierski
<i>Piaseczno.</i> Odbywa się jarmarków 12, to jest: w pierwszy poniedziałek, każdego miesiąca.	Warszawska	Warszawski		Warszawska	Wielński
<i>Piaski.</i> Jarmarków 10, jako to: Na N. P. Gromniczną, na s. Maciej, na Niedzielę Kwietnią, na s. Krzyż, na s. Jan, na s. Kilian, na Podniesienie s. Krzyża, na Wszystkich SS., na s. Andrzej, na s. Tomasz.					
<i>Piątek.</i> Jarmarków 7, jako to: 2 Stycznia, 4 Marca, w Kwietnią Niedzielę, na s. Trojęc, na Przemienienie Pańskie, 27 Września, na s. Andrzej.					
<i>Pilica.</i> Jarmarki odbywają się co dwa tygodnie w dni wtorkowe.					
<i>Piotrków.</i> Jarmarków 4, jako to: Na s. Stanisław, na Zielone Świątki, na s. Jakób na s. Michał.					
<i>Piotrków.</i> Jarmarków 12, jako to: Na Boże Ciało, na s. Jakób, w Niedzielę po s. Michale, na Wszystkich SS, na s. Witt, w Niedzielę drugą Postu, na 3 Króle, w pierwszą Niedzielę postu, na Zielone Świątki, na Wniebowstąpienie Pańskie, na s. Jan Chrzyciel na s. Mikołaj.					
<i>Pławna nad Wartą.</i> Jarmarków 13 w poniedziałki, jako to: po Nowym Roku, po N. P. Gromnicznej, po s. Józefie, po Wielkiejnocy, po s. Stanisławie, po Zielonych Świątkach, po Bożem Ciele, po s. Jakobie, po s. Bartłomieju; po s. Franciszku, po s. Marcynie, po s. Mikołaju.					
<i>Płock.</i> Jarmarków 4, jako to: 25 Stycznia, 19 Czerwca, 7 Września 8 Listopada, 19 Czerwca i 8 Listopada oddzielnie na wełnę.					
<i>Płońsk.</i> Jarmarków 5, jako to: we Wtorek Kwietni, we Wtorek Świąteczny, na s. Piotr i Paweł, na s. Bartłomieju, na s. Mikołaj.					
<i>Polanice.</i> Jarmarków 12 jako to: Na 3 Króle, na s. Agnieszkę, na s. Kazimierz, w Kwietni poniedziałek, na Znalezienie s. Krzyża, na Zielone Świątki, po Oktawie Bożego Ciała, na s. Małgorzatę, na Narodzenie P. M. na s. Jadwige, na s. Katarzynę, na s. Lucy.					
<i>Poniewoń nad rzeką Nemaną.</i> Targi 2 na tydzień, to jest: w każdą Niedzielę i Czwartek, oraz jarmarków 5, to jest: w pierwszy Czwartek po s. Kazimierzu, w drugi Czwartek po Bożem Ciele, w pierwszy Czwartek po Narodzeniu P. M., w pierwszy Czwartek po s. Szymonie Judy, w pierwszy Czwartek po Niepokalaniem Poczęciu P. M.					
<i>Praszk.</i> Jarmarków 12, jako to: w poniedziałek po 3-ich Królach, na s. Dorotę, na s. Grzegorz, we Czwartek po Niedzieli przewodniej, na s. Stanisław, we Czwartek po Zielonych Świątkach, na s. Jan Chrzyciel, na s. Jakób, dnia 9 Września, na s.					

	Gubernia	Powiat		Gubernia	Powiat
Franciszek, na s. Katarzynę, na s. Tomasz.				Warszawska	Kujawski
<i>Przeny.</i> Jarmarków 3, jako to: na Nowy Rok, 24 Lutego, 26 Lipca.	Augustowska	Marjampolski		Augustowska	Augustowski
<i>Proszowice.</i> Jarmarków 19, jako to: 2 Stycznia, 24 Stycznia, 4 Lutego, 14 Lutego, 28 Lutego, na s. Józef, 27 Marca, 24 Kwietnia, nazajutrz po s. Stanisławie, 29 Maja, po Nawiedzeniu P. M. na s. Annę, na s. Roch, po Narodzeniu P. M. 19 Października na s. Szymona Jude, 13 Listopada, po Niepokalanem Poczęciu P. M. na s. Tomasz.	Radomska	Miechowski		Radomska	Radomski
<i>Przasnysz.</i> Jarmarków 9, jako to: na Nowy Rok, na Kwietnią Niedzielę, na s. Wojciech, na Wniebowstąpienie Pańskie, na Boże Ciało, na s. Jan, na Narodzenie P. M. na s. Franciszek, na s. Katarzynę.	Plocka	Przasnyski			
<i>Przedbórz.</i> Jarmarków 12, jako to: po 3 Królach, po s. Macieju, po Niedzieli Białej, po Wniebowstąpieniu Pańskim, po Bożem Ciele, po s. Janie Chrzcicielu, po s. Aleksym, po Wniebowzięciu P. M. po s. Krzyżu, po s. Michał po s. Marcinie, po Niepokalanem Poczęciu P. M.	Radomska	Opoczyński		Warszawska	Piotrkowski
<i>Przeróśl.</i> Jarmarków 6, jako to: na Wniebowstąpienie P, na s. Idzi, na s. Katarzynę, na s. Michał, na Przemienienie Pańskie; na s. Józef.	Augustowska	Sejneński		Radomska	Opoczyński
<i>Przyrów.</i> Jarmarków 13, jako to: dnia 3 po s. Grzegorza, dnia 3 po s. Wojciechu, w Poniedziałek po Bożem Ciele, na s. Annę, na s. Dorotę, na s. Zofią, na s. Jan Chrzciciel, na s. Michał, na s. Łucyą, na s. Kazimierz, w Niedzielę Kwietnią, w Niedzielę po s. Marcinie, na s. Mikołaj.	Warszawska	Wieluński		Warszawska	Kujawski
<i>Przytyk.</i> Jarmarków 5, jako to: 4 Marca, w Wielki Czwartek, 2 Maja, w Oktawę Bożego Ciała, 4 Września.	Radomska	Radomski		Warszawska	Stanisławowski
<i>Pułtusk.</i> Jarmarków 9, jako to: na 3 Króle, na N. P. Gromniczną, na półpoście, na s. Stanisław, na s. Maryą Magdalenę, na s. Trójcę, na s. Jadwigę, na Narodzenie P. M. na s. Elżbietę.	Plocka	Pułtuski		Warszawska	Stanisławowski
<i>Pyzdry.</i> Jarmarków 12, w Poniedziałki, jako to: po Nowym Roku, po Oczyszczeniu Panny M. po Srodopociu po Wielkiéjnocy przed Świątkami, dniem przed s. Piotrem, w Poniedziałek po s. Maryi Magdalenie, po Wniebowzięciu P. M. po Narodzeniu P. M. po s. Franciszku, po s. Szymonie, po s. Mikołaju.	Warszawska	Koninowski		Warszawska	Stanisławowski
<i>Racisz.</i> Jarmarków 5, jako to: na Zielone Świątki, na Nawiedzenie P. M. na s. Michał, na s. Agnieszkę, na s. Wojciech.	Plocka	Mławski			
<i>Raciszek.</i> Jarmarków 7, jako to: na Zwiastowanie P. M. na s. Filipa i Jakóba, na N. P. Szkaplerzną, na s. Bartłojem, na s. Hieronim, po Wszystkich ŚŚ. na s. Łucyą.					
<i>Raczk.</i> Jarmarków 6, jako to: w trzy Niedzielę po Nowym Roku, w Niedzielę Zapnątą, w tydzień po Wielkiéjnocy, na s. Trójcę, na Przemienienie Pańskie, na s. Michał.					
<i>Radom.</i> Jarmarków 11, jako to: 3 Stycznia, 14 Lutego, 7, Marca, 4 Kwietnia, 9 Maja, 13 Czerwca, na s. Jan Chrzciciel, po Narodzeniu P. M. 28 Października, 25 Listopada, 27 Grudnia — oprócz powyższych, odbywają się jeszcze dwa wolne 5cio dniowe jarmarki, to jest: dnia 24 Czerwca i d. 9 Września.					
<i>Radomsk.</i> Jarmarków 10, jako to: po 3ch Królach, w pierwszy Poniedziałek postu, po s. Krzyżu, po s. Trójcy, po s. Maryi Magdalenie, po s. Jacku, po Podwyższeniu s. Krzyża, po s. Łukaszu, po s. Andrzeju.					
<i>Radoszyce.</i> Jarmarków 8, jako to: w Poniedziałek po 3 Królach, na s. Dorotę, na s. Wojciech, na Boże Ciało, na s. Annę, na s. Mateusz, na s. Jadwigę, na s. Marcin.					
<i>Radziejów.</i> Jarmarków 13, jako to: na Nowy Rok, na Oczyszczenie P. M. w Niedzielę Kwietnią, 1 Maja, na Zielone Świątki, 13 Czerwca, na Nawiedzenie P. M. na Wniebowzięcie P. M. na s. Annę, na Narodzenie P. M. na s. Łukasz, na Niepokalane Poczęcie P. M. na Zwiastowanie P. M.					
<i>Radzymin.</i> Jarmarków 11, jako to: na 3 Króle, na s. Maciej, 1 Kwietnia, na s. Floryan, dnia pierwszego po Zielonych Świątkach, na s. Jan, na s. Maryą Magdalenę, na s. Bartłojem, na s. Michał, na s. Szymona Jude, na s. Katarzynę.					
<i>Radzyń.</i> Jarmarków 5, jako to: na 3 Króle Polskie, na 3 Króle Ruskie, w Niedzielę Białą, na s. Trójcę, na Wszystkich Świętych — Oprócz dotychczas istniejących pięciu jarmarków, przywrócone zostały nadane niedgdy temu miastu przywilejem Króla Augusta IIIgo z dnia 11 Grudnia 1742 roku, 4 nowe jarmarki, jako to: pro die Dominico sexagesimae czyli w Niedzielę zwaną sześćdziesiątą, w dzień s. Antoniego Padewskiego, w dzień s. Rozalii, w dzień s. Konrada Biskupa. Nadto oprócz odbywającego się w temże mieście targu w dni Niedzielne, przeznaczają się drugi targ tygodniowy w dni Czwartkowe, a to poczynając od dnia 15 Września do 15 Czerwca każdego roku. Tamże uchy-					

	Gubernia	Powiat		Gubernia	Powiat
Ja się dotychczasowa taryfa opłat targowych i jarmarcznych z dnia 10 (31) Grudnia r. b. w jej zaś miejsce ustanawia się inna.			kiejnocy, na N. P. Skaplerznę, na s. Szymona Jude, na s. Tomasz.		
Rajowiec. Jarmarków 13, jako to: na Sobor SS. Apostołów, na s. Konstancya, na Niedziele Srodoposnią według obrzędu Greckiego, w Kwietnię Niedziele, na s. Jerzy podług Kalendarza Ruskiego, w drugi dzień Zielonych Świątek, na s. Piotra i Pawła Apost. na s. Natalią, na Wniebowzięcie N. P. M. podług Greckiego obrzędu, na Narodzenie P. M. dnia 8 Października, na s. Michał podług Ruskiego Kalendarza, na s. Józef.	Lubelska	Krasnostawski	Serock. Jarmarków 3, jako to: na Zielone Świątki, na s. Mateusz, na s. Andrzej.	Płocka	Pultuski
Raków. Jarmarków 6, jako to: na 3 Króle, na s. Józef, na s. Jan Chrzciciel na s. Anne, na Wniebowzięcie P. M. na s. Mateusz.	Radomska	Sandomierski	Sejny. Jarmarków 3, jako to: na s. Kazimierz, na s. Stanisław, na s. Mikołaj.	Augustowska	Sejneński
Rawa. Jarmarków 9, jako to: na s. Agnieszko, na s. Maciej, we Czwartek przed Kwietnię Niedziele, na Wniebowstąpienie, na s. Piotra i Pawła, na s. Wawrzyniec, na Narodzenie P. M. na s. Szymona Jude, na s. Tomasz.	Warszawska	Rawski	Siennica. Jarmarków 10, jako to: dnia 7 Stycznia, 5 Lutego, 4 Marca, w srode przed Wielkanocą, 27 Maja, 19 Sierpnia, 14, 15, 16, Września, główny jarmark trzydniowy, na wszelkiego rodzaju bydła, wyroby krajowe i zagraniczne, weług i t. p. 15 Października, 11 Listopada, 23 Grudnia w przypadku przypadnięcia jarmarku w dzień szabasu lub święta wznania Mojżeszowego, w takim razie jarmark na drugi dzień odłożony bywa.	Warszawska	Stanisławowski
Rajgród. Jarmarków 6, jako to: na s. Kazimierz, na Zwiastowanie P. M. na s. Filip i Jakób, na s. Anne, na Narodzenie P. M. na s. Franciszek Seraficki.	Augustowska	Augustowski	Siedlec. Jarmarków 9, jako to: na 3 Króle, na N. P. Gromniezną, na Wstępy na s. Floryan, na s. Trójcę, na s. Jan, na s. Anne, na s. Mateusz, na s. Marcin.	Lubelska	Siedlecki
Rożan. Jarmarków 8, jako to: 21 Lutego, 13 Kwietnia, 21 Września, 14 Października, 1 Maja, 24 Czerwca, 8 Września, 1 Listopada.	Płocka	Pultuski	Sieradz. Jarmarków 12, jako to: na 3 Króle, na s. Maciej, na s. Józef, na Kwietnię Niedziele, na s. Stanisław, na s. Trójcę, na s. Anne, na Wniebowstąpienie Pańskie, na s. Mateusz, na Wszystkich świętych, na s. Mikołaj, na s. Tomasz.	Warszawska	Sieradki
Rozprza. Jarmarków 8, jako to: na Nowy Rok, na Srodoposcie, 25 Kwietnia, 15 Maja, 2 Lipca, 24 Sierpnia, 21 Września, 4 Grudnia.	Warszawska	Piotrkowski	Siewierz. Jarmarków rocznie 12, to jest w pierwszy, Poniedziałek każdego miesiąca.	Radomska	Olkuski
Rychwał. Jarmarków 7, we Wtorki, jako to: przed Wielkanocą, po s. Trójcy, po s. Janie, po s. Bartłomieju, po s. Michał, po s. Marcynie, przed Bożem Narodzeniem.	Warszawska	Konński	Skalbierz. Jarmarków 13, jako to: w Niedziele po 3 Królach, na stary zapust, na Srodoposcie, na Kwietnię Niedziele, na Niedziele Przewodnią, na Wniebowstąpienie P. na Boże Ciało, na s. Jan Chrzciciel, na s. Wawrzyniec, na s. Idzi, na s. Franciszek Seraficki, na Wszystkich SS. na Niepokalane Poczęcie P. M.	Radomska	Miechowski
Rypin. Jarmarków 12, jako to: na Nowy Rok, na N. P. Gromniezną, na Niedziele Białą, na s. Wojciech, na s. Trójcę, na s. Jan, na s. Jakób, na s. Bartłomiej, na s. Michał, na s. Szymona Jude, na s. Marcin, na s. Mikołaj.	Płocka	Lipnowski	Skala. Jarmarków 14, jako to: 15 Stycznia, 4 Lutego, na s. Kazimierz, 8 Kwietnia, na s. Filipa i Jakoba, 10 Czerwca, na s. Jan, na s. Anne, na zajutr po s. Rochu, na s. Idzi, na s. Michał, na s. Szymona Jude, na s. Andrzej, na s. Tomasz.	Radomska	Olkuski
Sandomierz. Jarmarków 2, jako to: na Wniebowstąpienie Pańskie, na Narodzenie P. M.	Radomska	Sandomierski	Skaryszew. Jarmarków 6, jako to: w poniedziałek wstępny, na Przewod. Niedziele, na Wniebowstąpienie, na s. Jan Chrzciciel, na s. Jakób, na s. Bartłomiej, na s. Mateusz, na s. Szymona Jude, na s. Tomasz.	Radomska	Radomski
Sarnaki 6 mil od Siedlec. Jarmarków 3, jako to: na Srodoposcie, na s. Stanisław, na s. Lukasz.	Lubelska	Bialski	Skepe. Jarmarków 10 jako to: na 3 Króle, na s. Maciej, na Zwiastowanie P. M. na s. Stanisław, na s. Antoni, na s. Małgorzate, na Wniebowzięcie P. M. na Narodzenie P. M. na s. Franciszek, na s. Marcin.	Płocka	Lipnowski
Socimin. Jarmarków 4, jako to: na Zna-lezienie s. Krzyża, na s. Maryę Magdalene, po s. Mateuszu, na s. Tomasz.	Radomska	Kielecki			
Sereje. Jarmarków 5, jako to: na Wniebowstąpienie P. w 10 Piątek po Wiel-	Augustowska	Sejneński			

	Gubernia	Powiat		Gubernia	Powiat
<i>Skiernewice.</i> Jarmarków 7, jako to: 6 Stycz. na półpoście, 3 Maja, 28 Lipca, 4 Paździer. 19 Listopada, 6 Grudnia,	Warszawska	Rawski	<i>Sokolów.</i> Jarmarków 8, jako to: na Nowy Rok, na W. Czwartek, na Wniebowstąpienie, na Boże Ciało. na s. Małgorzatę, na s. Roch, na s. Michał, 10 Października.	Lubelska	Bialski
<i>Sierzypno.</i> Jarmarków 8, jako to: Na s. Walenty, we Środę Przewodnią, na s. Stanisław, na s. Jan Chrzyciel, na s. Urszulę, na s. Katarzynie, na Przemienienie Pańskie, na s. Prokopa.	Radomska	Opoczyński	<i>Sokoly.</i> Jarmarków 9, jako to: w pierwszą Niedzielę postu, na s. Józef, 19 Marca, w Przewodnią Niedzielę, 3 Maja, na s. Antoni, 13 Czerwca, na s. Małgorzatę, na Wniebowzięcie P. M. na Podwyższenie s. Krzyża, na s. Mikołaj.	Augustowska	Łomżyński
<i>Skulsk.</i> Jarmarków 10 jako to: na Zwiastowanie P. M. na Oczyszczenie P. M. na Opiekę s. Józefa, na Wniebowstąpienie, na s. Jan, na Nawiedzenie P. M., na Wniebowzięcie P. M., na Narodzenie N. P. M. na Wszystkich SS., na Niepokalane Poczęcie P. M.	Warszawska	Koniński	<i>Sopockinie.</i> Jarmark trwający tydzień zaczyna się 7 Sierpnia.	Augustowska	Augustowski
<i>Stesin.</i> Jarmarków 12, jako to: 6 Stycznia, 15 Lutego, w Wielki Czwartek, 1 Maja, na s. Trójcę, 29 Czerwca, 25 Lipca, 24 Sierpnia, 21 Września, 2 Października, 11 Listopada, 6 Grudnia.	Warszawska	Koniński	<i>Stanisławów.</i> Jarmarków 5, jako to: Na 3 Króle, na Półpoście, na s. Piotra i Pawła, na s. Mateusz, na s. Katarzynie.	Warszawska	Stanisławowski
<i>Slawatyceze.</i> Jarmarków 4, jako to: Na s. Wojciech, na s. Jan Chrzyciel, na Wniebowz. P. M., na s. Marcin.	Lubelska	Radziński	<i>Staszów.</i> Jarmarków 13, jako to: Na Nowy Rok, na Oczyszczenie P. M., na s. Maciej, na Niedzielę Białą, na s. Anne, na s. Bartłomiej, na s. Mateusz, na s. Urszulę, na s. Andrzej.	Radomska	Sandomierski
<i>Stawków.</i> Jarmarków 13, jako to: Po 3 Królach, po gromnicach, w Niedzielę suchą, w Niedzielę Kwietnią; na Znalezienie s. Krzyża, w Niedzielę po s. Wicie, po s. Piotrze, po s. Jakobie, na Wniebowz. P. M., na Podwyższenie s. Krzyża, po s. Jadwidze, po s. Marcinie, po s. Mikołaju.	Radomska	Olukiski	<i>Staw.</i> Jarmarków 10, jako to: na 3 Króle, na s. Maciej, na s. Józef, na s. Stanisław, na Zielone Świątki, na s. Jakób, na s. Egide, na s. Jadwigę, na Wszyst. Świętych, na s. Mikołaj.	Warszawska	Kaliski
<i>Stupca.</i> Jarmarków 10 jako to: 7 Stycznia, w Poniedziałek po Niedzieli Septuagesimae, na Środopoście, w Poniedziałek Wielkanocny, we Czwartek przed Świątkami, 30 Czerwca, w Poniedziałek po s. Wawrzyncu, 22 Września, 10 Października, 26 Listopada.	Warszawska	Koniński	<i>Stawiski.</i> Jarmarków 5, jako to: na 3 Króle, w Wielki Czwartek, 13 Czerwca, 4 Października, na s. Franciszek 4 Grudnia.	Augustowska	Augustowski
<i>Stupca Nowa.</i> Jarmarków 11, jako to: Na 3 króle, na s. Maciej, na s. Benedykt, na Znalezienie s. Krzyża, na Zielone Świątki, na s. Piotra, na s. Wawrzyniec, na Podwyższenie s. Krzyża, na s. Franciszek, na Wszystkich SS., na s. Barbare.	Radomska	Opatowski	<i>Stawiszyn.</i> Jarmarków 11, w Poniedziałek, jako to: po 3 Królach, po s. Walentym, po Środopoście, po przewodniej Niedzieli, po Wniebowstąpieniu Pańskim, po Nawiedzeniu P. M. po s. Dominiku, po s. Bartłomieu, po s. Franciszku, po s. Marcinie, po s. Mikołaju.	Warszawska	Kaliski
<i>Sobków.</i> Jarmarków 12 do roku, to jest: w pierwszy Czwartek każdego miesiąca.	Radomska	Stopnicki	<i>Stopnica.</i> Jarmarków 14, jako to: po 3 Królach, na s. Maciej, po Przewodniej Niedzieli, na s. Zofią, we Środę po Zielonych Świątkach, na s. Antoni, na s. Piotr i Paweł, na s. Marya Magdalene, na s. Piotra w okowcaz, po Narodzeniu P. M. na s. Mateusz, na s. Franciszek, na Wszystkich Świętych, na s. Mikołaj.	Radomska	Stopnicki
<i>Sobota.</i> Jarmarków 12, jako to: Po 3 Królach, po N. P. Gromniczej, w Wielki Czwartek, na s. Marka, we Wtorek Świąteczny, na s. Witt, 26 Lipca, 24 Sierpnia, po Podwyższeniu świętego Krzyża, na święty Łukasza, w dzień Zaduszny, na Młodzianki.	Warszawska	Rawski	<i>Stryków.</i> Jarmarków 7, jako to: na s. Maciej, w Wielki Czwartek, w Czwartek po Świątkach, na s. Marya Magdalene, na s. Wawrzyniec, na s. Michał, na s. Marcin.	Warszawska	Rawski
<i>Sochaczew.</i> Jarmarków 2, jako to: dwutygodniowy po Niedzieli Kwietniej, trzy tygodniowy po Wielkićnoicy, oprócz tych odbywa się jeszcze 3 jarmarków.	Warszawska	Sochaczewski	<i>Suwalki.</i> Jarmarków 9, jako to: 6 Stycznia, 7 Lutego, 21 Marca, 3 Maja, 13 Czerwca, 16 Lipca, 14 Września, 9 Października, 30 Listopada.	Augustowska	Augustowski
			<i>Szadek.</i> Jarmarków 14, jako to: na 3 Króle, 14 Lutego, 12 Marca, 6 Kwietnia, 20 Kwietnia, 3 Maja, 1 Czerwca, 13 Czerwca, 20 Lipca, 10 Sierpnia,	Warszawska	Sieradzki

	Gubernia	Powiat		Gubernia	Powiat
14 Września, 28 Października, 25 Listopada, 21 Grudnia.			<i>Terespól.</i> Jarmarków 2, jako to: 21 Marca, w 10 Piątek po Wielkiejnocy Ruskiej.	Lubelska	Bialski
<i>Szczebrzeszyn.</i> Jarmarków 10, jako to: na s. Agnieszkę, na srodoposcie, na s. Filip i Jakób, na s. Jan Chrzciciel, na s. Jakób, na Wniebowzięcie P. M. na Narodzenie P. M., na s. Michał, na s. Marcin, na s. Mikołaj.	Lubelska	Zamojski	<i>Tomaszów.</i> Jarmarków 8, jako to: Na s. Stanisław, na s. Bartłomiej, na 3 Króle, na s. Łukasz, na N. P. Gromniczną, na N. P. Szkaplerzną, na s. Te- kle, na s. Franciszek Xawery.	Lubelska	Zamojski
<i>Szczekociny.</i> Jarmarków odbywa się 17 do roku, to jest, w każdą Srodę co trzy tygodnie.	Radomska	Olkuski	<i>Tuliszów.</i> Jarmarków 8, jako to: na s. Michał, w Poniedziałek przed s. Marcinem, w Poniedziałek 2-gi Adwentowy, we Wtorek po 3 Królach, w Poniedziałek przed Popielcem, w Poniedziałek po s. Wojciechu, w Poniedziałek przed s. Janem Chrzcicielem, w Poniedziałek po Wniebowzięciu N. P. M.	Warszawska	Koniński
<i>Szczerców.</i> Jarmarków 12 jako to: 10 Stycznia, 24 Lutego, 10 Marca, 25 Kwietnia, 25 Maja, 21 Czerwca, 25 Lipca, 17 Sierpnia, 7 Września, 21 Październ., 17 Listopada, 5 Grudnia.	Warszawska	Sieradzki	<i>Turek.</i> Jarmarków 12, jako to: na 3 Króle; w Poniedziałek po Niedzieli Kwietniej w Poniedziałek po Bożem Ciele, na s. Jakób, na Niebowzięcie N. P. na Narodzenie P. M. na s. Łukasz, na Niepokalane Poczęcie N. P. M. na s. Marek, na s. Agatę, na s. Leonard.	Warszawska	Kaliski
<i>Szczuczyn.</i> Jarmarków 9, jako to: pryncypalnych jarmarków 4, trwających po 15 dni, na 3 Króle, na s. Maciej, na s. Wojciech, na s. Kazimierz, reszta mniejszych odbywa się na s. Jan na s. Wawrzyniec, na s. Michał, na s. Marcin, na s. Mikołaj.	Augustowska	Augustowski	<i>Tuszyn.</i> Jarmarków 10, jako to: 6 Stycznia, 14 Lutego, 1 Kwietnia, 4 Czerwca, 22 Lipca, 8 Września, 4 Paźd. 1 Listopada, 30 Listopada.	Warszawska	Piotrkowski
<i>Szreńsk.</i> Jarmarków 9, w Poniedziałki jako to: po 3ch Królach, na dzień przed s. Pawłem, we Czwartek po dniu Popielcowym, w Czwartek przed Kwietnią Niedziela, w wilią s. Stanisława, we Wtorek świąteczny, na dzień przed s. Janem, na s. Jakób, na s. Józef.	Płocka	Mławski	<i>Tykocin.</i> Jarmarków 7, jako to: Na N. P. Gromniczną, dwa dni trwający, na s. Benedykt, na s. Trójcę, na s. Wincenty, na s. Franciszek, na s. Marcin, na s. Tomasz.	Augustowska	Łomżyński
<i>Szydłów.</i> Jarmarków 12, jako to: 3 Stycznia, 3 Lutego, 13 Marca, 27 Marca, na s. Filipa i Jakóba, 7 Czerwca, 27 Czerwca, na przemienienie Pańskie, na s. Idzi, na s. Franciszek Seraficki, w dzień Zaduszny, 9 Grudnia.	Radomska	Stopnicki	<i>Tyszowce.</i> Jarmarków 4, jako to: 2 Stycznia, 5 Lipca, 12 Września, 6 Listopada.	Lubelska	Hrubieszowski
<i>Szydłowiec.</i> Jarmarków 12, jako to: Na 3 Króle, na s. Walenty, na Srodoposcie, na Wielką Srodę, na s. Zygmunta, na Boże Ciało, na s. Wawrzyniec, na s. Mateusz, na s. Franciszek, na s. Łukasz, na s. Marcin, na s. Mikołaj.	Radomska	Opczyński	<i>Uchanie.</i> Jarmarków 6, jako to: Na s. Wojciech, na s. Piotra, na s. Dymitra, na N. P. Gromniczną, na Zielone Świątki, na Wniebowzięcie P. M.	Lubelska	Hrubieszowski
<i>Tarczyn.</i> Jarmarków 10, jako to: Na s. Dorotę, na s. Kazimierz, we Czwartek po Niedzieli Judica, na s. Bogusława, na s. Jan Nepomucen, na s. Alexy, na s. Wawrz., na s. Mateusz, na s. Szymona Jude, na s. Tomasz.	Warszawska	Warszawski	<i>Ujazd.</i> Jarmarków 10, jako to: Na Nowy Rok, na N. P. Gromniczną, na s. Grzegorz, na s. Wojciech, na s. Trójcę, na s. Małgorzatę, na s. Wawrzyniec, na s. Franciszek, na s. Marcin, na s. Łucya.	Warszawska	Rawski
<i>Tarłów.</i> Jarmarków 10, jako to: w wstępują Srodę, w poniedziałek Kwietni, na s. Wojciech, na s. Trójcę, na s. Piotra i Pawła, na s. Annę, na s. Jadwige, na s. Marcin, na s. Andr., na s. Tomasz.	Radomska	Sandomierski	<i>Untejów.</i> Jarmarków 12, jako to: w Niedziele Starozapustną na s. Maciej, w Poniedziałek Przewodni, na Znalezienie s. Krzyża, w Poniedziałek Świąteczny, na s. Piotra i Pawła, na N. P. Skaplerzną, na s. Wawrzyniec, na s. Michał, na s. Szymona Jude, na święty Andrzej, na święty Szczepan.	Warszawska	Kaliski
<i>Tarnogród.</i> Jarmarków 10, jako to: na 3 Króle, w Niedziele postu, w Niedziele Kwietnią, na s. Floryan, na s. Trójcę, na Nawiedzenie P. M., na s. Wawrzyniec, na Podwyż s. Krzyża, na s. Szymona Jude, na s. Elżbietę.	Lubelska	Zamojski	<i>Urzędów.</i> Jarmarków 7, jako to: w Poniedziałek Wstępny, w Poniedziałek po Niedzieli Przewodniej, na Boże Ciało, na s. Wawrzyniec, na s. Łukasz, na s. Mikołaj.	Lubelska	Zamojski

	Gubernia	Powiat		Gubernia	Powiat
<i>Warka.</i> Jarmarków 9, jako to: na Srodoposcie, 7 Maja, na Boze Ciało, 3 Sierpnia, 26 Wrzesnia, 5 Listopada, 7 Lutego, na Nawiedzenie P. M., na Niepokalane Poczęcie P. M.	Warszawska	Warszawski	<i>Wieruszew.</i> Jarmarków 10, jako to: na s. Fabian i Sebastyan, na s. Agatę, na srodoposcie, na s. Wojciech, na swięty Stanisław, na s. Piotra i Pawła, na s. Bartomieja, na s. Michał, na s. Szymona Judę, na s. Jana Ewangelistę.	Warszawska	Wieluński
<i>Warszawa.</i> Jarmarków 2, jako to: w Maju, w drugi Poniedziałek po s. Filipie i Jakobie, w Listopadzie w pierwszy poniedziałek po Wszystkich SS., każdy trwa trzy tygodnie, z których pierwszy Wstępny, drugi właściwy targowy, a trzeci tygodniowy wypłat zowie się. Oprócz tego, jarmark na wełnę, na s. Jan Chrzciciel, i kontrakty trwają przez dwa tygodnie.	Warszawska	Warszawski	<i>Wilczyn.</i> Co 4ry tygod. bywa jarmark.	Warszawska	Koniński
<i>Warta.</i> Jarmarków 13, jako to: 2 Sycznia, w dzień Nawrócenia s. Pawła, w drugi Czwartek postu, w Czwartek przed Kwietnią Niedziela, czyli szósty Czwartek postu, w dzień s. Wojciecha, nazajutrz po Wniebowstąpieniu Pańskim, nazajutrz po Bożem Ciele, w dzień Nawiedzenia Matki Boskiej, w dzień P. M. Anielskiej czyli 2 Sierpnia; w dzień ścięcia s. Pawła, w dzień s. Franciszka Serafickiego, czyli 4 Października, w dzień s. Elżbiety, w dzień s. Lucyi. Każdy jarmark przypadający w dzień sobotny lub niedzielny, odkładany bywa na poniedziałek.	Warszawska	Kaliski	<i>Wilkowyski.</i> Jarmarków 3, jako to: Na s. Józef, na Wniebowstąpienie Pańskie, na Nawiedzie P. M.,	Warszawska	Kalwaryjski
<i>Wąchock.</i> Jarmarków 8, jako to: na Nowy Rok w 1-szą niedzielę postu, na s. Wojciech, na s. Jan Chrzciciel, na s. Małgorzatę, na Narodzenie P. M., na s. Michał, na s. Elżbietę.	Radomska	Opatowski	<i>Wisilki.</i> Jarmarków 8, jako to: na Oczyszczenie P. M., na s. Józef, w Niedzielę czwartą postu, na s. Stanisław, w Niedzielę podczas Oktawy Bożego Ciała, na Wniebowzięcie P. M. na Przeniesienie s. Stanisława, 27 Wrzesnia, na Wszystkich SS.	Warszawska	Sochaczewski
<i>Wąwolnica.</i> Jarmarków 9, jako to: Na 3 Króle, na s. Józef, na s. Wojciech, na s. Stanisław, na s. Marya Magdalenę, na Wniebowzięcie P. M., na Narodzenie P. M., na s. Marcin, na Wniebowstąpienie Pańskie.	Radomska	Radomski	<i>Wislica.</i> Jarmarków 12, jako to: Na s. Agnieszkę, na s. Kazimierz, na s. Wojciech, w Oktawę Bożego Ciała, na s. Małgorzatę, na Wniebowzięcie P. M., na Narodzenie P. M., na Wniebowstąpienie Pańskie, na s. Mateusz, na s. Jadwigę, na s. Marcin, na s. Mikołaj.	Radomska	Stopnicki
<i>Węgrów.</i> Jarmarków 6, jako to: Na s. Agnieszkę, na Srodoposcie, 1 Maja, 29 Czerwca, na s. Idzi, 21 Listopada.	Radomska	Opatowski	<i>Wisznice.</i> Jarmarków 3, jako to: Na s. Jerzy, na s. Jan, na Wniebowz. P. M.	Lubelska	Radzyński
<i>Widawa.</i> Jarmarków 12, jako to: w Poniedziałek Zapustny, w Poniedziałek s. Kazimierza, w Niedzielę 1 Postu, w Poniedziałek s. Józefa, na Polposcie, w Poniedziałek s. Antoniego, w Niedzielę drugą po Wielkiéjnocy, w poniedziałek swięteczny, na dzień przed s. Małgorzatą; w Poniedziałek s. Rocha, na dzień przed s. Marcinem, w Niedzielę 4tą Adwentu.	Radomska	Opatowski	<i>Wiżajny.</i> Jarmarków 7, jako to: Na Zielone Swiętki, na s. Małgorzatę, na s. Michał, w tydzień przed Bożem Narodzeniem, na Wniebowzięcie P. M., w zapustny poniedziałek, w Kwietnią Niedzielę.	Radomska	Sejnecki
<i>Wieluń.</i> Jarmarków 7, jako to: na s. Agnieszkę, na Niedzielę Białą, po Niedzieli Przewodniej, na Zielone Swiętki, na Nawiedzenie P. M. na s. Michał, na s. Barbare.	Lubelska	Lubelski	<i>Wiżna.</i> Jarmarków 4, jako to: we Wtorek po Niedzieli Białej, 3 Maja, na Narodzenie N. P. M., 19 Listopada.	Radomska	Sejnecki
	Warszawska	Sieradzki	<i>Władysławów.</i> Jarmarków 10, jako to: w Poniedziałek po 3 Królach, we Czwartek po zapustach, na s. Józef, 23 Kwietnia, w Poniedziałek po Wniebowstąpieniu, 20 Czerwca, 24 Sierpnia, w Poniedziałek po s. Michale, 1 Listopada, 30 Listopada.	Warszawska	Koniński
	Warszawska	Sieradzki	<i>Władysławów.</i> Jarmarków 3, jako to: Na N. P. Gromniczną, na s. Piotra i Pawła, na Niedzielę pierwszą Adwentu, każdy z tych jarmarków trwa 3 tygodnie.	Warszawska	Koniński
	Warszawska	Sieradzki	<i>Włocławek.</i> Jarmarków 12, jako to: na Wszystkich SS., na 3 Króle, na s. Wojciech, na s. Jan Chrzciciel, na s. Łukasz, na s. Marcin, na s. Michał, na Niedzielę Przewodnią, na przemienienie Pańskie, na Zwiastowanie P. M., na Wniebowzięcie P. M., na s. Walenty.	Warszawska	Kujawski
	Lubelska	Radzyński	<i>Włodawa.</i> Jarmarków 4, jako to: Na	Lubelska	Radzyński

	Gubernia	Powiat		Gubernia	Powiat
Zielone Świątki, na s. Jan Chrzciciel, na Wniebowzięcie P. M., na Pokrowy, wszystkie podług Ruskiego Kalendarza.			Zakroczym. Jarmarków 8, jako to: 1 Stycznia, 14 Lutego, 27 Marca, 3 Maja, 24 Czerwca, 10 Sierpnia, 14 Września, 21 Listopada.	Płocka	Płocki
Wodzisław. Jarmarków 15, jako to: na 3 Króle, na s. Agnieszkę, na s. Walenty, na srodopocie, na W. Czwartek, na s. Marka, na s. Stanisław, na Nawiedzenie N. P., na Wniebowstąpienie Pańskie, na s. Idzi, na s. Jadwige, na s. Michał, na s. Marcin; na s. Łukasz.	Radomska	Kielecki	Zambrow. Jarmarków 9, jako to: na s. Walenty, na półposcie, na s. Stanisława, na Zielone Świątki, na s. Piotra i Pawła, na s. Piotra w Okowach, na s. Idzi, na s. Łukasz, na s. Łucyą.	Augustowska	Zomżyński
Wolanów. Jarmarki bywają co cztery tygodnie.	Radomska	Radomski	Zamość. Jarmarków 6, jako to: na Nawrócenie s. Pawła, na Wniebowstąpienie Pańskie, na Zielone Świątki, na Narodzenie P. M. na s. Marcin na s. Katarzynę.	Lubelska	Zamojski
Wolborz. Jarmarków 9, jako to; Na s. Kazimierz; na Wniebowstąpienie Pańskie, na Boże Ciało; na s. Piotra i Pawła; na s. Rocha; na s. Michała; na s. Jadwige; na s. Mikołaj; w Wielki Czwartek zwany podstarzycą.	Warszawska	Piotrkowski	Żarki. Jarmarków 13, jako to: na 3 Króle, na N. P. Gromniczną, w Poniedziałek po Niedzieli Suchej, w Poniedziałek po Niedzieli Białej, w Poniedziałek po Niedzieli Przewodniej, na s. Stanisław, w Poniedziałek po s. Trójcy, na Nawiedzenie P. M. w Poniedziałek po N. P. Snieżnej, w Poniedziałek po s. Andrzeju, na Przeniesienie s. Stanisława, na s. Szymona Judę, na s. Andrzeja.	Radomska	Olkuski
Wolbrom. Jarmarków 25 do roku w każdy Czwartek co 2 tygodnie.	Radomska	Olkuski	Zarnów. Jarmarków 12, jako to: na Nowy Rok, na Oczyszczenie P. M. na s. Kazimierz, na Niedzielę Kwietnią, na s. Wojciech, na s. Trójcę, na s. Małgorzate, na Wniebowzięcie P. M. na Narodzenie P. M. na s. Łukasz, na s. Marek, na s. Mikołaj.	Radomska	Opoczyński
Wojstawice. Jarmarków 5, jako to; Na s. Józef, 12 Lipca, 29 Września, 25 Listopada, 27 Grudnia.	Radomska	Miechowski	Zarnowiec. Jarmarków 17 do roku, które się odbywają w Poniedziałki co trzy tygodnie.	Radomska	Olkuski
Wyszków. Jarmarków 6, jako to; na s. Agnieszkę, w poniedziałek Biały, na s. Jan Chrzciciel, na s. Idzi, na s. Krzyż. w jesieni na s. Marcin.	Płocka	Pultuski	Zawichost. Jarmarków 12, jako to: w Niedzielę Białą, na Boże Ciało, na Podwyższenie s. Krzyża, w Niedzielę 1 Adwentu, po 3 Królach, na s. Walenty, we Srodę po Wielkiejnocy, po s. Stanisławie Biskupie, na s. Antoni Padewski, na N. P. Anielską, na s. Franciszek Serafiński, na s. Barbarę.	Radomska	Sandomierski
Wyszogród. Jarmarków 7, jako to, Na s. Maciej, na Wniebowstąpienie Pańskie, na s. Józef, na s. Jakób, na s. Michał, na s. Barbarę, na s. Tomasz.	Płocka	Płocki	Żelechów. Jarmarków 12, jako to: na Oczyszczenie P. M. na s. Maciej, na s. Wojciech, na s. Stanisław, na s. Jan Chrzciciel, na s. Maryą Magdalenę na Wniebowzięcie P. M. na Narodzenie P. M. na s. Łukasz, na s. Marcin, na Niepokalane Poczucie P. M. na s. Jana Ewangeliste.	Lubelska	Łukowski
Wysztyńce. Jarmarków 4, jako to: na s. Kazimierz, na s. Jerzy, na s. Trójcę, na s. Szymona Judę.	Augustowska	Kalwaryjski	Zduńska Wola. Jarmarków 8, jako to: 27 Lutego, 23 Kwietnia, 23 Maja, 23 Lipca, 23 Września, 23 Października, 23 Listopada, 23 Grudnia.	Warszawska	Sieradzki
Wysmierzyce. Jarmarków 6, jednodniowych na bydło, konie, owce, trzodę chlewną, wszelkiego rodzaju wyroby i towary krajowe i zagraniczne, a to w dni następujące; w pierwszy poniedziałek po s. Antonim Opacie, który przypada dnia 17 Stycznia, w pierwszy poniedziałek po s. Grzegorz, który przypada dnia 12 Marca, w pierwszy poniedziałek po s. Janie Nepomucenie, dnia 15 Maja, w pierwszy poniedziałek po s. Małgorzacie dnia 13 Lipca, w pierwszy poniedziałek po s. Tekli, dnia 23 Września, w pierwszy poniedziałek po s. Łazarzu, dnia 17 Grudnia.	Radomska	Radomski	Zgierz. Jarmarków 7, jako to: 8 Lutego, 10 Marca, 29 Marca, 16 Sierpnia na Podwyższenie s. Krzyża, na Zielone Świątki, na s. Katarzynę.	Warszawska	Łęczycki
Xiż. Jarmarków 3, jako to: na Nowy Rok na Wszystkich Świętych, na s. Mikołaj.	Radomska	Miechowski			
Zagorów. Bywa jarmark w każdy pierwszy Czwartek miesiąca.	Warszawska	Koniński			

	Gubernia	Powiat		Gubernia	Powiat
Zloczew. Jarmarków 13 jako to: na Nowy Rok na N. P. Gromniczną, na ś. Kazimierz, na Niedzielę Kwietnią, we 2 tygodnie po Wielkiejnocy, na ś. Zofia, na ś. Antoni, w Niedzielę po N. P. Szkaplerznej, na Wniebowzięcie P. M. na Narodzenie P. M. na ś. Franciszek Seraficki, w Niedzielę po Wszystkich Świętych, na ś. Andrzej.	Warszawska	Sieradzki	Zwolen. Jarmarków 8, jako to: na Nowy rok, na ś. Dorotę, na Wielki Czwartek, na Znalezienie ś. Krzyża, na Boże Ciało, na Przemienienie Pańskie, na Podwyższenie ś. Krzyża, na s. Katarzynę.	Radomska	Radomski
Zurawin. Jarmarków 10, jako to: 1 Stycznia, 6 Stycznia, 2 Lutego, 25 Marca, w Zielone Świątki, na ś. Trójcę, 15 Sierpnia, 8 Września, 29 Września, 8 Grudnia.	Płocka	Mławski.	Zychlin. Jarmarków 8, jako to: 29 Czerwca, 16 Sierpnia, 29 Września, 28 Października, 6 Stycznia, 12 Marca, 23 Kwietnia, w d. s. Trójcy,	Warszawska	Gosyński

JARMARKI ZAGRANICZNE.

Berdyczów. Jarmarków 3, jako to, 26 Stycznia, 9 Kwietnia, 23 Czerwca.	Wrzes., a podług Rzymk. d. 8 Paźdź. 3) czteroniedz. na woły, według Rus. Kal., d. 27 Stycz., a drugi 8 Lutego podług Rzymskiego.
Białystok. Jarmark na s. Jan Chrzciel.	Jaroslaw. Jarmarków 3, jako to; na Popielec, na Wniebowst. Pańskie, na s. Andrzej.
Brody. Jarm. 2, jako to: na 3 Króle, na s. Łukasz.	Jarocin. Jarmarków 8, jako to; 8 i 9 Stycznia, 5 i 6 Marca, 30 Kwiet., 1 Maja, 25 Czerwca. 26 Lipca, 23 Sierpnia, 30 Września, 12 Paźdź., zawsze dwa dni aż do 5 Jarm., który jest kramny i bydelny, pierwszy dz. kramny, a drugi na bydło.
Brześć-Litewski. Jarmark na s. Agnieszkę.	Kepno. Jarmarków 7, jako to: na 3 Króle, w poniedziałek po Niedzieli Wstępnej, na ś. Jerzy, na ś. Trójcę, na ś. Do, minik, na ś. Franciszek, na ś. Katarzynę.
Bydgoszcz (Bromberg). Dwa znaczne jarmarki; 1) od 17 do 21 Maja, 2) od 18 do 22 List., pierwszego dnia zawsze, zazwyczaj targ, na konie. Dwa późniejsze jarm. 1) w poniedziałek wtorek, środek, ostatnich dni Stycznia. 2) w poniedziałek wtorek, środek po s. Jakobie. Jarm. na wełnę 1) w pierwsze 3 d. jarm. po s. Jakobie, 2) w pier. 3 d. ostatniego tyg. Listop.	Kraków. Jarmarków 7, jako to: na jubilatę, na ś. Stanisław, na ś. Witt, na ś. Jan Chrzciel, na ś. Piotr w okowach, na ś. Jadwigę, na ś. Michał.
Chojnice (Kebnitz). Jarm. 3, jako to; 1) na s. Jan Chrzciel, 2) na s. Mateusz, 2) na Szymona Judę.	Królewiec. Jarmark w Poniedziałek przed ś. Janem.
Dnubno. Jarmark. na s. Piotr i Paweł.	Krotoszyn. Jarmarków 4, jako to: w Poniedziałek przed półpościem, 21 Maja, 10 Września, 12 Listopada, kramne i bydelne.
Gdańsk. Jarmarków 2, jako to; 1) na s. Dominik, 2) na s. Marcin.	Lipsk. Jarmarków 3, jako to: na Nowy Rok, w Niedzielę Jubilatę, po ś. Michale.
Głogów. Jarmarków 3, jako to; 1) 8 Maja 2) 17 Sierp., na s. Łucyą.	Lwów. Kontrakty na 3 Króle i ś. Agnieszkę.
Gniezno. Jarmark. 8 w poniedziałki, jako to; 1) po 3 Królach 2) po s. Macieju, 3) po s. Wojciechu, 4) po s. Trójcy, 5) po s. Annie, 6) po s. Bartł., 7) po s. Kar. Boromeusza, 8) po s. Andrzeju zawsze wspólny kramny i bydelny.	Mińsk. Kontrakty na ś. Józef, jarmark na ś. Andrzej.
Grabów. Jarmark. 8, jako to; 22 Stycz. 26 Lutego, 18 Kwiet. 11 Czerwca, 26 Lipca, 20 Sierpnia, 8 Paźdź., 13 Grudnia kramny i bydelny.	Mitawa. Jarmarków 2, jako to: na Narodzenie P. M. na ś. Michał.
Grodno. Jarmark na podwyższenie s. Krzyża.	Ostrów. Jarmarków 4, jako to: 25 Kwietnia, 26 Lipca, 17 Września, 26 Listopada, Kramne i bydelne.
Grudziąź. Jarmarków 3 w poniedziałki, jako to; 1) po Niedzieli Suchej, 2) po s. Bartłomieju, 3) po s. Katarzynie.	Poznań. Jarmarków 4, jako to: w Niedzielę Wstępną, na ś. Jan, na ś. Michał, na ś. Łucyą.
Hłudsko i Bobrowniki, w gubernii Nowogrodzkiej. Jarmarków 3, jako to; 1) dwuniedz. 10 piątku po Wielkiejnocy, 2) czteroniedz. na dz. s. Jana Bohusława według Rusk. Kalend. 26	Ryga. Jarmark wielki od 5 Sierpnia, aż do 7 Września.

Swiślocz. Jarm. 2 jako to: 1 Maja trwa dni 5, na s. Bart. 1 wielkie skle. z izbami i gabinet, na końcu placu jarm. wymurow. są najwyg. w całym kraju.

Toruń. Jarmarków 3, jako to: na 3, Króle, na s. Trójcę, na s. Szymona Jude, tygodniowe.

Ustatyn na Podolu. Dwa jarmarki wielkie jako to: na s. Jan, na s. Tomasz, gdzie orientalni kupcy z różnemi towarami bywają.

Wilno. Jarmark wielki na 3 Króle.

Wrocław. Jarmarków 9, jako to: na Półpoście na bydło i konie, na Srodopoście jarmark kramny, na Niedzielę Przewodnią na konie i bydło, 5 Czerwca na wełnę, na s. Małgorzate na bydło i konie, na Narodzenie P. M. jarmark kramny na bydło i konie.

TABELLA WSCHODU I ZACHODU SŁOŃCA.

STYCZEN.					LUTY					MARZEC.				
Dnia	Wschód Słońca		Zachód Słońca		Dnia	Wschód Słońca		Zachód Słońca		Dnia	Wschód Słońca		Zachód Słońca	
	godz.	min.	godz.	min.		godz.	min.	godz.	min.		godz.	min.	godz.	min.
1	8	7	3	53	1	7	30	4	30	1	6	39	5	21
7	8	3	3	57	7	7	20	4	40	7	6	27	5	33
13	7	57	4	3	13	7	9	4	51	13	6	16	5	44
19	7	49	4	11	19	6	57	5	2	19	6	4	5	56
25	7	41	4	19	25	6	47	5	13	25	5	52	6	48
KWIECIEŃ.					MAJ.					CZERWIEC.				
1	5	38	6	23	1	4	42	7	18	1	3	59	8	1
7	5	30	6	30	7	4	32	7	28	7	3	55	8	5
13	5	13	6	47	13	4	22	7	38	13	3	52	8	8
19	5	2	6	58	19	4	13	7	47	19	3	50	8	10
25	4	53	7	7	25	4	7	7	53	25	3	51	8	0
LIPIEC.					SIERPIEŃ.					WRZESIEŃ.				
1	3	53	8	7	1	4	25	7	30	1	5	17	6	43
7	3	56	8	4	7	4	35	7	25	7	5	29	6	31
13	4	1	7	59	13	4	45	7	15	13	5	40	6	20
19	4	8	7	52	19	4	56	7	4	19	5	50	6	8
25	4	16	7	44	25	5	5	6	55	25	6	4	5	56
PAŹDZIERNIK.					LISTOPAD.					GRUDZIEŃ.				
1	6	16	5	44	1	7	15	4	45	1	8	0	4	0
7	6	27	5	33	7	7	25	4	35	7	8	4	3	56
13	6	39	5	21	13	7	35	4	25	13	8	8	3	52
19	6	51	5	9	19	7	44	4	16	19	8	10	3	50
25	7	2	4	58	25	7	52	4	8	25	8	9	3	51